

JULES VERNE

INTERESANTELE AVENTURI ALE UNUI CHINEZ

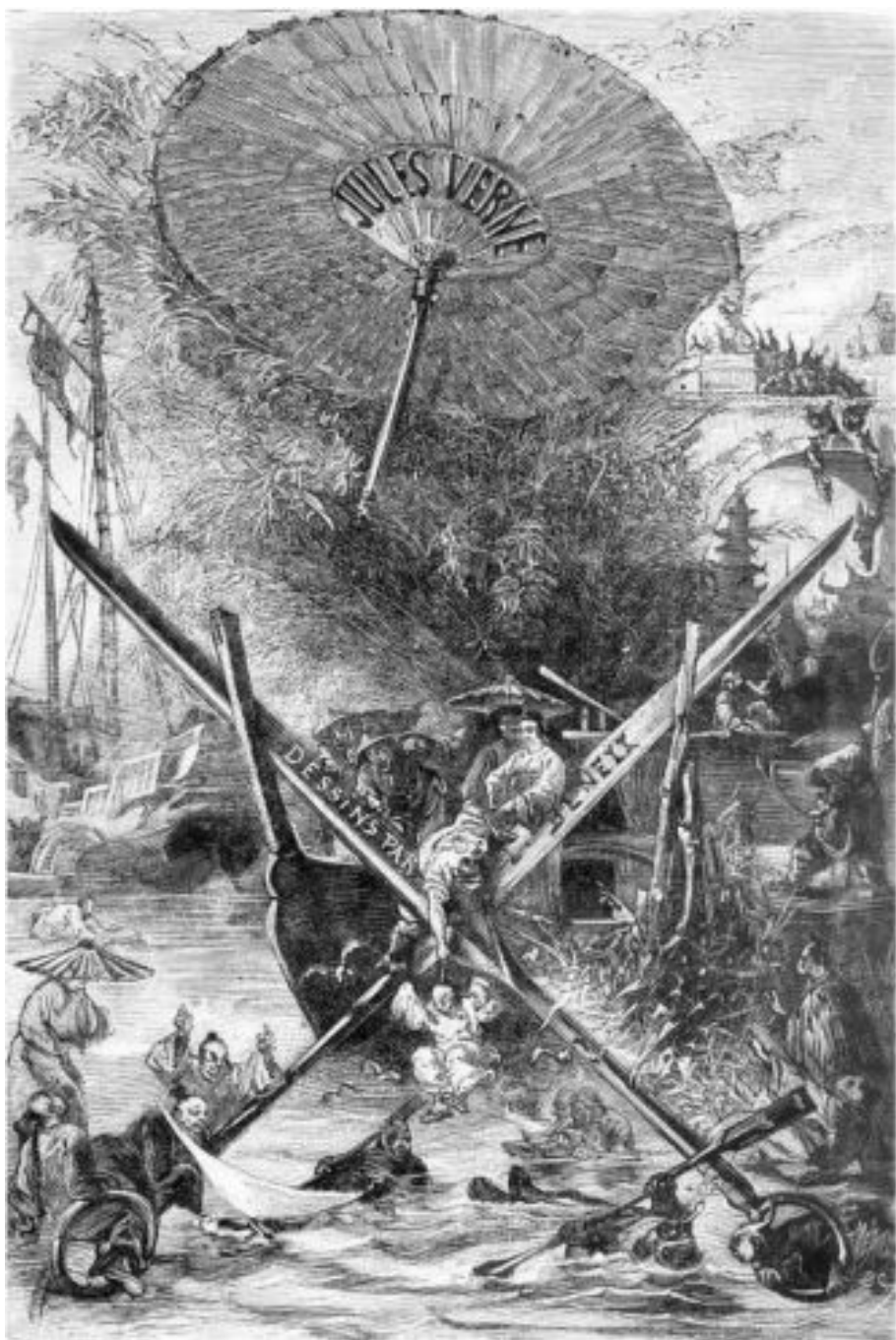
DEPOZIT GENERAL LA:

„Agence Générale de Librairie et de Publication”

BUCUREȘTI — STR. IZVOR No. 14

EDITURA „CUGETAREA”

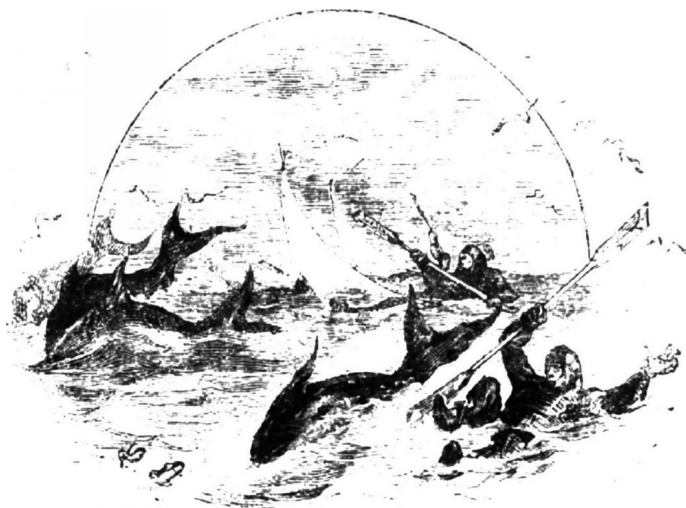
București, Mătăsari 23

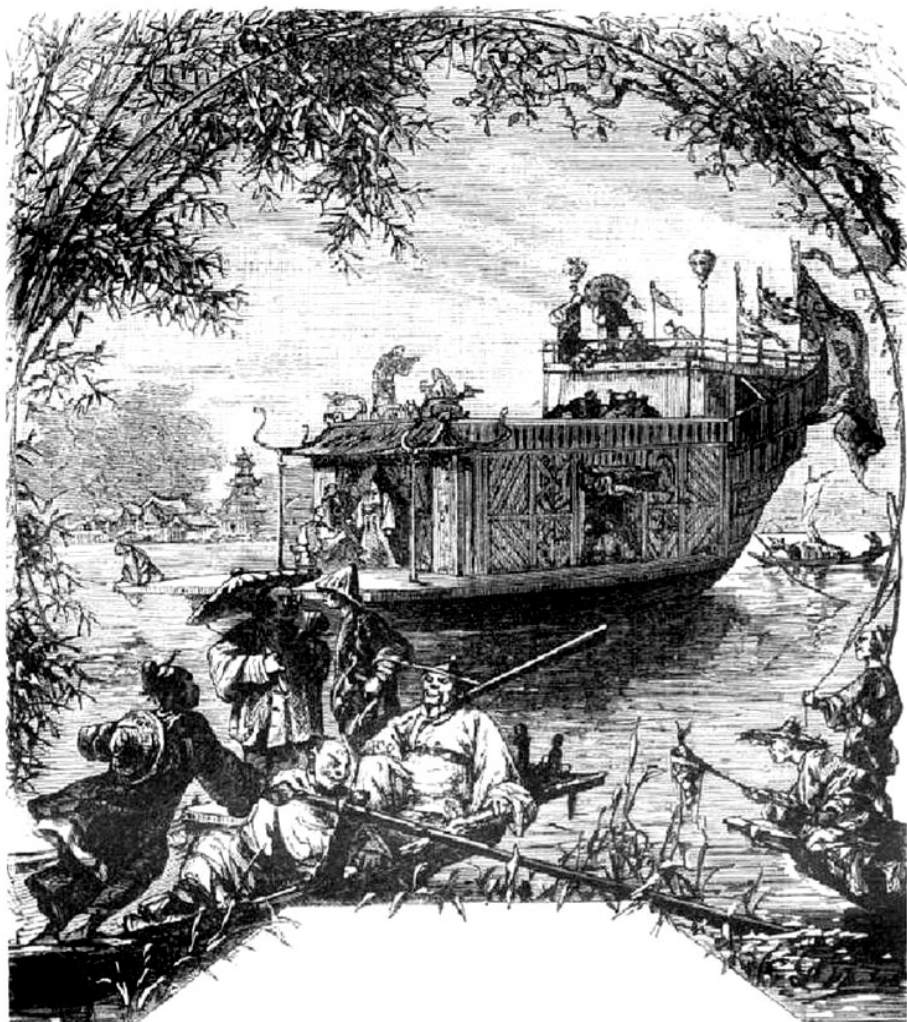
JULES VERNE

INTERESANTELE AVENTURI ALE UNUI CHINEZ

TRADUCERE DE
ION PAS

EDITURA „CUGETAREA”
BUCUREȘTI - Mătășari, 2

INTERESANTELE AVENTURI ALE UNUI CHINEZ

CAPITOLUL I

Unde personalitatea și naționalitatea eroilor se desprind puțin câte puțin

„Trebuie totuși convenit că viața are ceva bun! zise unul din conmeseni, sprijinit pe brațul scaunului cu spătar de marmură, și mestecând o rădăcină de nufăr îndulcit.

- Și rele de asemeni! răspunse, între două chicote de tuse, un altul pe care usturimea unei delicate aripi de rechin era să-l sufoce aproape.

- Să fim filozofi! spuse un personaj mai vârstnic al cărui nas suporta o enormă pereche de ochelari.

Astăzi îți vine să te sugrumi, și mâine totul alunecă, cum alunecă pe gât suavele înghițituri din nectarul acesta. Asta-i viața, ce vreți!a.

Și zicând acestea, epicurianul goli cu un aer împăcat paharul cu excelent vin cald, a cărui ușoară abureală se desprindea lent dintr-un samovar de metal.

„Cât despre mine, reluă al patrulea personaj, existența îmi pare nespus de acceptabilă din momentul ce nu faci nimic și ai mijlocul de-a nu face nimic!

- Greșeală! ripostă al cincilea. Fericirea constă în studiu și în muncă. A cuceri o cât mai mare sumă de cunoștințe este a căuta să fii fericit!

- Și a vedea că la urmă de tot nu știi nimic!

- Nu e aceasta începutul înțelepciunii?

- Și care-i e sfârșitul?

- Înțelepciunea n-are sfârșit! răspunse filozofic omul cu ochelari. A avea simțul comun este fericirea supremă

Primul comesean se adresă atunci amfitrionului care ocupa capătul cel mai înalt al mesei, adică locul cel mai rău, așa cum cereau legile politeții. Indiferent și distrat el asculta, fără ca să spună ceva, toată această dizertație inter pocula.

-Haide! Ce gândește gazda noastră asupra acestor divagații după petrecere? Găsește ea astăzi existența bună sau rea? E pentru, sau e contra?

Amfitrionul spărgea nepăsător câteva semințe în gură, se mulțumi, drept orice răspuns, să dea disprețuitor din buze ca omul ce pare a nu se mai interesa de nimic.

-Bah! făcu el.

Acesta este de obicei cuvântul celor indiferenți. El spune tot și nu spune nimic. Este în toate limbile și trebuie să figureze în toate dicționarele de pe glob. Este o strâmbătură articulată.

Cei cinci commeseni îl siliră cu argumente, fiecare în favoarea tezei sale. Vroiau să îi afle părerea. El se feri să răspundă întâi, dar sfârși prin a afirma că viața nu era nici bună, nici rea.

-Auziți pe prietenul nostru!

- Poate el să vorbească astfel când niciodată un fâșâit de floare nu i-a tulburat liniștea?

- Și când e tânăr!

- Tânăr și sănătos!

- Sănătos și bogat!

- Foarte bogat!

- Mai mult decât atât!

- Prea bogat poate!

Interpelările se încrucișeau ca scânteile unui foc de artificii, fără a aduce un surâs pe impasibila figură a gazdei.

El se mulțumea să înalțe ușor din umeri ca cel ce n-a vroit niciodată să răsfioască, măcar pentru o oră, cartea propriei sale vieți, și căreia nu i-a tăiat măcar primele pagini.

Totuși acest indiferent avea peste treizeci și unul de ani, se ținea foarte bine, poseda o avere mare, spiritul-i era cultivat, inteligența sa se ridica deasupra mijlociei. Avea în sfârșit, tot ceea ce lipsește atâtor pentru a fi unul din fericiții lumii. Pentru ce nu era?

Pentru ce?

Vocea gravă a filozofului se făcu atunci auzită și, vorbind ca un corifeu al corului antic :

-Prietene, zise el, dacă tu nu ești fericit e că până acum fericirea ta n-a fost decât negativă. Fericirea este ca sănătatea. Pentru a o prețui trebuie să îți lipsească din când în când. Ori tu n-ai fost niciodată bolnav... Vreau să zic, tu n-ai fost niciodată nenorocit! Aceasta lipsește vieții tale. Cine poate prețui fericirea dacă nenorocirea nu la atins de loc, măcar pentru o clipă!

Și, după observația-i înțeleaptă, filozoful ridicând paharul plin cu o șampanie de cea mai buna marcă.

-Urez un pic de umbră soarelui gazdei noastre, zise el și câteva necazuri vieții sale!

Goli apoi paharul.

Amfitrionul făcu un gest de învoire și recăzu în apatia-i obișnuită.

Unde avea loc această conversație? Se petrecea într-o sală europeană, la Paris, la Londra, la Viena, la Petersburg? Cei șase conmeseni stăteau de vorbă în salonul unui restaurant, aici sau dincolo de ocean? Cine erau oamenii aceștia care discutau

astfel de cheștiuni, în timpul unui prânz, fără a fi băut mai mult decât se cade?

În orice caz ei nu erau francezi¹ pentru că nu discutau politică.

Cei șase conmeseni se aflau într-un salon luxos decorat.. Prin perdeaua geamurilor albastre sau portocalii se strecurau, la ora aceasta, utimele raze ale soarelui.

Pe zidurile salonului străluceau, atârinate de tapete de mătase, oglinzi largi cu tăetură în pantă.

Masa era vastă, pătrată, de lac negru. Nici o cuvertură pe suprafața-i care reflecta numeroasele obiecte de argintărie și porțelan. Nici un șervet, ci simple pătrate de hârtie, ornate cu devize, și din care fiecare invitat avea alături de el o suficientă provizie. În jurul mesei se înălțau scaune cu spătarul de marmură, mult preferabile celor capitonate ale mobilierului modern.

Cât privește serviciul, era îndeplinit de fete nespuse de plăcute în al căror păr negru se îmbinau crini și crisanteme, și care purtau brățări de aur răsucite cochet pe braț. Surâzătoare și glumețe, ele serveau cu o mână, în timp ce cu cealaltă mișcau grațios un evantai mare care producea curenți plăcuți de aer.

Prânzul nu lăsa nimic de dorit.. Cine și-ar imagina ceva mai delicat ca această bucătărie tot odată curată și savantă? Bucătarul, știind că se adresa cunoscătorilor, se întrecuse în prepararea celor o sută cincizeci feluri din care se compunea meniul.

La început, și ca aperitive, figurau uscături zaharisite, icre, lăcuste prăjite, fructe uscate și stridii de Ning-Po. Apoi se succedară, la scurte intervale, ouă coapte de rață, de porumbel, de nagăț, cuiburi de rândunică cu ouă, carne tocată de „ging-seng*, măruntaie de nisetru în compot, sos de nervi de balenă cu zahăr, mormoloci în apă dulce, tocană de raci de mare, pipotă de vrăbii și ochi de berbec înțepați cu un vârf de pană, măcinatură de bambu cu zeamă, salate îndulcite, etc. Apoi ananas de Singapore, praline de fisticuri, migdale sărate, fructe de „long-yen” cu miezul alb „li-ci”, castane de apă, portocale de Canton, formau ultimul

serviciu al prânzului ce dura de trei ore, prânz stropit generos cu bere, șampanie, vin de Chao-Chigne.

---

¹ Sau români. (Nota trad.).

Dar veni în sfârșit momentul când tinerele servitoare aduseră, nu ceștile de modă europeană care conțin un lichid parfumat, ci șervete înmuiate în apă caldă pe care commesenii și-le trecură pe față cu cea mai extremă satisfacție.

Nu era totodată decât o pauză a prânzului, o oră de farniente ale cărei clipe aveau să fie completate cu muzică.

Îndată o trupă de cântărețe și muzicante cu instrumente intră în salon. Cântărețele erau tinere, frumoase, cu ținuta modestă și decentă. Dar ce muzică și ce metodă! Miorlăituri, cloncănituri, fără măsură și fără tonalitate, ridicându-se în sunete ascuțite până la ultimele margini ale percepției simțului auditiv! Cât privește instrumentele, viori ale căror coarde se încurcau în firelor arcușului, chitare acoperite cu ,piei de șarpe, clarinete stridente, armonici părând mici pianе portative, erau demne de cântecele și de cântărețele pe cari le acompaniau cu mare tămbălău.

Șeful zgomotoasei orchestre dăduse la intrare programul repertoriului său. La un gest al amfitrionului muzicanții cântară Buchetul celor zece flori, bucată foarte mult la modă pe atunci de care se înnebunea lumea bună.

Apoi trupa de cântăreți și de executanți, bine plătită de mai înainte, se retrase.

Cele șase persoane părăsiră în urmă scaunul lor, dar numai pentru a trece de la o masă la alta, nu fără mari ceremonii și complimente de toate felurile.

La această a doua masă fiecare găsi o mică ceașcă cu capac, ornată cu portretul lui Bôdhidharama, celebrul călugăr budist, stând pe pluta sa legendară. Fiecare primi de asemeni o porție de ceai pe care îl puse, fără zahăr, în apa clocotindă din ceașca sa.

Bun ceai! Nu-ți era teamă de casa Gibb-Gibb & Comp., care îl furnizase, că l-ar fi falsificat prin amestecul necinstit

sese, nici unul nu avu indiscrețiunea sa-1 întrebe ceva cu privire la aceasta.

Totuși filozoful nu amestecase glasul său în concertul general al urărilor. Cu brațele încrucișate, cu ochii pe jumătate închiși, cu un surâs ironic pe buze, el nu părea că aprobă nici pe cei care adresau complimentele, nici pe cel căruia i se adresau.

Acesta se ridică atunci, îi puse o mână pe umăr și, cu o voce ce părea mai puțin caldă ca de obicei :

-Sunt dar prea bătrân pentru a mă însura? îl întrebă el.

- Nu.

- Prea tânăr?

- Nici atât.

- Găsești că am făcut o greșeală?

- Poate.

- Aceea pe care am ales-o, și pe care tu o cunoști, e înzestrată cu tot ce trebuie pentru a mă face fericit.

- Știu.

- Atunci?

- Tu nu ai tot ce trebuie pentru a fi fericit! A te plictisi singur în viață, e rău! A te plictisi în doi, e și mai rău!

- Nu voi fi dar niciodată fericit?...

- Nu, atât cât nu vei fi cunoscut durerea!
- Durerea nu mă poate atinge!
- Cu atât mai rău, căci în cazul acesta ești de nelecuit!
- Ah filozofii aceștia! strigă cel mai tânăr dintre invitați. Nu trebuie să-i ascuți. Ei sunt mașini de teorii. Fabrică de tot felul! Însoară-te, însoară-te, prietene! Eu aş face la fel dacă n-aş fi jurat să nu fac niciodată nimic. Prieteni, beau în fericirea gazdei noastre!

- Şi eu, răspunse filozoful, beau pentru viitoarea intervenție a vreunei divinități protectoare și care, pentru a-l face fericit, să îl treacă prin încercarea durerii!

După acest destul de bizar toast, invitații se ridicară, își apropiară pumnii așa cum fac boxerii în momentul luptei, apoi, după ce, rînd pe rînd, îi coborîră și îi ridicară, înclinând capul, se despărțiră.

Din descrierea salonului în care a avut loc acest prînz, din bucatele exotice care îl compuneau, din obiceiurile invitaților și, deasemeni poate, din ciudățenia teoriilor lor, cititorul a ghicit ca era vorba de chinezi, nu de acele „cerești5 figuri” care par a fi fost deslipite de pe un paravan sau vas de porțelan, ci de acei moderni locuitori ai Cerescului Imperiu, „europenizați” deja prin studiile, călătoriile și frecvențele legături cu civilizația Occidentului.

Prin urmare, cele de mai sus se petreceau în salonul unei nave de pe râul Perlelor, la Canton, unde bogatul Kin-Fo, întovărășit de nedespărțitul Wang, filozoful, ținuse să-și invite patru dintre cei mai buni prieteni ai tinereței sale. Pao-Shen, mandarin de clasa a patra, cu cocardă albastră, Gin-Pang, bogat negustor de mătăsării în strada Farmaciștilor, Tim, optimistul solid, și Houal, literatul.

Iar acestea aveau loc în a douăzeci și șaptea zi a lunii a patra, în timpul primului din cele cinci priveghiuri care împart așa de poetic orele nopții chineze.

CAPITOLUL II

În care Kin-Fo și filozoful Wang sunt arătați într-un mod mai precis

Dacă Kin-Fo dăduse acest prînz de adio prietenilor săi din Canton, e că în capitala provinciei Kuang-Tong își petrecuse o parte a adolescenței. Dintre numeroșii camarazi pe care trebuie să-i aibă un tânăr bogat și generos, cei patru, invitați erau

singurii cari îi rămăseseră la epoca aceasta. Pe ceilalți, risipiți de întâmplările vieții, zadarnic ar fi încercat să-i adune.

Kin-Fo locuia atunci la Shang-Eaî și, spre a-și plimba plictiseala, venise pentru câteva zile la Canton. Dar, în seara aceasta chiar, trebuia să ia steameral care face curse în principalele puncte de pe coastă și să se reîntoarcă liniștit la căminul său.

Dacă Wang întovărășise pe Kin-Fo, e pentru că filozoful nu își părăsea niciodată elevul căruia îi mai trebuiau încă lecții. Într-adevăr acesta nu ținea în seamă nimic. Atâtea maxime și sentințe pierdute, dar „mașina de teorii” – așa cum îl denumise Tim, nu obosea deloc.

Kin-Fo era cu prisosință tipul acelor chinezi de Nord a căror rasă tinde să se transforme și care nu s-au aliat niciodată cu Tătarii. Nu ai fi întâlnit unul la fel cu el în provinciile Sudului, unde clasele de sus și de jos s-au amestecat mult cu rasa manciură. Kin-Fo, nici prin părintele său, și nici prin mama sa, n-avea o picătură de sânge tătar în vine. Dezvoltat, bine legat, mai mult alb decât galben, cu linia sprâncenelor dreaptă, cu nasul drept, cu chipul neturit, el ar fi fost remarcat chiar și alături de cele mai frumoase specimene ale semințiilor Occidentului.

De fapt, dacă Kin-Fo trăda a fi chinez, nu era decât prin capul său îngrijit ras, prin fruntea și grumazul fără de păr și prin magnifica coadă care, începând din creștet, se desfășura frumos pe spate. Foarte scrupulos cu el însuși, purta o mustață fină, formând o jumătate de cerc în jurul buzei superioare. Unghiile-i se prelungeau mai mult de un centimetru, dovadă că făcea parte din categoria oamenilor bogați care pot trăi fără a face nimic. De asemeni, poate, neglijența mersului său, prestanța atitudinii, adăugau ceva acelui „nu știu cum” care se degaja din întreaga-i persoană.

De altfel Kin-Fo era născut la Peking, împrejurare de care chinezii sunt foarte mândri. Celui care ar fi întrebat, el îi putea răspunde superb: „Sunt de acolo de sus!”

Tatăl său, Ciung-Héu, locuia la Peking în momentul nașterii lui Kin-Fo. Copilul avea șase ani când s-au strămutat definitiv la Shang-Hal.

Acest respectabil chinez, Ciung-Héu, urmaș al unei onorate familii din nordul Imperiului, poseda, ca toți compatrioții

săi, remarcabile înclinări pentru comerț. În timpul primilor ani ai carierei sale, tot ce a produs acest bogat și populat teritoriu, hârtie de Swatow, mătăsării de Su-Céu, candel de Formosa, ceaiuri de Hankow și Foochow, fier la Houan, arămuri în provincia Yunane, totul fu pentru el element de negoț și materie de trafic. Principala-i casă de comerț, hongula său, era la Shang-Hai, dar poseda sucursale la Nan-King, Tiem-Tim, Macao, Hong-Kong. Mult introdus pe piața europeană, steamere engleze îi transportau mărfurile, cabluri electrice îi dădeau cursul mătăsărilor la Lyon și al opiumului la Calcutta. Nu era refractar pentru nici un agent de progres, aburi sau electricitate, așa cum sunt cea mai mare parte din chinezi, sub influența mandarinilor și a stăpânirii, al căror prestigiu e micșorat încet-încet de mersul vremii.

Scurt, Ciung-Héu conduse așa de abil, așa de bine, comerțul sau, că în momentul venirii pe lume a lui Kin-Fo, averea îi trecea de patru sute mii de dolari.

Ori în cursul anilor următori, această sumă avea a fi dublată, grație înființării unui nou trafic.

Aici e nevoie de o explicație.

Chinezii țin mult să se expatrieze și să își caute norocul la „Melicani”, nume ce îl dau populațiilor din Statele- Unite, dar cu o condițiune : aceea că le vor fi readuse, după moarte, trupurile în pământul natal și îngropate acolo. Aceasta e una din condițiunile principale ale contractului, o clauză sine qua non care obligă companiile față de emigranți și pe care nimic n-o poate înlătura.

Astfel întreprinderea Ting-Tong, denumită și Agenția Morților, dispunând de fonduri deosebite, este însărcinată să închirieze , vapoare pentru cadavre care pornesc încărcate cu vârf din San-Francisco la Shang-Hai, Hong-Kong sau Tien-Tsin. Comerț nou. Sursă nouă de beneficii.

Abilul și întreprinzătorul Ciung-Héu simți aceasta. Când muri, în 1866, el era director al companiei Kuang-Than, din provincia cu acest nume, și sub-director al Casei Fondurilor pentru Morți din San-Francisco.

În ziua aceea, Kin-Fo, nemai având nici tată nici mamă, moștenea o avere evaluată la patru milioane franci, plasată în acțiuni ale Băncii Centrale Californiene.

În momentul când își pierdu tatăl, tânărul moștenitor, în vârstă de nouăsprezece ani, ar fi fost complet singur dacă nu era Wang, nedespărțitul Wang, pentru a-i ține loc de îndrumător și prieten.

Or, cine era acest Wang? De șaptesprezece ani trăia la Shang-Hai. El a fost însoțitorul tatălui înainte de a fi al fiului. Dar de unde venea? Ce trecut avea? Atâtea întrebări obscure la care numai Ciung-Héu și Kin-Fo ar fi putut răspunde.

Și dacă socoteau nimerit s-o facă, ceea ce nu era probabil, iată ce-ai fi aflat :

Nimeni nu uita că China este, prin excelență, țara unde insurecțiunile pot dura ani de-a rândul și ridica sute de mii de oameni. Or, în secolul al șaptesprezecilea, celebra dinastie de Ming, de origine chineză, domnea de trei sute de ani în China, când în 1644 căpetenia acestei dinastii, prea slab față de rebelii care amenințau capitala, ceru ajutor unui rege tătar.

Regele nu se lăsă rugat, alergă, goni pe revoltați, profită de situație pentru a răsturna pe cel care îi ceruse ajutor, și proclamă împărat pe propriu-i fiu, Chun-Cé.

Plecând de la această epocă, autoritatea tătară fu substituită celei chineze, și tronul ocupat de împărați manciuri.

Puțin câte puțin, mai ales în clasele de jos ale populației, cele două rase se confundară dar, în familiile bogate de la Nord, deosebirea între chinezi și tătari se menține mai strict. Deasemeni fizionomia caracteristică se distinge încă și mai mult în mijlocul provinciilor de miază-noapte ale imperiului. Acolo se adunară „nemulțumiții”, aceia cari rămăseseră credincioși dinastiei căzute.

Tatăl lui Kin-Fo era dintre aceștia și el nu desminți tradițiunile familiei sale care refuzase să pactizeze cu tătarii. O mișcare în contra dominației străine, chiar după trei sute de ani de trecere, l-ar fi găsit la post.

De prisos să adăugăm că fiul sau, Kin-Fo, împărtășea cu totul opiniile sale politice.

Or, în 1860 domnea încă împăratul S'Hiene-Fong care declară război Angliei și Franței, război terminat prin tratatul din Peking de la 25 Octombrie al anului acela.

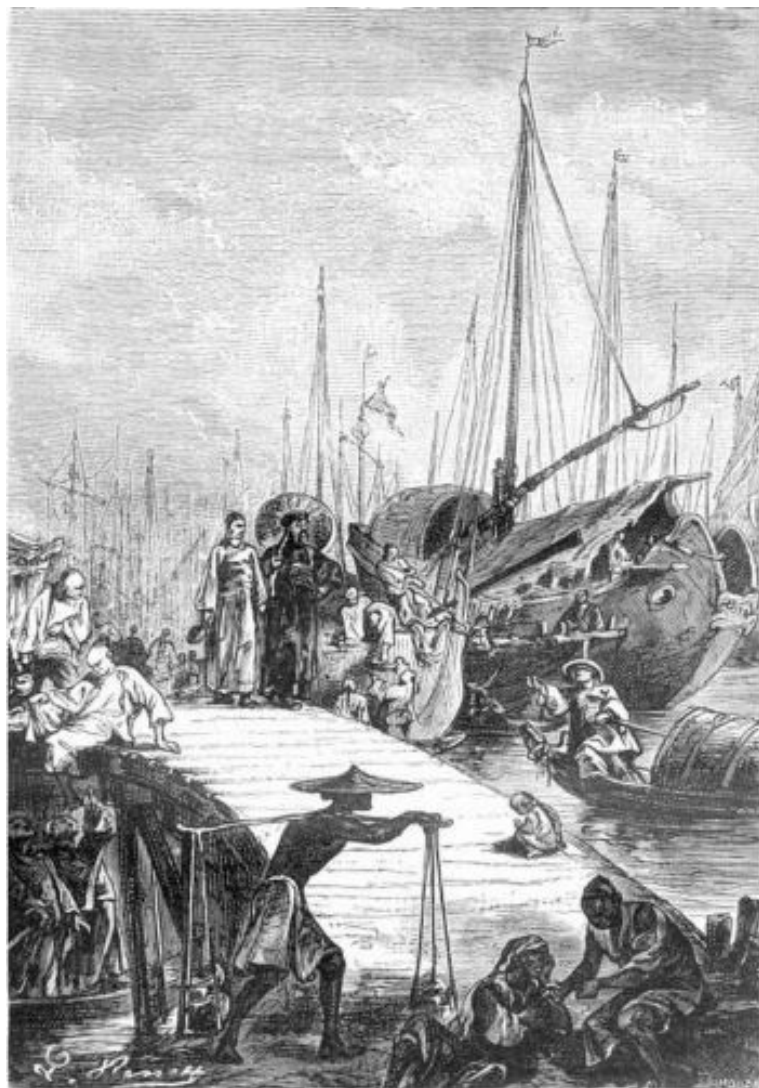
Dar înainte de data aceasta, o formidabilă răscoală amenința deja dinastia domnitoare. „Rebelii cu par lung” denumiți Ciang-Mao sau Tai-ping, se ridicaseră din Nan-King la

1853 și din Shang-Hai la 1855. S'Hiene-Fong mort, fiul său tânăr avu mult de lucru pentru a respinge pe rebeli. Fără vice-regele Li, fără prințul Kong și, mai ales, fără colonelul englez Gordon, nu și-ar mai fi salvat poate tronul.

Acești Tai-pingi, dușmani înverșunați ai tătarilor, organizați puternic pentru răsccoală, vroiau să înlocuiască dinastia de Tsing prin aceea de Wang. Ei formau patru bande deosebite ; prima, cu bandieră neagră, însărcinată a omorî ; a doua, cu bandieră roșie, însărcinată a da foc; a treia, cu bandieră galbenă, însărcinată a distruge ; a patra, cu bandieră albă, însărcinată să aprovizioneze pe celelalte trei.

Avură loc importante operațiuni militare în Kiang-Su. Su-Kéu și Kia-Hing, la cinci leghe de Shang-Hai, căzură în mâna revoluționarilor și fură reluate, nu fără greutate, de trupele imperiale. Localitatea Shang-Hai, foarte amenințată, era atacată de asemeni la 18 August 1860 în momentul când generalii Grant și Montauban, comandând armata anglo-franceză, bombardau forturile din Pei-Ho.

Or, în vremea aceasta, Ciung-Héu, tatăl lui Kin-Fo, avea o locuință lângă Shang-Hai, nu departe de minunatul pod pe care inginerii chinezi îl clădiseră peste râul Sou- Céu. El nu vedea cu ochi răi mișcarea rebelilor pentru că era îndreptată în contra dinastiei tătare.

În aceste împrejurări, în seara de 18 August, după ce răsculații fuseseră aruncați dincolo de Shang-Hai, poarta locuinței lui Ciung-Héu se deschise brusc.

Un fugar, care se putuse face nevăzut de cei ce-l urmăreau, căzu la picioarele lui Ciung-Héu. Nenorocitul nu mai avea nici armă pentru a se apăra. Dacă cel căruia îi cerea ajutor l-ar fi dat pe mâna armatei imperiale, bietul fugar era pierdut.

Tatăl lui Kin-Fo nu era omul care să trădeze un răsculat ce se refugiase în casa sa.

El închise ușa și zise :

-Nu vreau să știu, nu voi ști niciodată cine ești, ce ai făcut, de unde vii! Ești oaspetele meu și, prin urmare, în siguranță.

Fugarul vroia să vorbească pentru a-și arăta recunoștința... Abia avea putere.

-Care-i numele tău? îl întreabă Ciung-Héu.

- Wang”.

Wang era, așa dar, salvat prin generozitatea lui Ciung-Héu, generozitate care l-ar fi costat viața pe acesta din urmă dacă ar fi fost bănuț că a dat azil unui rebel.

După câțiva ani, mișcarea rebelilor era definitiv reprimată. În 1864 conducătorul lor, asediat în Nan-King, se otrăvea pentru a nu cădea în mâinile imperialilor.

Wang rămase, din acea zi, în casa binefăcătorului său. Niciodată nu avu a răspunde nimic în privința trecutului. Nimeni nu-i cerea socoteală în această privință. Se temea poate să nu afle prea multe! Atrocitățile comise de revoltați fuseseră, se zice, îngrozitoare. Sub ce bandieră servise Wang : galbenă, roșie, neagră sau albă? Mai bine să nu știe, la urma urmei, și să păstreze iluzia că el nu aparținuse decât coloanei de întărire.

Wang, fericit de soarta sa, dealtfel, rămase oaspetele acestei case primitive. După moartea lui Ciung-Héu, nici nu se gândi să se despartă de el, atât era de obișnuit în tovărășia acestui om de treabă.

Dar cine ar fi recunoscut vreodată, în vremea când începe această povestire, un fost rebel, un masacrator, un jefuitor, un incendiator, - orice, - în acest filozof de cincizeci și cinci de ani, în acest moralist cu ochelari, în acest chinez în toată puterea cuvântului, cu ochii prelungiți spre tâmpile, cu mustața tradițională!

Poate, la urma urmei, uitând un trecut plin de grozăvii, rebelul se îmblânzise alături de cinstitul Ciung-Héu, și pornise cu bunătațe pe drumul filozofiei speculative. Și iată pentru ce, în seara aceea, Kin-Fo și Wang, care nu se păraseau niciodată, erau împreună la Canton, și după acel prânz de adio, se îndreptau amândoi pe cheiu în căutarea steamerului care avea să-i ducă repede la, Shang-Hai.

Kin-Fo mergea în tăcere, puțin tulburat chiar. Wang, privind la dreapta și la stânga, filozofând cu luna și cu stelele, trecea surâzând pe sub poarta „Eternei Purități”.

Steamerul Ferma era acolo, sub presiune. Kin-Fo și Wang se instalează în cele două cabine rezervate pentru ei. Vasul trece ca o săgeată printre ruinele cauzate, ici colo, de tunurile franceze, pe dinaintea pagodei cu nouă caturi din Haf-Way, prin fața podului Jardync, lângă Wampoa, unde ancorează cele mai mari bastimente, printre insulețele și zăgazurile de bambu ale ambelor râuri.

Cei cincizeci de kilometri care despart Cantonul de gura fluviului fură străbătuți în cursul nopții.

La ridicarea soarelui Ferma traversa „Coada Tigrului „ apoi cele două bare ale estuarului. Victoria-Peak din insula Hong-Kong, înaltă de o mie opt sute douăzeci și cinci picioare, apărură o clipă în ceața dimineții și, după cea mai bună dintre călătorii, Kin-Fo și filozoful debarcau la Shang- Hai, pe litoralul provinciei Kiang-Nan.

CAPITOLUL III

Unde cititorul va putea, fără greutate, să arunce o privire asupra orașului Shang-Hai

Un proverb chinez zice :

«Când săbiile sunt ruginite și uneltele sclipitoare, «Când închisorile-s goale și hambarele pline,

«Când scările templelor sunt tocite de pașii credincioșilor, iar drumurile spre judecăți acoperite cu mușchi, «Când doctorii n'au de lucru și brutarii prea mult, «Imperiul este guvernat bine».

Proverbu-i bun. El s-ar putea aplica cu bună dreptate tuturor statelor Vechei și Noii Lumi. Dar dacă e un loc unde acest dèsideratum să fie încă departe de a se realiza, e cu siguranță în Cerescul Imperiu. Acolo lucesc săbiile și ruginesc uneltele de muncă, închisorile-s pline și hambarele goale. Meșteșugarii stau fără ocupație mai mult decât doctorii, iar dacă pagodele atrag pe credincioși, tribunalele, în schimb, nu-s nici ele lipsite de preveniți și de reclamanții Dealtfel, un stat de o sută patruzeci și opt mii mile pătrate, care are optsprezece vaste provincii, fără a mai vorbi de țările tributare : Mongolia, Manciuria, Thibetul, Tonkingr Coreea, insulele Lin-Ciu, etc., nu poate fi decât foarte imperfect administrat. Dacă chinezii se mai îndoiesc întrucâtva de aceasta, străinii nu-și mai fac nici o iluzie. Singur poate împăratul, închis în palatul său, acest Fiu al Cerului care face și desface legile după bunul său plac, având dreptul

de viață și de moarte asupra tuturor, și căruia îi aparțin, prin naștere, toate veniturile Imperiului, acest suveran în fața căruia frunțile se târăsc în țărână, găsește totul mai bun decât orice pe lume. N'ar trebui chiar nici să i se dovedească contrariul. Un Fiu al Cerului nu se înșeală nici odată!

Kin-Fo avea unele motive de a gândi că mai bună este o guvernare europeană decât una chineză.

De fapt, el locuia, nu în Shang-Hai, ci afară, pe o porțiune a concesiunii engleze menținută într-un fel de autonomie foarte apreciată.

Shang-Hai, orașelul propriu zis, este situat pe malul stâng al râului Huang-Pu, care, unindu-se în cotul din dreapta cu Wousungul, merge de se varsă în Yang-Tsge-Kiang sau Fluviul Albastru și de aci se perde în Marea Galbenă.

Orașul e de formă ovală, povârnit de la nord spre sud, închis de ziduri înalte și prevăzut cu cinci porți care se deschid înspre periferii. Rețea deasă de uliți pietruite, dughene mohorâte fără pridvor sau rafturi unde servesc negustori dezbrăcați până la brâu; nici o trăsură, nici o cotigă, rare ori călăreți; câteva temple indigene sau capele străine; în căsuțele strimte o populație de două sute mii locuitori,, acesta e orașul de o atracție puțin invidiată, dar care are totuși o mare importanță comercială. Aci, de altfel după tratatul de la Nan-King, străinii avură pentru întâia oară dreptul de a înființa birouri. El fu un mare port deschis traficului european. De asemeni, în afară de Shang-Hai și de cartierele sale, guvernul a concedat, pentru o rentă anuală, trei porțiuni de teritoriu Francezilor, Englezilor și Americanilor, care sunt în număr de două mii, aproape.

Despre concesiunea franceză ar fi puțin de spus. Este mai puțin importantă. Ea se mărginește aproape la cercul de nord al orașului și se întinde până la izvorul Yang-King- Pang care o separă de teritoriul englez. Acolo se ridică mănăstirile Nazarinnilor și Jezuiților care posedă de asemeni la patru mile de Shang-Hai colegiul Tsikavé unde formează adepți chinezi. Dar această mică colonie franceză nu egalează pe vecinele sale aproape cu nimic. Din zece case de comerț, fondate în 1861, n-au rămas decât trei, iar Comptuarul de scompt chiar a preferat să se stabilească pe porțiunea engleză.

Teritoriul american ocupă partea de dincolo de Wusung. El e despărțit de teritoriul englez prin Su-Ceu-Creek peste care e un pod de lemn. Acolo se vad : hotelul Astor, mănăstirea Misionarilor, docurile instalate pentru repararea vapoarelor europene.

Dar, din aceste trei concesiuni, cea mai înfloritoare este, fără îndoială, concesiunea engleza. Locuinți somptuoase pe chei, case cu verande și cu grădini, palate ale principilor comerțului, Oriental-Bank, „hongul” celebrei case Dent, comptuarele lui Jardyne, Kussel și ale altor mari negustori, Clubul Englez, teatrul, parcul, câmpul de curse, biblioteca, iată în ansamblu bogata creațiune a Anglo-Saxonilor ce merită cu prisosință numele de „colonie model”.

Așa dar, în acest colțișor de pământ, streinul sosit pe drumul pitoresc al fluviului albastru, vedea patru pavilioane desfășurând în vânt cele trei culori franceze și „yachtul” regatului unit, stelele americane și crucea Sfântului Andrei, galbena pe fond verde a imperiului Florilor.

La sosirea sa, Ferma acostase pe cheiul portului indigen, în fața cartierului de est al Shang-Hai-nlui. Acolo debarcară după amiază Wang și Kin-Fo. Nervosul dute-vino al oamenilor ocupați era enorm la mal, de nedescris pe apă.

Cei doi prieteni merseră hoinărind pe cheiu, în mijlocul gloatei eteroclite, negustori de tot felul, vânzători de fisticuri, de portocale, nuci, marinari de toate naționalitățile, palavragii, bonzi, preoți catolici, îmbrăcați chinezește cu evantai și coadă, soldați indigeni, gardiști, oameni de afaceri, etc.

Kin-Fo, cu evantaiul în mână, plimba pe deasupra gloatei privirea sa indiferentă și nu băga în seama ceea ce se petrece în jur. Nici sunetul metalic al piaștrilor mexicani, nici cel al talerilor de argint, nici al sapecelor de aramă pe care vânzătorii și mușteriii le zornăiau cu zgomot, nu puteau

să-l intereseze cumva. El avea cu ce cumpăra și plăti cartierul întreg.

Wang își desfăcuse marea-i umbrelă galbenă, decorată cu monștri negri, și căuta pretutindeni câte ceva demn de observat.

Trecând pe dinaintea porții de est, privirea-i se încrucișă, din întâmplare, cu douăsprezece cuști de bambu în care rânjeau capete de criminali executați în ajun.

-Poate că, zise el, ar fi fost mai bine să se procedeze altfel decât să li se taie capul. Să îi fi făcut oameni de treabă!

Kin-Fo nu auzi desigur reflexia aceasta a lui Wang, care l-ar fi mirat pentru că venea din partea unui fost rebel.

Ambii străbătură înainte cheiul.

La extremitatea cartierului, în momentul când puneau piciorul pe porțiunea franceză, un indigen, învestmântat într-un halat albastru, căuta să atragă mulțimea ciocănind cu un corn de bivol într-un toiag.

-Un sien-șeng, zise filozoful.

- Ce ne privește! răspunse Kin-Fo.

- Prietene, reluă Wang, cere-i să-ți ghicească. E un prilej bun în momentul când vrei să te însori!

Kin-Fo vroia să continue drumul. Wang îl reținu.

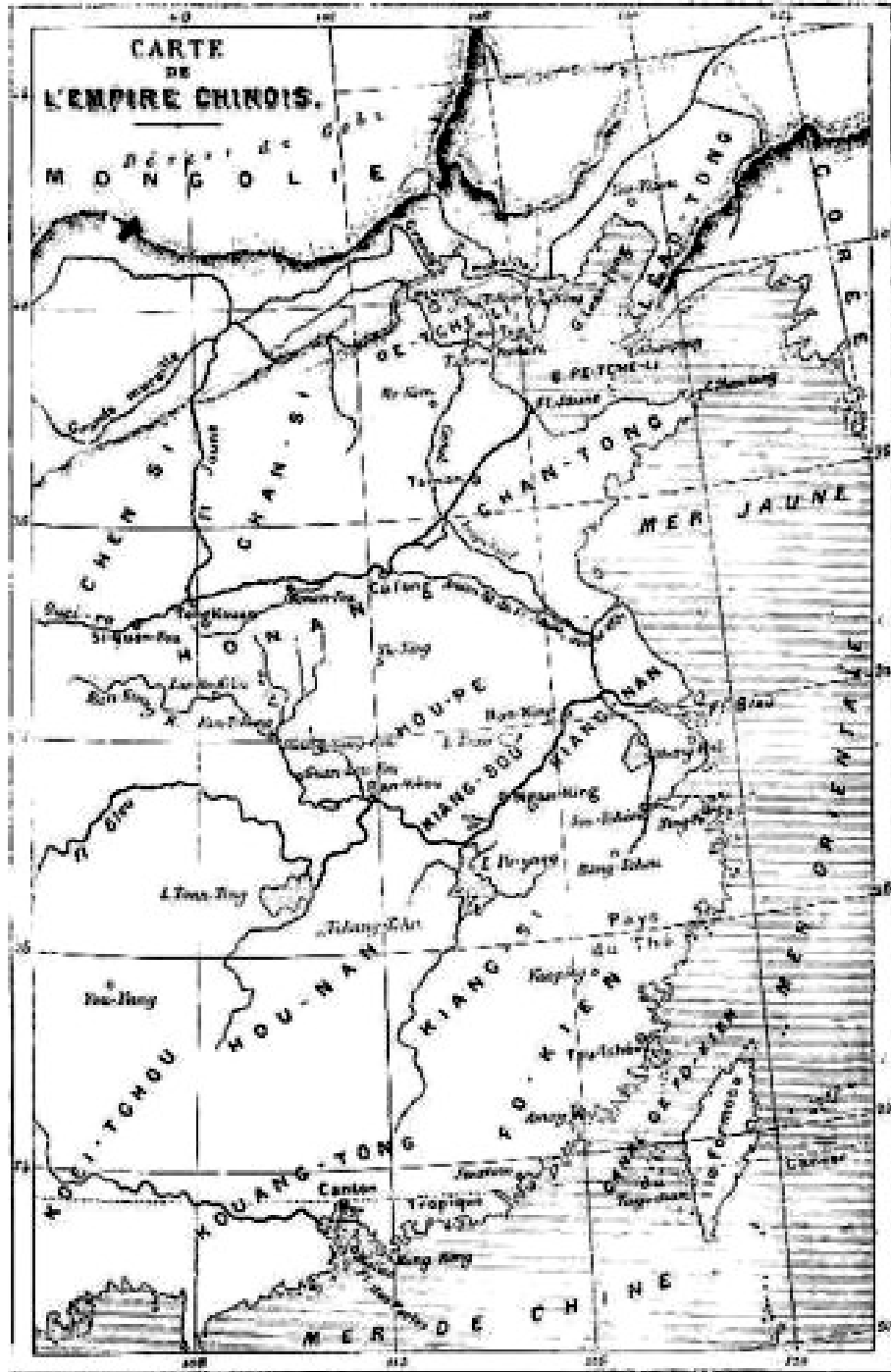
„Sien-șengul” e un fel de profet al poporului care, pentru câteva sapece, prezice viitorul. El n-are alte instrumente profesionale decât o colivie cu o păsărică, colivie spânzurată de un nasture al vestmântului său, și un teanc de 64 cărți de joc reprezentând figuri de zei, oameni sau animale.

La un semn al lui Wang, acesta întinse pe pământ o bucată de stofă, așeza colivia, desfăcu cărțile, le bătu și le așeză pe cârpă în așa fel ca figurile să fie invizibile.

Deschise apoi ușa coliviei. Păsărica ieși, alese una din cărți și reveni la cuib după ce primise un grăunte de orez. drept răsplată.

Sien-șengul întoarse cartea. Era o figură de om și o deviză

M D N G O L I E

scrisă în kunan-ruma, limba mandarinilor din Nord, limba «oficială a celor instruiți.

Și ghicitorul prezise, adresându-se lui Kin-Fo, ceea ce confracții săi din toate țările prezic fără a se compromite,

desigur: că, după un necaz oarecare se va bucura de zece mii de ani de fericire,

-Unul, răspunse Kin-Fo, unul doar, și te scutesc de rest. Zvârli apoi un taler de argint asupra căruia profetul se repezi ca un câine înfometat după un os cu măduvă.

Plecând de aici, Wang și elevul său se îndreptară spre colonia franceză, primul reflectând asupra prezicerii care era de acord cu teoriile sale asupra fericirii, celălalt știind bine că nici o încercare nu-l putea atinge.

Trecură astfel pe dinaintea consulatului Franței, urcară până la podul aruncat peste Yang-King-Pang, străbătură râulețul și o luară pieziș, ocolind teritoriul englez, pentru a ajunge pe cheiul portului european.

Tocmai suna de amiază. Larma afacerilor, până atunci foarte agitate, încetă ca prin farmec. Ziua comercială era, cum s-ar zice încheiată, iar liniștea urma frământărilor, chiar și pe teritoriul englez.

Tocmai atunci soseau în port câteva vapoare străine, în mare parte sub pavilionul Regatului-Unit. Nouă din zece, trebuie să o spunem, erau încărcate cu opium. Această vătămătoare substanță, această otravă cu care Anglia copleșește China, produce o cifră de afaceri care trece de două sute șazeci milioane franci și aduce beneficii de trei sute la sută. În zadar guvernământul chinez a vroit să împiedice importarea opiumului în Cerescul Imperiu. Războiul de la 1841 și tratatul de la Nan-King au dat mână liberă negoțului englez și câștig de cauză potențaților lui.

Nu-i nevoie să spunem că nici Wang, nici Kin-Fo, nu se dedaseră detestabilului obicei de a fuma opiumul care distruge toate țesăturile organismului și duce repede la moarte.

Wang, - surprinzător din partea unui fost rebel Taî-ping, - nu înceta de a zice:

-Poate ar fi de făcut altceva mai bun decât să se importe substanța de abrutizare a unui popor! Comerțul e bun dar filozofia e și mai bună! Să fim filozofi, înainte de toate, să. fim filozofi!a

CAPITOLUL IY

În care Kin-Fo primește o scrisoare importantă, cu opt zile întârziere

Obişnuit, Yamenul serveşte de locuinţă mandarinilor de un rang ridicat dar nici ceilalţi fii ai cerului, mai bogaţi, nu sunt opriţi de a avea astfel de clădiri, aşa că şi Kin- Fo poseda una cât se poate de somptuoasă.

Wang şi discipolul său se opriă la uşa principală a yamenului.

La sosirea stăpânului, oamenii de serviciu alergară într-o întâmpinare. Valeţi de cameră, uşieri, purtători de scaun, rânđaşi, vizitii, servitori, păzitori de noapte, bucătari, toată această lume care compune gospodăria chineză, făcu front sub comanda intendentului. Un grup de slugi, angajaţi cu luna pentru treburile mai grele, stătea mai la o parte.

Intendentul ură bunăvenire stăpânului. Acesta făcu un semn cu mâna şi trecu repede.

-Unde-i Sun? Întrebă el.

Intendentul mărturisi că nici el, nici ceilalţi, nu ştiau ce devenise Sun.

Ori, Sun nu era altcineva decât primul valet de cameră, ataşat special pe lângă Kin-Fo, şi de care acesta nu se putea lipsi.

Dar era oare Sun un servitor model? Nu. Nici ca se putea să-şi facă cineva mai rău serviciul : fluşturatic, stângaci cu mâinile, stângaci la vorbă, mâncăcios la culme, şiret, dar credincios cu totul şi singurul în stare să stea pe lângă stăpân.

Totuş Kin-Fo găsea de douăzeci de ori pe zi prilejul de a se mânia pe Sun şi, dacă nu îl pedepsea decât de zece ori, e că se învăţase cu felul lui de a fi.

De altfel Sun, aşa cum fac cea mai mare parte a servitorilor chinezi, venea el singur să-şi primească pedeapsa când o merita. Stăpânul nu-l scutea. Loviturile de baston plouau pe umerii de care Sun se sinchisea puţin. Dar cele ce-l făceau pe el cu mult mai simţitor, erau tăeturile operate de Kin-Fo în coada-i atârnată pe spate când făptuia o greşeală mai mare.

Toţi ştiu, în definitiv, cât ţin chinezii la acest bizar apendice. Pierderea coadei e prima pedeapsă ce se aplică criminalilor! Aceasta înseamnă o dezonoare pe toată viaţa! De aceea bietul valet nu se temea de nimic decât de a fi pedepsit să piardă o bucată din ea. Cu patru ani în urmă, când Sun intră în serviciu la Kin-Fo, coada sa, - una din cele mai frumoase din Cerescul Imperiu, - măsura un metru şi douăzeci şi cinci. În

momentul acosta ea nu mai avea decât cincizeci și șapte de centimetri.

Continuând astfel, în doi ani Sun ar fi rămas în întregime chel!

Urmați respectuos de oamenii din casă, Wang și Kin-Fo străbătură grădina, se înclină în fața unui patruped heroglific, pictat în culori țipătoare pe un zid ad-hoc și sosiră, în fine, la ușa principală a locuinței.

O casă compusă dintr-un parter și un etaj ridicat pe o terasă. Împletituri de bambu se aflau în dreptul ușilor și ferestrelor, asemeni unor streșini, pentru a ține umbră. Acoperișul, simplu, contrasta cu înfățișarea fantezistă a pavilioanelor semănate ici-colo și ale căror ciubucării, olane

multicolore, cărămizi încrustate cu motive arabe îți desfătat privirea.

Înăuntru, în afară de camerele special rezervate locuinței lui Wang și lui Kin-Fo, nu erau decât saloane, înconjurate de cabinete cu despărțituri transparente pe care se încrucișau ghirlande de flori pictate sau medalioane conținând sentințele morale cu cari Fiii Cerului nu sunt deloc zgârșiți. Pretutindeni scaune bizar răsucite, din pământ ars sau din porțelan, din lemn sau din marmură, fără a uita câteva zeci de perne de o moliciune îmbietoare, pretutindeni, lămpi sau lanterne, de forme variate cu geamuri nuanțate în culori tandre; pretutindeni deasemeni, mescioarele de ceai care se numesc „cea-ki”, absolut necesare unui mobilier chinez.

Luxoasa locuință oferea întreaga fantezie chineză, plus confortul european.

De fapt, Kin-Fo, - s'a spus, și gusturile sale o dovedesc - era omul progresului. Nici o invenție modernă a Occidentalilor nu-l găsea refractar importării ei.

Nu! Kin-Fo se afla alături de acei compatrioți ai săi care aprobau guvernul pentru a fi fondat arsenalele și șantierele din Fu-Șao sub direcțiunea inginerilor francezi. Deasemeni poseda acțiuni de-ale companiei vapoarelor chineze care fac cursa între Tien-Tsin și Shang-Hai, din motive pur naționale, și era interesat la bastimentele cu mare viteză, care de la Singapore câștigă trei sau patru zile asupra diligențelor engleze.

S-a spus că progresul material era introdus până în interiorul său. De altfel, aparate telefonice puneau în legătură

diversele bastimente. Sonerii electrice legau camerele locuinței sale. În timpul sezonului rece, făcea foc și se încălzea fără jenă, mai rațional decât concetățenii săi care tremurau în fața căminului gol sub împătritul sau încincitul lor vestmânt. Lumina cu gaz încăperile, așa cum făcea inspectorul general al vămilor din Peking sau îmbogățitul domn Yang, principalul proprietar al munților de pietate din Imperiul de mijloc!

În sfârșit, disprețuind întrebuințarea scrierei demodate în corespondența sa intimă, progresistul Kin-Fo, – se va vedea curând, – adoptase fonograful, de curând adus de Edison la ultima treaptă a perfecțiunii.

Așa dar, discipolul filozofului Wang avea, în privința materială a vieții, ca și în privința morală, tot ce trebuia pentru a fi fericit! Și totuși nu era! El avea pe Sun pentru a-și destinde apatia cotidiană, și nici Sun nu era de ajuns spre a fi mulțumit.

E adevărat că acum, pentru un moment cel puțin, Sun care nu era niciodată acolo unde ar fi trebuit să fie, nu se arăta deloc. Trebuia, desigur, să fi avut cine știe ce greșeală mare să-și reproșeze, cine știe ce stângăcie strașnică, comisă în absența stăpânului, – și se temea nu pentru umerii săi obișnuiți cu ciocăneala zilnică, ci tremura mai mult de soarta coadei sale.

– Sun! strigase Kin-Fo, intrând în vestibulul unde se deschideau saloanele din dreapta și din stânga, și vocea sa trăda o nerăbdare greu stăpânită.

– Sun! repetase Wang, ale cărui sfaturi rămâneau totdeauna fără efect asupra incorigibilului valet.

– Sa se dea de urma lui Sun și să-mi fie adus! zise Kin-Fo adresându-se intendentului, care puse îndată toată lumea să îl caute pe cel dispărut.

Wang și Kin-Ko rămaseră singuri.

– Înțelepciunea, spuse atunci filozoful, cere călătorului care se întoarce la căminul său să se odihnească puțin.

– Să fim înțelepți! răspunse simplu elevul lui Wang.

Și după ce strânse mâna filozofului se îndreptă spre apartamentu-i, în timp ce Wang intra în camera sa.

Kin-Fo, rămas singur, se lungi pe unul din acele molatece fotolii de fabricațiune europeană începu a gândi. La căsătoria cu simpatica și frumoasa femeie pe care avea s-o facă tovarășă a vieții sale? Da, și aceasta nu poate să surprindă, întrucât el era în ajun de a o întâlni. De altfel, grațioasa

persoană nu stătea la Shang-Hai. Ea locuia la Peking, și Kin-Fo își zise chiar că era bine să îi anunțe, odată cu întoarcerea lui la Shang-Hai, sosirea grabnică în capitala Cerescului Imperiu. Dacă arata chiar o anumită dorință, o ușoară nerăbdare de a o revedea, aceasta nu era fără rost- Desigur, încerca o adevărată afecțiune pentru ea! Wang îi demonstrase aceasta după cele mai indiscutabile reguli ale logicei, și acest element nou, introdus în existența sa, putea să îi aducă necunoscutul... adică mulțumirea... care... care..-

Kin-Fo visa deja cu ochii închiși, și ar fi adormit blând dacă n-ar fi simțit un fel de gâdilitură în mâna dreaptă.

Instinctiv, degetele i se strânseseră și simțiră un corp rotund.

Kin-Fo nu se putea înșela, un baston de bambu lunecase în mâna-i dreaptă, și, în acelaș timp auzi cuvintele acestea pronunțate cu un ton resemnat :

-Când va vrea domnul!

Kin-Fo se ridică și, cu un gest natural, strânse bățul

Sun era în față-i, și, plecat pe jumătate în postura unui pacient sprijinit cu o mână de perete, ținea în cealaltă o scrisoare.

-In sfârșit, iată-te! zise Kin-Fo.

- Ai, ai, ya! răspunse Sun. Nu-mi așteptam stăpânul decât la priveghiul al treilea! Când va vrea domnul!

Kin-Fo aruncă jos bastonul. Sun, oricât de galben era el, natural, păli totuși mai mult!

Dacă tu întorci spatele fără vreo altă explicație, zise stăpânul, e că meriți mai mult decât atât! Ce este?

- Scrisoarea aceasta...

- Vorbește! strigă Kin-Fo strângând scrisoarea data de Sun.

- Am uitat din nebăgare de seama să v-o dau înainte de a pleca la Canton!

- Opt zile întârziere, ticălosule!

- Am greșit, stăpâne!

căruia corespondentul din San-Francisco vroia de bună seamă să atragă atenția clientului său din Shang-Hai.

Kin-Fo luă atunci scrisoarea de la început și o citi de la primul până la ultimul rând, nu fără un anumit sentiment de curiozitate care surprindea din parte-i.

O clipă sprâncenile-i se încruntară; dar un zâmbet disprețuitor i se schiță pe buze când termină lectura.

Se ridică, făcu câțiva pași prin cameră, și se apropie un moment de tubul acustic care îl punea în legătură directă cu Wang. Duse chiar pâlnia la gură și fu pe punctul de a suna dar se răzgândi, lăsă să-i cadă firul de cauciuc și se reîntoarse pe divan.

„Bah! făcu el.

Întreg Kin-Fo era -n acest cuvânt.

„Și ea! murmură el. Este ea într-adevăr mai interesată ca mine în toate astea!

Se apropie de o măsuță de lac pe care se afla o caseta prelungă, artistic cizelată. Dar, în momentul de a o deschide, mâna sa se opri.

-Ce-mi spunea ultima ei scrisoare? murmură el.

Și, în loc de a ridica acoperământul casetei, apăsă pe un resort fixat la una din extremități.

Curând, o voce blândă se auzi :

-Dragul meu frate mai mare! Sunt pentru tine ca floarea de Mei-hua în prima lună, ca floarea de cais în a doua, ca floarea de piersic în a treia. Scumpă inimă de piatră nestemată, ție, de mii, de zeci de mii de ori bună ziua!

Era glasul unei tinere femei, căreia fonograful îi repeta dragăstoasele vorbe.

-Biată surioară micuță! zise Kin-Fo.

Apoi, deschizând caseta, scoase din aparat hârtia dungată cu tăeturi care reproducea inflexiunile îndepărtatei voci, și o înlocui prin alta.

Fonograful era pe atunci în așa măsură perfecționat ca era deajuns să vorbești cu glas tare pentru ca membrana să fie impresionată și ca ruloul, mișcat printr-un mecanism de ceasornic, să înregistreze cuvintele pe hârtia aparatului.

Kin-Fo vorbi apoi aproape un minut. Cu vocea sa, întotdeauna calmă, nu s-ar fi putut recunoaște sub ce impresie, de bună dispoziție sau de tristețe, își formula gândirea.

Trei sau patru fraze, nimic mai mult, iată tot ce spuse Kin-Fo. Dupa aceea opri mișcarea fonografului, scoase hârtia specială pe care acul învârtit de membrană săpase urme oblice, corespunzătoare vorbelor pronunțate, apoi, punând hârtia într-un plic, pe care îl lipi, scrise de la dreapta la stânga adresa de mai jos:

D-nei LE-U

Aleea Sa-Cua *PEKING*

Dădu ordin ca scrisoarea să fie dusă imediat la poștă.

O oră după aceea, Kin-Fo dormea în liniște, strângând în brațe „ciu-ju-jeu”-ul său, un fel de pernă de bambu care păstrează în paturile chineze o temperatură potrivită.

CAPITOLUL Y

Unde Le-u primește o scrisoare pe care n-ar fi vrut s-o primească

-N-ai încă vreo scrisoare pentru mine?

- Hm, nu, doamnă!

- Ce lung îmi pare timpul, bătrână mamă!

Astfel vorbea pentru a zecea oară pe zi, încântătoarea Lé-u în budoarul său din aleea Sa-Cua din Peking. Bătrâna mamă,

care îi răspunsese și pe care o numea așa cum sunt numite de obicei în China servitoarele de o vârstă respectabilă, era marmura și nesuferita domnișoară Nan.

Le-u se măritase la optsprezece ani cu un literat de primul grad care colabora la faimosul Sse-Ku-Tsuan-Su². Acest savant era de două ori mai în vârstă ca ea și muri la trei ani după nepotrivita lor unire.

Tânăra văduvă era dar singură pe lume când nu împlinise încă douăzeci și unul de ani. Kin-Fo o văzu într-o călătorie făcută la Peking cam în vremea aceea. Wang, care o cunoștea, atrase atenția nepăsătorului său elev asupra acestei fermecătoare ființe. Kin-Fo se lăsă legănat blând de gândul de a schimba felul vieții sale, devenind soțul frumoasei văduve. Lé-u nu fu indiferentă propunerii făcute de el. Și iată cum căsătoria, hotărâtă spre cea mai mare satisfacție a filosofului, urma să fie celebrată îndată ce Kin-Fo, după ce va fi luat la Shang-Hai dispozițiunile necesare, se va reîntoarce la Peking.

Nu e obișnuit în Cerescul Imperiu ca văduvele să se mărite din nou, - și nu pentru că ele nu ar dori aceasta, ca consurorile lor din ținuturile occidentale, dar pentru că dorința lor găsește puțini aderenți. Dacă Kin-Fo face excepție la regulă, e că el era, după cum se știe, un original. Lé u, remăritată, e drept, nu ar mai fi avut dreptul să treacă pe sub paé-lusa, arcuri comemorative pe cari împăratul le ridică uneori în cinstea femeilor, - celebre prin fidelitatea lor față de bărbații defuncți. Astfel era, de pildă, văduva Sung care nu mai vroi să părăsească niciodată mormântul soțului său, văduva Kung-King care își tăie un braț, văduva Yen- Ciang care se desfigură în semn de durere conjugală. Dar Lé-u gândea că are altceva mai bun de făcut cu cei douăzeci de ani ai săi. Ea avea să reia viața de supunere așa cum e soarta femeii în familia chineză, să renunțe a vorbi de cele ce se petrec în afară, să se conformeze preceptelor cărții Li-nun asupra virtuților caznice și ale cărții Nei-tso- pien asupra datoriei căsătoriei, să regăsească, în sfârșit, acea considerație de care se bucură soția, care, în clasele de sus, nu e deloc sclava, cum se crede în genere. De asemeni, Lé-u, inteligentă, instruită, înțelegând ce loc ar fi ocupat în viața bogatului blazat,

---

2 Această lucrare, începută la 1773, .care trebuie să aibă o sută șai- zeci mii volume, nu este până în prezent decât la cifra șaptezeci și nouă mii, șapte sute treizeci și nouă.

și simțindu-se atrasă spre el din dorința de a-i arăta că fericirea există și aici, se împăcase cu totul față de noua-i soartă.

Când murise, savantul lăsase tinerei văduve o situație materială potrivită. Casa din aleea Șa-Cua era ca atare modestă. Nesuferita Nan servea la toate, dar Lé-u se învățase cu felul ei de a fi și care nu e surprinzător la servitoarele din Imperiul Florilor.

Tânăra femeie stătea de preferință în budoar. Mobila ei părea foarte simplă, așa cum nu o au bogații care pentru două luni soseau din Shang-Hai.

Câteva tablouri atârnavă pe pereți, între altele o capodoperă a vechiului pictor Huan-Tse-Nen³, care ar fi atras atenția cunoscătorilor în mijlocul acuarelelor specific chinezești, cu cai verzi, câini violeți și arbori albaștri, datorite câtorva artiști moderni. Pe o masă de lac se desfășurau, asemeni unor fluturi cu aripile întinse, evantalii provenite de la celebra școală din Swatow, împletituri de bambu, așezate la ferestre, nu lăsau să străbată decât o lumină îndulcită, pulverizând, pentru a zice astfel, razele soarelui. Un splendid paravan complecta curioasa ornamentație a budoarului.

-Nici o scrisoare, Nan?

- Ei, nu, doamna, nu încă!

Încântătoare femeie era Lé-u. Frumoasă, chiar pentru ochii europenilor, albă, nu galbenă, ea avea ochii blânzi, abia prelungiți în spre tâmpile, părul negru împodobit cu câteva flori de piersic, dinții mici și albi, sprâncene abia estompate cu un fin tuș de China.

În ce privește toaleta, nimic mai simplu și mai elegant.

Dar picioarele ei? Oh, picioarele ei erau mici, nu ca urmare a aceluși obicei de diformație barbară ce tinde, din fericire, să se piardă, dar pentru că natura i le făcuse astfel. Moda aceea durează de șapte sute de ani și ea se datorește probabil câtorva prințese urâte. Acum din zece chineze nu sunt nici trei cari să se supună din prima vârstă acestor operațiuni dureroase ce duc la diformarea piciorului.

---

3 Renumele marilor «artiști s'a transmis] deși anecdotice, nu sunt mai puțin demne exemplu, că în secolul al III-lea, ua pictor Tsao-Puh-Ving, sfârșind un paravan pentru împărat, se amuză pictând ici colo câteva muște și avu satisfacția să vadă pe Majestatea Sa luând batista pentru a le goni.

J. Thompson (Voiaj în China)

-Nu e cu putință ca azi să nu fi sosit o scrisoare! zise iarăș Lé-u. Vezi dar, măicuță.

- Am tot văzut! zise fără respect domnișoara Nan, ieșind în bombăneli din camera.

Lé-u vroi să lucreze pentru a se distra puțin. Însemna însă a se gândi tot la Kin-Fo, fiindcă lui îi broda o pereche din acei ciorapi de stofă a căror confecționare e rezervată aproape numai femeilor în căzniciile chineze, indiferent de clasa din care fac parte.

Dar lucrul îi căzu în curând din mână. Se ridică, luă dintr-o bombonieră două sau trei pastile pe care le sparse în dinții ei micuți, și deschise o carte, „Nushun”, cod de instrucțiuni cu care orice femeie trebuie să-și facă lectura obișnuită.

„De vreme ce primăvara e pentru muncă sezonul potrivit, de vreme ce răsăritul e momentul cel mai frumos al zilei.

-Sculați-vă de dimineață, nu vă lăsați târîte de lenea somnului.

„Îngrijiți dudul și cânepa.

„Țeseți cu hărnicie mătasa și bumbacul.

„Virtutea femeilor stă în muncă și în economie.

„Vecinii vă vor lăuda”.

Cartea se închise curând. Drăgăstoasa Lé-n nu se mai gândea la ceea ce citea.

-Unde e el? se întrebă ea. Trebuia să meargă la Canton! S-o fi reîntors la Shang-Hai? Când va sosi la Peking? Vină-i în ajutor, zeiță Koanin!a.

Astfel grăia îngrijata femeie. Apoi ochii săi se plimbară distrați pe o față de masă, alcătuită artistic din mii de bucățele împreunate, un fel de mozaic de stofă, de modă portugheză, pe care era desenat rățoiul mandarin și familia sa simbolizând

credința. În sfârșit, se apropie de un răsad și culese o floare la întâmplare.

„Ah! zise ea, na e floarea de salcie verde, emblema primăverii, a tinereții și a voioșiei! E crisantema galbenă, emblema toamnei și a tristeții!

Vroi să se smulgă neliniștei care, acum, o învăluia cu totul. Chitara sa era acolo, degetele îi lunecară pe coarde, buzele-i murmurară primele cuvinte ale cântecului „Mâini înlănțuite”, dar nu mai putu continua.

-Scrisorile lui, gândea ea, nu întârziiau niciodată! Le citeam cu sufletul mișcat! Ba nu, în locul rândurilor care nu se adresau decât ochilor mei, era glasul lui însuși pe care îl puteam auzi! Aparatul acesta îmi vorbea ca și când el era lângă minei.

Și Lé-u privea la fonograful așezat pe mesicioara de lac, asemănător celui de care se servea Kin-Fo la Shang-Hai. Ambii se puteau dar auzi, sau mai bine zis, își puteau auzi vocile cu toată distanța ce-i despărțea... Dar azi, ca și zilele trecute, aparatul rămânea mut și nu mai spunea nimic din gândurile celui absent.

În acest moment servitoarea intră.

-Iată scrisoarea d-voastră, zise ea.

Și Nan ieși după ce îi dădu un plic francat din Shang-Hai.

Un zâmbet se schiță pe buzele tinerei femei. Ochii îi luciră mai viu. Desfăcu plicul, grabnic, fără să-1 contempleze cum avea obiceiul.

Plicul nu conținea o scrisoare, ci una din hârtiile cu trăsături oblice care, potrivit la aparatul fonografic, reproduce toate inflexiunile vocii omenești.

-Ah! ce bine îmi pare! strigă bucuroasă Lé-u. Îl voi auzi, cel puțin

Hârtia fu așezată pe roloul fonografului care, la o mișcare, începu să se învârtască, și Lé-u, apropiind urechea, auzi o voce bine cunoscută spunându-i :

-Surioară, ruina a împrăștiat bogățiile mele, precum vântul de est împrășteie frunzele îngălbenite ale toamnei. Nu vreau să făptuiesc o ticăloșie asociindu-te mizeriei mele. Uită pe cel lovit de zece mii de nenorociri .

Deznădăjduitul tău Kin-Fo”.

Ce lovitură pentru biata femeie! O viață mai amară decât amara gențiană o aștepta de acum. Da! Vântul prăvălea ultimele ei speranțe odată cu avutul celui iubit! Dragostea pe care Kin-Fo i-o purta se dusesse deci pentru totdeauna!

Prietenul său nu credea decât în fericirea pe care o dă bogăția! Ah! biata Lé-u! Ea părea acum asemeni unui zmeu al cărui fir se rupe și cade sfâșiat la pământ!

Nan, chemată, intră în camera, înălță nepăsătoare din umeri și-și transportă stăpâna în „hangul” sau. Dar, oricât de încălzit era, grozav de friguros i se păru bieteii Lé-u culcușul! Grozav de lungi îi părură cele cinci priveghiuri ale nopții petrecute în chinuri!

CAPITOLUL VI

Care va da, poate, cititorului dorința de a face o plimbare prin birourile „Centenarului”

A doua zi, Kin-Fo, al cărui dispreț pentru lucrurile acestei lumi nu se desminți un moment, ieși singur din locuința sa. Cu mersu-i măsurat coborî malul drept al Creek-ului. Ajuns la podul de lemn care face legătura între concesiunea engleză și cea americană, traversă râul îndreptându-se spre o clădire cu aparența destul de frumoasă, ridicată între mănăstirea misiunilor și consulatul Statelor-Unite.

Pe frontonul clădirii se desprindea o placă de arama cu inscripția următoare :

CENTENARUL

Companie de asigurări pe viață Capital garanție; 20 milioane dolari Agent principal : William J. Bidulph

Kin-Fo împinse ușa și intră într-un birou despărțit în două compartimente printr-o balustradă. Câteva scoarțe, cărți cu legătura de metal, o casă americană cu secret, două sau trei mese la care lucrau funcționari ai agenției, un birou complicat, rezervat onorabilului d. William J. Bidulph, – iată mobilierul localului ce părea că aparține unei case din Broadway, și nu unei locuințe clădite pe malurile Wusung-ului.

William J. Bidulph era agentul principal în China al companiei de asigurări pe viață și în contra incendiului, cu sediul social la Chicago. Centenarul, – un titlu bun ce trebuia să atragă clienții, – Centenarul, renumit în Statele-Unite, poseda sucursale și reprezentanți în cele cinci părți ale lumii. Făcea treburi enorme, excelente, mulțămită statutelor sale, nespuse de îndrăsneț și liberal redactate, autorizând orice fel de asigurări.

Astfel, fii cerului începeau a călca pe urmele curentului modern care umple lăzile companiilor în genul de mai sus. Un mare număr de case din Imperiul de mijloc erau garantate pentru caz de incendiu, iar contractele de asigurare în caz de moarte, cu multiplele combinațiuni ce comportă, conțineau numeroase semnături chineze. Firma Centenarului se afla dar pe frontoanele porților shaughăene și, între altele, pe stâlpii bogatei locuințe a iui Kin-Fo. Așa dar, nu din dorința de a se asigura contra incendiului, făcea acum o vizită discipolul iui Waug onorabilului William J. Bidulph.

„Domnul Bidulph? * întrebă el intrând.

William J. Bidulph se afla acolo, „în persoană”, ca un fotograf ce operează singur, totdeauna la dispoziția publicului, un om de cincizeci ani, îmbrăcat în negru, corect, cu cravată albă, cu aeru-i specific american.

„Cui am onoarea să vorbesc? Întrebă William J. Bidulph.

- Domnului Kin Fo, din Shang-Hai.

- D. Kin-Fo L. unul din clienții Centenarului polița numărul douăzeci și șapte de mii două sute...

- El însuși.

- Aș fi fericit, domnule, să aveți nevoie de serviciile mele.

Aș dori să vă vorbesc în particular, răspunse Kin-Fo.

Conversația între cele două persoane trebuia să urmeze cu atât mai ușor cu cât William J. Bidulph vorbea tot așa de bine limba chineză ca și Kin-Fo, engleza.

Bogatul chinez fu deci introdus cu respectul ce i se datora într-un cabinet căptușit cu tapiserii grele, și închis cu uși duble, unde s-ar fi putut complota și răsturnarea dinastiei Tsing fără teamă de a fi auziți.

-Domnule, zise Kin-Fo îndată ce se așezară comod în fața unui cămin încălzit cu gaz, a-și dori să tratez cu Compania d-voastră asigurând decesul meu cu o sumă ce vă voi indica numaidecât.

- Domnule, răspunse William J. Bidulph, nimic mai simplu. Două semnături, a dv. și a mea, dedesubtul unei polițe și asigurarea va fi gata după câteva formalități preliminare. Dar, domnule, permiteți-mi această întrebare... Aveți desigur dorința de a nu muri decât la o vârstă foarte înaintată, dorință naturală, de altfel?

- Pentru ce? Întrebă Kin-Fo. De cele mai adesea ori, asigurarea pe viața arată la asigurat teama de o moarte prea apropiată...

- Oh! domnule! răspunse William J. Bidulph cu aerul cel mai serios din lume, această teamă nu o au deloc clienții Centenarului! Numele său nu probează aceasta? A te asigura la noi e a lua un certificat de viață îndelungată! Vă cer iertare, dar e rar ca asigurații noștri să nu depășească suta de ani... rar... foarte rar!... În interesul lor noi ar trebui

le luăm viața! Astfel, facem treburi superbe! Deci, vă previn, domnule: a vă asigura la Centenar, e pe jumătate sigur că îl atingeți.

- Ah! făcu liniștit Kin-Fo privind cu ochii săi tăioși pe William J. Bidulph.

Agentul companiei, grav ca un ministru, n-avea nicidecum aerul că glumește.

- Orice ar fi, reluă Kin-Fo, doresc să mă asigur pentru două sute de mii dolari ⁴.

- Să zicem, dar, un capital de două sute de mii dolari, răspunse William J. Bidulph,

Și scrise într-un carnet suma aceasta a cărei importanță, îl lăsa rece.

Și pentru ce primejdii vreți să vă asigurați, scumpul meu domn?

- Pentru toate.

- Riscurile călătoriei pe pământ sau pe mare, și cele ale călătoriei dincolo de granițele Cerescului Imperiu?

- Da.

- Riscurile condamnării judiciare?

- Da.

- Riscurile duelului?

- Da.

- Riscurile serviciului militar?

- Da.

- Atunci taxele vor fi foarte ridicate.

- Voi plăti cât va trebui.

- Fie.

- Dar, adăugă Kin-Fo, este un alt risc, foarte important de care nu-mi vorbiți.

- Care?

- Sinuciderea. Credeam că statutele Centenarului permit deasemeni asigurarea pentru sinucideri.

- Perfect, domnule, perfect, răspunse William J. Bidulph, care își freca mâinile. E și în asta o sursă de superbe câștiguri pentru noi! Înțelegeți desigur că clienții noștri sunt, în genere, oameni care țin la viață și că acei care, printr-o prudență exagerată, se asigură pentru sinucidere, nu se omoară niciodată.

- N-are aface, răspunse Kin-Fo. Pentru motive personale doresc să mă asigur și de acest risc.

- Dorința d-voastră, dar taxa va fi considerabilă!

---

4 Un milion de franci.

- Vă repet că voi plăti tot ce va trebui.

- Înțeles. - Să zicem dar, spuse William J. Bidulph continuând să scrie în carnet, riscuri pentru mare, călătorie sinucidere...

- Și, în aceste condițiuni, la cât se va urca prima de plată? Întrebă Kin-Fo.

- Scumpul meu domn, răspunse agentul principal, primele noastre sunt fixate cu preciziunea matematică de care Compania e mândră. Ele nu mai sunt bazate, ca altă dată, pe tabelele lui Duvillars. Il știți pe Duvillars?

- Nu, nu-l cunosc pe Duvillars.

- Un statistician remarcabil, dar vechi.. așa de vechiu ca, de altfel, și moartea sa. În vremea când el stabili faimoasele-i tabele, care servesc încă de scară pentru prime celor mai multe companii europene, foarte înapoiate, mijlocia vieței era inferioară celei ce e acum grație progreselor de tot felul. Noi ne bazăm, deci, pe o mijlocie mai ridicată și, prin urmare, mai favorabilă asiguratului care plătește mai puțin și trăiește mai mult...

- La cât se ridică prima mea? reluă Kin-Fo, dornic de a scurta pălăvrăgeala agentului care nu pierdea nici o ocazie de a face reclamă Centenarului.

- Domnule, răspunse William J. Bidulph, a-și putea să am indiscreția de a întreba care e vârsta d-voastră?

- Treizeci și unu ani.

- Ei bine, la treizeci și unu de ani, dacă n-ar fi să vă asigurați decât pentru riscurile obișnuite, ați fi plătit oricărei alte companii optzeci și trei la sută. Dar la Centenarul aceasta nu va fi decât de șaptezeci, ceia ce va face anual, la un capital de două sute mii dolari, cinci mii patru sute dolari.

- Și în condițiunile în care doresc eu? zise Kin-Fo.

- Asigurându-vă pentru toate riscurile, inclusiv sinuciderea

- Mai ales sinuciderea.

- Domnule, răspunse cu un ton amabil William J. Bidulph după ce consultă o tabelă imprimată pe ultima pagină a carnetului său, nu putem lăsa pentru aceasta mai jos de douăzeci și cinci la sută.

-Ceia ce va face? ...

- Cincizeci mii dolari.

- Și cum trebuie vărsată cota?

- Întreagă sau divizată pe luni, după voia asiguratului.

- Cât va reveni pentru primele două luni? ...

- Opt mii trei sute treizeci și doi dolari care, dacă ar fi vărsați astăzi 30 Aprilie, scumpul meu domn, v-ar pune până la lunie ale acestui an.

- Domnule, zise Kin-Fo, aceste condițiuni îmi convin. Iată cota pentru primele două luni.

Și puse pe masă un teanc de dolari în bancnote pe care îl scoase din buzunar.

- Bine domnule... foarte bine! răspunse William J. Bidulph. Dar înainte de a semna polița e o formalitate de împlinit.

- Care?

- Trebuie să primiți vizita medicului Companiei.

- La ce bun vizita aceasta?

- Pentru a constata dacă sunteți solid constituit, dacă n-aveți vreo boală organică de natură a vă scurta viața, dacă ne dați, în sfârșit, garanții de lungă existență.

- La ce bun! de vreme ce eu mă asigur chiar pentru duel și sinucidere, observă Kin-Fo.

- Ei, scumpul meu domn, răspunse William J. Bidulph, zâmbind mereu, o boală al cărei germen l-ați avea și care v-ar da gata în câteva luni, ne-ar costa frumușel două sute mii de dolari!

- Sinuciderea mea v-ar costa la fel, bănuiesc!

- Scumpe domn, răspunse amabilul agent principal, atingând ușor mâna lui Kin-Fo, am mai avut onoarea de a vă spune că mulți din clienții noștri se asigură pentru sinucidere, dar că nu se sinucid niciodată. De altfel, noi nu suntem opriți de a-i supraveghea... Oh, cu cea mai mare discreție!

- Da?

- Adaug, ca o remarcă a mea, că din toți clienții Centenarului, aceștia sunt cei care plătesc mai îndelungat timp cotele. Haide, între noi fie zis, pentru ce s-ar sinucide bogatul domn Kin-Fo!

- Și pentru ce bogatul domn Kin-Fo s-ar asigura?

- Oh! răspunse William J. Bidulph, pentru a avea siguranța de a trăi foarte mult, în calitate sa de client al Centenarului!

Nu era de discutat mai mult cu agentul principal al celebrei companii. Acesta părea așa de sigur de ceea ce spunea!

- Și acum, adăogă el, în folosul cui va fi făcută asigurarea de două sute mii dolari? Cine va fi beneficiantul contractului?

- Vor fi doi beneficianți răspunse Kin-Fo.

- Cu părți egale?

- Nu, cu părți inegale. Unul pentru cincizeci mii, altul pentru o sută cincizeci mii.

- Vrasăzică, pentru cincizeci mii, domnul...

- Wang.

- Filozoful Wang?

- Chiar el.

- Și pentru o sută cincizeci mii?

- Doamna Lé-u, din Peking.

- Din Peking, adăogă William J. Bidulph sfârșind de scris ambele nume în carnet. Apoi reluă :

- Care e vârsta doamnei Lé-u?

- Douăzeci și unu de ani, răspunse Kin-Fo.

- Oh! făcu agentul, iată o doamnă tânără care va fi foarte bătrână când va intra în posesiunea capitalului asigurat!

- De ce, mă rog?

- Pentru ca veți trai mai mult de o sută de ani, scumpul meu domn. Dar filozoful Wang?

- El are cincizeci și cinci de ani

- Ei bine, acest om cumsecade nu va moșteni nimic!

- Rămâne de văzut, domnule.

- Domnule, răspuse William J. Bidulph, dacă a-și fi la cincizeci și cinci de ani moștenitorul unui om de treizeci și unu care trebuie să moară la o sută, n-ași mai avea naivitatea să contez pe moștenirea aceasta.

- Sluga d-voastră, domnule, zise Kin-Fo îndreptându-se spre ușa cabinetului.

- A d-voastră, răspuse onorabilul William J. Bidulph, înclinându-se în fața noului client al Centenarului.

A doua zi medicul Companiei făcu vizita reglementară lui Kin-Fo. „Corp de fier, mușchi de oțel, plămâni strașnici⁴⁴, zicea raportul.

Nimic nu împiedica Compania să trateze cu un asigurat așa de solid construit.

Polița fu, prin urmare, semnată, de o parte, de Kin-Fo în profitul tinerei văduve și al filozofului Wang, iar de partea cealaltă de William J. Bidulph ca reprezentant al Companiei.

Nici Le-u și nici Wang, în afară de împrejurări neprevăzute, nu aveau să afle nimic din ceea ce Kin-Fo făcuse pentru ei, până în ziua când Centenarul ar fi fost pus în poziția de a le înmâna capitalul asigurat, ultima generozitate a ex~ milionarului.

CAPITOLUL VII

Care ar fi foarte trist, dacă n'ar fi vorba de fapte și moravuri specifice Cerescului Imperiu

Indiferent de ce ar fi putut spune și gândi onorabilul William J. Bidulph, fondurile Centenarului erau cât se poate de serios amenințate. În definitiv, planul lui Kin-Fo nu era ca al celor care, odată hotărîrea luată, trăgănesc la infinit executarea sa. Complect ruinat, elevul lui Wang hotărîse formal să sfârșească cu o existență care nu-i oferise, nici chiar în timpul bogăției sale, decât plictiseală și tristețe.

Scrisoarea înmănată de Sun, cu o întârziere de opt zile, venea din San-Francisco. Ea arăta suspendarea plăților la Banca Centrală Californiană. Or, avutul lui Kin-Fo era compus în totalitate aproape, din acțiuni ale acestei celebre bănci, - așa de solidă până atunci. Dar nu mai existau motive de tăgadă. Oricât

de necrezută ar fi putut părea această noutate, ea era din nefericire prea adevărată. Suspendarea plăților de către Banca Centrală Californiană era confirmată de gazetele sosite la Shang-Hai. Falimentul fusese pronunțat, și el ruina cu totul pe Kin-Fo.

De fapt, în afară de acțiunile la această bancă, ce-i rămânea? Nimic, sau aproape nimic. Locuința sa din Shang-Hai, a cărei vânzare era irealizabilă aproape, nu i-ar fi procurat decât foarte insuficiente resurse. Cele opt mii dolari vărsate ca primă cotă la Centenarul, câteva acțiuni ale Companiei de vapoare din Tien-Tsin, - iată tot avutul său acum-

Un Occidental, un Francez sau Englez, s-ar fi comportat înțelept cu această existență nouă, încercând să-și refacă viața prin muncă. Un Fiu al Cerului trebuia să se creadă în drept a gândi și acționa cu totul altfel. Moartea voluntară și-o alesese Kin-Fo, adevărat chinez, ca mijloc de a ieși din încurcătură, fără șovăială de conștiință și cu acea tipică indiferență a rasei galbene.

Chinezul n-are decât curaj pasiv, dar posedă acest curaj în gradul cel mai înalt. Nepăsarea sa pentru moarte este într-adevăr extraordinară. Bolnav, el o dorește fără ezitare. Condamnat, în mâinele călăului chiar, el nu manifestă nicio teamă. Execuțiunile publice, așa de repetate, vederea oribilelor suplicii pe care le comportă codul penal în Cerescul Imperiu, au obișnuit de mult pe Fiii Cerului cu ideea de a părăsi fără regret bunurile acestei lumi.

Astfel, nu va fi de mirare ca, în orice familii, acest gând al morții să fie la ordinea zilei și să facă obiectul celor mai multe discuțiuni. El nu lipsește din cel mai obișnuit act al vieții. Cultul strămoșilor se întâlnește chiar și la cei mai nevoiași oameni. Nu e locuință bogată unde să nu fie rezervat un fel de sanctuar familiar, nu e o colibă mizerabilă unde să nu fie păstrat un colț străbunilor a căror amintire e celebrată din două în două luni. Iată pentru ce găsești la

același magazin în care se vând paturi pentru copii și panere de nuntă, un asortiment variat din sicriile care formează un articol curent în comerțul chinez.

Cumpărarea unui sicriu e, prin urmare, una din constantele preocupări ale Fiilor Cerului. Mobilierul ar fi incomplet, dacă ar lipsi cosciugul din casa părintească. Fiul își

face o datorie din a-l oferi tatălui său, în viață. E o mișcătoare dovadă de iubire. Cosciugul e depus într-o cameră specială. E împodobit, îngrijit și, mai adeseori, când a primit rămășița pământească a celui mort, el e păstrat vreme de ani îndelungați cu pioasă atenție. Într-un cuvânt, respectul pentru morți alcătuiește fondul religiei chineze și contribuie la strângerea legăturilor de familie.

Prin urinare, Kin-Fo mai mult de cât oricare, datorită temperamentului sau, avea să îmbrățișeze cu o liniște perfectă gândul de a pune capăt zilelor sale. Asigurase soarta

celor două ființe cărora le nutrea dragoste. Ce poate regreta acum? Nimic. Sinuciderea nu-i putea pricinui nici o remușcare. Ceia ce e o crimă în țările civilizate ale Occidentului, nu-i decât un act legitim, pentru a zice astfel, în mijlocul acestei bizare civilizații a Asiei orientale.

Hotărîrea lui Kin-Fo era, dar, cu precizie luată, și nicio influența nu l-ar fi putut determina să și-o schimbe, nici chiar influența filozofului Wang.

Mai mult, acesta nu știa nimic despre planurile elevului său. Sun nu știa mai mult și nu remarcase decât un lucru, acela că, de la reîntoarcerea sa, Kin-Fo se arăta mai iertător pentru prostiile-i zilnice.

Hotărît, spun, vedea că nu ar fi putut găsi un stăpân mai bun, iar prețioasa-i coadă tresălta acum pe spate cu o siguranță renăscută.

Un dicton chinez zice :

„Pentru a fi fericit pe pământ trebuie să trăiești la Canton și să mori la Liao Céu”.

La Canton, dealtfel, se găsesc toate bunătățile vieții, iar la Liao-Cén se fabrică cele mai bune cosciuge.

Kin Fo nu putea să întârzie de a-și comanda la o casă bună, ultimul pat de odihnă, în așa fel ca să îl aibe la timp. A fi cum se cade culcat pentru somnul suprem, e preocuparea de totdeauna a Chinezului care știe cum să trăiască.

În acelaș timp, Kin-Fo cumpără un cocoș alb, al cărui rost e, după cum se știe, să încarneze spiritele care flutură, și să prindă din zbor unul din cele șapte elemente care alcătuiesc sufletul chinez.

Precum se vede, dacă elevul filozofului Wang se arăta indiferent pentru amănuntele vieții, el nu era însă tot așa pentru cele privitoare la moarte.

Acestea îndeplinite, nu mai rămânea decât să redacteze programul funeraliilor sale. Deci, în ziua aceea chiar, o frumoasă pagină de hârtie, – aceia denumită hârtie de orez, dar la confecționarea căreia orezul este cu totul absent, – primi ultimele dorinți ale lui Kin-Fo.

După ce lăasă tinerei văduve casa din Shang-Hai și lui Wang un portret al împăratului Tai-ping pe care filozoful îl privea întotdeauna cu drag, – acestea bine înțelese în afară de capitalurile asigurate prin Centenarul, – Kin-Fo desemnă cu mână sigură ordinea și drumul personajelor care trebuiau să asiste la înmormântarea sa.

Mai întâi, în lipsa părinților pe care nu-i mai avea, urmau să figureze în capul cortegiului o parte din prietenii ce-i rămăseseră, toți înveșmântați în alb, culoarea de doliu în Cerescul Imperiu. Dealungul drumului, până la mormântul ridicat de mult timp în câmpia Shang-Hai, va fi înșirat un cordon dublu de ciocli. În spatele primului grup de prieteni va merge o călăuză bătând din gong și precedând portretul defunctului, culcat într-un fel de scaun împodobit bogat. Ar fi apoi să vină un al doilea grup de prieteni, cei care trebuie să leșine la intervale regulate pe perne preparate de circumstanță. În sfârșit, un ultim grup de tineri, adăpostit

sub un polog albastru și aurit, va semăna pe drum petece de hârtie alba, perforate la mijloc și destinate a distruge spiritele rele care s-ar simți tentate să se alătureze convoiului.

După acestea ar urma să apară catafalcul, îmbrăcat în mătase violetă, brodat cu dragoni de aur și purtat de cincizeci valeți pe umeri, prin mijlocul unui dublu cordon de bonzi. Preoții înveșmântați în halate cenușii, roșii și galbene, vor spune ultimele rugăciuni alternând glasul lor cu bubuitul gongurilor, cu hărmălaia flautelor, cu puternica fanfară a trompetelor lungi de șase picioare.

La sfârșit de tot, trăsurile de doliu, drapate în alb, ar urma să închidă somptuosul convoi ale cărui cheltuieli trebuiau să absoarbă ultimele resurse ale importantului defunct.

În definitiv, acest program nu avea nimic extraordinar. Multe înmormântări de această clasă se perindă pe străzile din

Canton. Shang-Hai sau Peking, și Fii Cerului nu văd în ele decât un natural omagiu adus persoanei celei ce nu mai e.

La 20 Octombrie o lada expediată din Liao-Céu, sosi pe adresa lui Kin-Fo la locuința lui din Shang-Hai. Ea conținea, îngrijit învelit, sicriul comandat. Nici Wang, nici Sun, nici ceilalți servitori nu găsiră că e loc de mirare. Repetăm, nu există chinez care să nu țină să aibă, în viață fiind, patul în care va fi culcat pentru eternitate.

Sicriul, o capodoperă a fabricantului din Liao-Céu, fu așezat în „camera strămoșilor”. Acolo, șters, cernit, lustruit, el ar fi avut să aștepte mult timp până când elevul filozofului Wang sa îl utilizeze... Nu trebuia totuși să fie astfel. Zilele lui Kin-Fo erau numărate, ceasul se apropia ca el sa intre în rândul strămoșilor familiei.

De altfel, în chiar seara aceea Kin-Fo hotărîse definitiv să părăsească viața.

O scrisoare a desnădăjduitei Lé-u sosi în timpul zilei.

Tânăra văduva punea la dispoziția lui Kin-Fo puținul ce-l

avea. Avutul nu însemna nimic pentru ea căci îl iubea pe el! Ce îi trebuia lui mai mult! Nu vor ști ei să fie fericiți și într-o situație mai modestă?

Răvașul, pătruns de cea mai sinceră afecție, nu putu schimba hotărârile lui Kin-Fo.

„Moartea mea singură o poate ferici. Se gândea el.

Rămânea de hotărît unde și cum se va înfăptui actul suprem. Kin-Fo simțea un fel de plăcere în a schița aceste amănunte. El nădăjduia mult că în ultima clipă, o cât de trecătoare emoție va face să îi bată inima!

În interiorul vilei se înălțau patru frumoase chioșcuri, decorate cu fantezia care caracterizează talentul decoratorilor chinozi. Ele purtau nume semnificative : Pavilionul „Fericire!” unde Kin-Fo nu intra niciodată ; pavilionul „Bogăției” pe care nu-l privea decât cu cel mai profund dispreț ; pavilionul „Plăcerii” ale cărei porți erau de mult închise pentru el ; pavilionul „Vieții îndelungate” pe care hotărîse să-l dăruie!

Pe acesta instinctul său îl alese. Hotărî să se închidă aci, odată cu venirea nopții. A doua zi îl vor găsi tot aci, fericit în brațele morții.

Acest punct decis, – cum va muri acum? Să își spintece pântecul ca un japonez, să se spânzure cu centura de mătase aeemeni mandarinului, să-și deschidă vinele într-o baie parfumată ca un epicurian al Romei antice? Nu. Aceste procedee aveau în primul rând ceva brutal, ceva desigur pentru prietenii și servitorii săi.

Un grăunte sau două de opium, amestecat cu o otravă subtilă ar fi fost de ajuns pentru a-l face să treacă din această lume într-o alta, fără să își dea seama, purtat poate pe aripele unuia din acele visuri care transformă somnul trecător într-un somn veșnic.

Soarele începea să coboare la orizont. Kin-Fo nu mai avea decât câteva ore de viață. Vroi să revadă pentru ultima oară câmpia Shang-Haiului și malurile Huang-Poului pe care își

purtase deseori plictiseala. Singur, fără a se fi văzut cu Wang în cursul zilei întregi, părăsi vila în care avea să se mai întoarcă odată, dar. din care nu va mai ieși niciodată.

Teritoriul englez, micul pod aruncat pe Creek, concesiunea franceză, fură străbătute de el cu acelaș mers indolent ce nu simțea nevoia să fie altfel nici în ceasul acesta suprem. Ocoli, pe cheiul ce prelungește portul indigen, zidurile Shang- Haîului până la catedrala romano-catolică a cărei cupolă domină

cartierul meridional. Apoi, se întoarse la dreapta și urcă liniștit drumul ce duce la pagoda Lung-Hao.

O vastă și netedă câmpie ce se întinde până spre înălțimile umbrite ce mărginesc valea din Min, imense șesuri mlăștinoase pe care se cultivă orezul. Ici și colo, o rețea de canaluri, câteva sate mizerabile, două-trei fâșii semănate cu grâu.

Câmpia, cultivată bogat, și al cărei aspect nu putea mira pe un indigen, ar fi atras totuși atenția și ar fi provocat poate repulsia unui străin. Pretutindeni, sicrie cu sutele. Șesul chinez, la marginea orașelor, nu-i decât un vast cimitir. Morții fac înconjurul teritoriului, tot așa ca și viii.

Kin-Fo mergea fără a privi în jurul lui. Nu îi atrăseseră atenția nici chiar cei doi străini, îmbrăcați europenește, ce îl urmăreau de la ieșirea din vilă. Nu îi văzu, deși aceștia nu-l pierdeau un moment din vedere. Ei mergeau la câțiva pași în urmă, mergând după Kin-Fo când acesta mergea și oprindu-se când el făcea popas. Din când în când, schimbau anumite priviri, două sau trei cuvinte, și aveau desigur sarcina să îl spioneze.

După ce făcu un ocol al câmpiei, Kin-Fo se reîntoarse pentru a ajunge iar pe malurile râului.

Cei doi copoi schimbară de asemeni drumul.

Reîntorcându-se, Kin-Fo întâlnește doi sau trei cerșetori cu înfățișare păcătoasă, pe care îi milui.

Mai departe încrucișară drumul câteva chineze creștine, din acelea atrase la această credință de surorile de caritate franceze.

Kin-Fo le ajuta,

Se însera. Reîntorcându-se pe lângă zidurile Shang-Haiului, o luă pe chei.

Populația portului nu dormea încă. Strigăte și cântece răsunau pretutindeni.

Kin-Fo ascultă. Ii plăcea să știe care vor fi ultimele cuvinte ce-i va fi dat să audă.

Un pescar tânăr, mânându-și luntrea în umbra apelor, cânta:

Barca mea cu culori plăcute,

Este gătită Cu mii și zeci de mii de fiori. Il aștept cu inima bătândă! Trebuie să se întoarcă mâine! Doamne, veghiază!

Mâna ta Să îl ocrotească la întoarcere, Și fă ca lungu-i drum Să se scurteze!

te! va reveni mâine! Și eu, eu unde am să fiu mâine gândi Kin-Fo clătinând capul. Tânărul pescar reluă :

El s-a dus departe de noi,

îmi închipui, Până în țările Mancipurilor, Pană sub zidurile Chinei! Ah! Cum bătea adesea Inima mea când vântul Se deslănțuia și urla iar el mergea înfruntând Furtuna!

Kin-Fo ascultă și nu zise nimic de data aceasta. Pescarul sfârși astfel :

De ce ai nevoie să alergi După avuție?

Vrei să mori departe de mine?

Uite-i a treia lună!

Vino! Bonzul ne așteaptă

Pentru a ne uni pe vecie.

Vino! Revino! Eu te iubesc atâta, Și mă iubești și tu!

„Da! Poate că bogăția nu e totul în lume! murmură Kin-Fo.

Totuș viața nu merită să fie trăită!u

Peste o jumătate de oră, Kin-Fo reintra în locuința sa. Cei doi străini care îl urmăriseră până aici, trebuiră să se oprească.

Liniștit, Kin-Fo se îndreptă spre chioșcul „Vieței îndelungate”, deschise ușa, o închise apoi și se găsi singur într-un salonaș luminat blând.

Pe masa făcută dintr-o singură bucată de jad, se afla o casetă conținând câteva boabe de opium combinate cu o otravă mortală.

Kin-Fo luă două din aceste boabe, le introduse într-una din pipele de pământ ars de care se servesc fumătorii de opium și fu gata s-o aprindă.

„Ei, ce! zise el, nici o emoție în momentul de a adormi pentru vecie!”

Șovăi un moment.

„Nu! strigă el apoi, aruncând pipa care se sparse de parchet. Vreau această suprema emoție, chiar de n-ar fi cea așteptată!... O vreau! O voi avea!”

Și, părăsind chioșcul, se îndreptă mai grăbit decât de obicei spre camera lui Wang.

CAPITOLUL VIII.

In care Kin-Fo face o propunere serioasă lui Wang și pe care acesta o acceptă cu aceeași seriozitate

Filozoful nu se culcase încă, întins pe un divan, citea, ultimul număr al Gazetei din Peking. Când sprâncenele sale se încruntau era mai mult ca sigur că ziarul adresa cine știe ce compliment dinastiei domnitoare de Tsing.

Kin-Fo împinse ușa, intră în cameră, se așează pe un fotoliu și, fără de ocol :

- Wang, spuse el, vin să-ți cer un serviciu.

- Zece mii de servicii! răspunse filozoful lăsând să-i cada ziarul oficial. Vorbește, vorbește, fiul meu, vorbește fără teama, și, orice ar fi, vei avea!

- Serviciul pe care îl aștept, zise Kin-Fo, e din cele pe care un prieten nu-l poate face decât odată numai.

- Despre ce-i vorba?

- Wang, zise Kin-Fo, eu sunt ruinat.

- Ah! ah! spuse filozoful cu tonul celui ce ar fi aflat mai curând o veste bună decât una rea.

- Scrisoarea pe care am găsit o aici, la întoarcerea din Canton, reluă Kin-Fo, mă înștiințează că Banca Centrală Californiană este în faliment. În afară de vilă și de o mie de dolari cu care a-și putea trăi abia o lună, două, nu îmi mai rămâne nimic.

- Așa dar, întrebă Wang după ce își privi atent elevul, nu îmi mai vorbește acum bogatul Kin-Fo?

- Nu, ci bietul Kin-Fo pe care sărăcia nu-l mai îngrozește deloc.

- Bun răspuns, fiul meu, zise filozoful sculându-se. Nu-mi voi mai pierde dar timpul ca să-ți predic înțelepciunea. Până acum n-ai fi făcut decât să vegetezi fără gust, fără pasiune, fără lupte. Tu vei trăi de acuma Viitorul este

schimbat! N-are însemnătate, - a spus Confucius și după el Talmudul, - nenorocirile sunt totdeauna mai mici decât ne temem! Ne vom câștiga în sfârșit prin noi înșine orezul cel de toate zilele. Num-Sâmm ne spune : „În viață sunt urcușuri și coborâșuri. Roata Norocului se învâртеște fără încetare și vântul primăverii e schimbător! Bogat sau sărac, să știi să îți faci datoria!” Să plecam de aci!

Și, într-adevăr, Wang, filozof practic, era gata să părăsească somptuoasa clădire.

Dar Kin-Fo îl opri.

- Am spus, reluă el, că sărăcia nu mă îngrozește, dar -
adaog, - aceasta pentru că sunt hotărât să n-o guport deloc.

- Ah! făcu Wang, tu vrei prin urmare...

- Să mor.

- Să mori? răspunse liniștit filozoful. Omul care e hotărât
să sfârșească cu viața, n-o spune nimănui.

- Aceasta ar fi fost deja fapt împlinit, reluă Kin-Fo cu un
calm asemănător celui al filozofului, dacă n-ași fi vroit ca
moartea să îmi ofere cel puțin o primă și ultimă emoție. Or, în
momentul de a consuma una din acele grăunțe de opium pe
care le știi, inima îmi bătea așa de încet, încât am aruncat
otrava și am venit la tine!

- Vrei dar, prietene, să murim împreună? răspunse Wang
zâmbind.

- Nu, am nevoie ca tu să trăiești!

- Pentru ce?

- Pentru a mă lovi cu propria ta mână!

Wang nu tresări la această neașteptată propunere. Dar
Kin-Fo care îl privea cu atenție văzu licărindu-i o lumină în ochi.
Fostul rebel Tai-ping se trezea oare? Sarcina pe care elevul său
i-o cerea nu găsea în el împotrivire? Trecuseră dar peste capul
său optsprezece ani fără să-i înăbușe instinctele sângeroase ale
tinereții? Nu se va opune fiului celui ce îl salvase? Va primi, fără
de șovăire, să ridice viața

celui ce nu o mai vroia? O va face aceasta, el, filozoful
Wang?

Dar licărirea se stinse, în curând. Wang își reluă aerul
obișnuit de om de treabă, ceva mai serios, poate.

Și atunci, liniștindu-se :

- Acesta e serviciul ce-mi ceri? zise el.

- Da, reluă Kin-Fo, și acest serviciu te va achita de tot ce
ți-ai putea închipui că datorești lui Ciung-Héu și fiului sau.

- Ce trebuie să fac? întrebă cu simplitate filozoful.

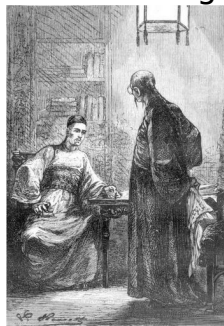
- De azi până la 25 Iunie, ziua douăzeci și opta alunei
șasea, înțelegi Wang, ziua când mi se va sfârși cel de al treizeci
și unulea an de viață, - eu trebuie să fi încetat de a trăi! Trebuie
să cad lovit de tine, fie prin față, fie pe la spate, ziua, noaptea,
nu importă unde, nu importă cum, în picioare, așezat, culcat,
trezit, adormit, prin fier sau prin otravă! Trebuie ca fiecare din
aceste optzeci mii minute din care se va compune viața mea în

timpul celor cincizeci și cinci de zile ce mai am încă, să însemneze gândul și, nădăjduiesc, teama că existența mea va sfârși brusc! Trebuie să am în fața mea aceste optzeci mii emoții ca, în momentul când cele șapte elemente ale sufletului meu se vor risipi, să îmi pot spune: „În sfârșit, am trăit!

Kin-Fo, contrar obiceiului său, vorbise cu oarecare înflăcărare. Se va remarca iarăși că el fixase ultimul termen al existenței sale cu șase zile înainte de expirarea poliței. Se comporta ca un om prudent căci o întârziere a achitării unei noi cote la Centenarul ar fi fost de natură să îi periclitizeze drepturile de asigurare.

- Nu vei da înapoi din fața datoriei ce ai de a mă lovi? întrebă Kin-Fo.

Wang, cu un gest, arătă că el nu era omul care să sovăiască! Văzuse atâtea altele când lupta sub bandierele rebelilor! Dar adăgă, totuși, ca omul care vrea să se asigure înainte de a se angaja :

- Renunți astfel la șansele ce ți-a rezervat Adevăratul Stăpân de a ajunge la adânci bătrânețe?
- Renunț.
- Fără păreri de rău?

- Fără păreri de rău! răspunse Kin-Fo. Să trăiești mult! Să te asemeni unei bucăți de lemn ce nu mai poate fi modelată! Bogat, nu o doream. Sărac, cu atât mai puțin!

- Și tânăra văduvă din Peking? zise Wang. Tu uiți proverbul : floarea cu floarea, salcia cu salcia! Unirea a două inimi însemnează o sută de ani de primăvară...

- Față de trei sute de ani de toamnă, de vară și de iarnă! răspunse Kin-Fo înălțând din umeri. Lé-u, săracă, ar duce-o rău cu mine. Din contră, moartea mea îi asigură o avere.

- Ai făcut tu aceasta?

- Da, și chiar tu, Wang, ai cincizeci mii dolari plasați jpe capul meu.

- Ah! făcu cu simplitate filozoful, tu te-ai gândit la tot.

- La tot, și chiar la o problemă pe care nu mi-ai pus-o încă.

- Și ce anume?

- Dar... primejdia de a fi urmărit după moartea mea pentru asasinat...

- Oh! zise Wang, doar cei stângaci și fricoși se lasă a fi prinși! De altfel care ar fi meritul pentru acest ultim serviciu dacă nu a-si risca nimic!

- Nu, Wang! Prefer sa îți dau complectă siguranță în această privință. Nimeni nu se va gândi să te neliniștească!

Și, spunând acestea Kin-Fo se apropie de o masă, luă o foaie de hârtie și, cu o mână sigură, scrise următoarele rânduri :
„M-am dat de bună voie morții din dezgust și oboseală de a mai trăi.

Kin-Fo”.

Și dădu hârtia lui Wang.

Filozoful o citi întâi încet apoi o reciti cu glas tare. O îndoii în urmă cu îngrijire și o puse într-un carnet de note ce-l avea totdeauna la el.

O a doua licărire îi străluci în priviri.

-Este serios din partea ta? zise el privindu-și fix elevul.-

- Foarte serios.

- Nu mai puțin și din partea mea.

- Deci, după 25 lunie voi mai trăi? ...

- Nu știu dacă vei mai trăi în sensul în care îți închipui, dar, cu siguranță, vei fi mort!

- Mulțumesc și adio, Wang.

- Adio, Kin-Fo.

Și, după acestea, Kin-Fo părăsi liniștit camera filozofului

Kin-Fo.

CAPITOLUL IX

A căruia încheiere, oricât de ciudată ar fi, nu va surprinde, poate, pe cititor

-Ei bine, Craig-Fry? zicea a doua zi onorabilul William J. Bilduph celor doi agenți însărcinați cu supravegherea noului client al Centenarului.

- Ei bine, răspuse Craig, l-am urmărit ieri în timpul unei lungi plimbări făcute pe câmpia Shang-Hai.

- Și nu avea nicidecum aerul celui ce ar vrea să se omoare, adăugă Fry.

- Odată cu venirea nopții l-am escortat până la poarta sa.

- Dincolo de care, din nenorocire, nu am putut pătrunde.

- Și azi de dimineață? întrebă William J. Bidulph.

- Am aflat că pleca, răspuse Craig.

Agenții Craig și Fry, ambii americani pur sânge, ambii în serviciul Centenarului} nu formau decât una și aceeași ființă. Imposibil de a fi mai complect identificați unul cu celălalt; primul termina invariabil frazele începute de al doilea și vice versa Același creier, aceleași gânduri, aceeași inimă, același stomac,

același fel de a se purta în orice împrejurare. Patru mâini, patru brațe, patru picioare, două corpuri împreunate.

-Așa dar, întrebă William J. Bidulph, n-ați putut încă pătrunde în casă?

- Nu... zise Craig.

- Până acum, complectă Fry.

- Va fi greu, răspunse agentul principal. Totuși va trebui.

Este în interesul Centenarei nu numai de a câștiga o prima enormă, dar deasemeni de a nu pierde două sute de mii dolari! Deci, două luni de supraveghere, și poate mai mult, dacă noul nostru client reînoiește cota!

- El are un servitor... zise Craig.

- Pe care am putea să-l atragem... zise Fry.

- Pentru a afla tot ce se petrece acolo... continuă Craig.

- În casa din Shang-Hai! termină Fry.

- Hm! făcu William J. Bidulph. Prndeți-mi dar în laț servitorul. Cumpărați-l. El trebuie să fie sensibil la sunetul banilor. Ei nu vă vor lipsi. Dacă va trebui să epuizați chiar și cele trei mii formule de politețe pe care le reclamă eticheta chineză, epuizați-le. Nu veți regreta de loc ostenelele voastre.

- Va fi... zise Craig.

- Fapt îndeplinit, complectă Fry.

Iată dar pentru ce motive Craig și Fry încercară, să intre în legături cu Sun. Or, Sun nu era nici de cum omul care să reziste sunetului atrăgător al banilor sau ofertei politicoase a câtorva sticle cu lichioruri americane.

Craig-Fry știură deci prin Sun tot ceea ce aveau interesul, să știe, și care se reduceau la acestea

își schimbase întrucâtva Kin-Fo fêlul de a trăi?

Nu, exceptând poate faptul că își muștraluia mai rar credinciosul valet, că foarfeca nu mai intra în. acțiune spre marele noroc al coadei acestuia, că bastonul de bambus mângâia mai puțin umerii servitorului.

Avea predilecție pentru vreo armă ucigătoare?

De loc, căci nu aparținea respectabilei categorii de amatori pentru instrumentele astea.

Ce mânca el la masă?

Câteva feluri preparate în mod simplu și care nu aminteau cu nimic fantezista bucătărie chineză.

La ce oră se scula el?

La priveghiul al cincilea, în momentul când zorile albeau, orizontul spre cântatul cocoșilor.

Se culca de vreme?

La priveghiul al doilea, cum avea totdeauna obiceiul să. facă decând îl cunoștea Sun.

Părea trist, preocupat, plictisit, obosit de viață?

Nu era nici decum vesel de felul său. Oh, ! Totuși

de câteva zile, părea a da mai multă atenție celor lumești.

Da. Sun îl găsea mai puțin indiferent, asemeni celui ce aștepta... ce? Nu putea să o spună.

În sfârșit, avea stăpânul său vreo substanță otrăvitoare pe care să o poată întrebuința vreodată?

Nu mai putea să aibă căci, în dimineața aceea, chiar, Sun aruncase, cu ordin, în Huan-Pu o duzină de globule care trebuiau să fie rău făcătoare.

Intr-adevăr, în toate acestea nu era nimic de natură a alarma pe agentul principal al Centenarului. Nu, niciodată bogatul Kin-Fo, a cărui situație, de altfel, în afară de Wang, nu era cunoscută de nimeni, nu păruse mai fericit în viață.

Cu toate astea, Craig și Fry trebuiră să continue a spiona tot ce face clientul lor și să îl urmărească pretutindeni, căci era posibil ca el să nu vroiască a se sinucide în casa sa.

Ar fi să mergem prea departe dacă am spune că eroul acestei povestiri ținea mai mult la viață de când se decisese să și-o ridice. Dar, în felul său de a socoti, și în timpul primelor zile ale luni, încercă anumite emoții. Atârna deasupra-i sabia lui Damocles și această sabie trebuia să-i cadă într-o zi în cap. Azi, mâine, în zorii zilei, seara?

De altfel, de la schimbul de cuvinte ce avusese loc între ei, Wang și el se vedeau rar. Filozoful, sau părăsea casa mai des ca altădată, sau se închidea pentru multă vreme în cameră. Kin-Fo nu-l căuta – nu era treaba sa – și nici nu îi păsa de modul în care Wang își petrecea timpul. Pregătea poate vreo lovitură! Un fost rebel trebuia să aibă la îndemână multe feluri de a trimite un om pe lumea cealaltă. De aici, curiozitate, și, prin urmare, un nou element interesant.

Totuși, maestrul și elevul se întâlneau aproape în fiecare zi la aceeași masă. Nu își adresau nici o aluzie cu privire la viitoarea lor situație de asasin și asasinat. Vorbeau de altceva, foarte puțin de altfel. Wang, mai serios decât de obicei, privea în

lături. El, așa de bine dispus, devenise trist, și din comunicativ ce era, taciturn. Mâncăcios altădată, ca orice filozof dotat cu bun stomac, nu mai era atras acum de bucate, iar vinul de Chao-Chigne îl lăsa îngândurat

Kin-Fo se ținea însă bine. El gusta, cel dintâi, din toate mâncărurile și se credea obligat să nu lase nimic neatins. Urma de aici că Kin-Fo mânca mai mult decât de obicei, căci cina cu poftă și mistuia foarte bine.

Cu toate astea continuă a-i înlesni lui Wang puțința îndeplinirii operei lui. Ușa camerei de culcare a lui Kin-Fo rămânea totdeauna deschisă. Filozoful putea să intre ziua sau noaptea, să-l lovească dormind sau treaz, Kin-Fo nu cerea decât un lucru, ca lovitura să fie fulgerătoare și să-l atingă în inimă.

Dar Kin-Fo se obișnuia cu emoțiile și, după prima noapte chiar, se deprinse atât de mult să aștepte lovitura fatală încât dormea liniștit și se scula în fiecare dimineață întremat și dispus. Aceasta nu mai putea urma.

Atuncea se gândi că lui Wang îi repugna poate să îl omoare în casa unde fusese așa de ospitalier primit. Hotărî să îi ușureze însărcinarea. Iată-l dar hoinărind pe câmp, căutând unghere izolate, întârziind până la al patrulea priveghiu prin cele mai urâte cartiere din Shang-Hai, unde crimele se înfăptuiesc zilnic în toată siguranța. Rătăcea pe străzile strimte și mohorâte, hărțuindu-se cu bețivii de toate națiile. Nu se reîntorcea acasă decât odată cu primele raze ale zilei, și revenea zdravan, viu, neatins, fără a fi băgat măcar în seamă pe nedespărțiții Craig și Fry, care îl urmăreau necurmat, gata să îi sară în ajutor.

Dacă lucrurile continuau astfel, Kin-Fo ar fi sfârșit prin a se obișnui cu noua-i existență și plictiseala l-ar fi cuprins din nou.

Câte ore se scurgeau de pe acum fără să se gândească cum că era un condamnat la moarte!

Totuși, într-o zi, la 12 Mai, întâmplarea îi procură oarecare emoții. Cum intra încet în camera filozofului, îl văzu încercând cu vârful degetului lama unui pumnal și muindu-l apoi, într-un flacon albastru cu înfățișarea suspectă.

Wang nu simțise intrarea elevului său și, strângând pumnalul, îl mișcă de câteva ori ca pentru a se asigura că-l avea în mână. Intr-adevăr, fizionomia sa era neliniștită. Părea în momentul acela că sângele i se urcase în priviri!

-Aceasta va fi pentru astăzi! gândi Kin-Fo.

Și se retrase discret, fără a fi fost nici văzut, nici auzit.

El nu își părăsi camera toată ziua... Filozoful nu apăru.

Kin-Fo se culcă , dar, a doua zi, se sculă tot așa de zdravăn cum poate fi un om format cum trebuie.

Atâtea emoțiuni degeaba! Aceasta devenea de nesuferit.

Și zece zile se scurseră așa! E adevărat că Wang avea două luni pentru a se executa.

-Hotărât, e un pierde-vară! își zise Kin-Fo. I-am dat de două ori termenul mai lung decât trebuia !

Și-și spunea că fostul rebel Tai-ping se muiase întrucâtva în mijlocul bunătăților din Shang-Hai.

Totuși, din acea zi, Wang păru mai îngrijorat, mai agitat.. Se învârtea de colo până colo prin vilă ca omul ce nu poate să stea pe loc. Kin-Fo observă chiar că filozoful făcea pe ascuns vizite în salonul strămoșilor unde se afla prețiosul sicriu venit din Liao-Céu. Află de asemeni de la Sun, și nu fără de interes, că Wang poruncise să se șteargă și să se ceruiască mobila în cheștiune, într-un cuvânt să o țină în bună stare.

-Cât de bine se va odihni stăpânul meu în el! adăuga fidelul servitor. Iți vine să-1 încerci de pe-acum!

Observațiune care dovedea la Sun un mic semn de intimitate.

Zilele de 13, 14 și 15 Mai trecură.

Nimic nou.

Wang vroia deci să treacă termenul convenit și nu își plătea datoria decât ca un om de afaceri la scadență, fără anticipare Dar atunci nu ar mai fi surpriză și nici emoțiuni!

Totași, un fapt foarte semnificativ ajunse la cunoștința lui Kin-Fo în dimineața zilei de 15 Mai, pe la orele șase.

Noaptea fusese rea. Kin-Fo, la deșteptare, era încă sub impresia un vis deplorabil. Prințul Ien, suveranul iadului chinez, îl condamnase să nu apară în fața sa decât când luna se va ridica pentru a o mia două șutea oară la orizontul Ceresului Imperiu. Un secol de trăit, încă un secol!

Kin-Fo era deci rău dispus și părea că totul uneltește contra lui.

Primi astfel pe Sun când acesta veni, ca de obicei, să-i ajute la toaleta de dimineața

- Du-te la dracul strigă el. Zece mii de lovituri de picior să ți se dea ca plată, animalule!

- Dar, stăpâne;...

- Du-te, îți spun!

- Ei bine, na! răspunse Sun. Cel puțin nu înainte de-a fi aflat....

- **Ce?**

- Că domnul Wang...

- Wang? Ce-a făcut Wang? replică încălzit Kin-Fo trăgând pe Sun de coadă. Ce-a făcut?

- Stăpâne! răspunse Sun care se încolăcea asemeni unui vierme din cauza durerii, ne-a poruncit să ducem cosciugul domnului în pavilionul Vieței îndelungate, și...

- A făcut el aceasta? strigă Kin-Fo a cărui frunte se luminează. Du-te, Sun, du-te, prietene! Stai! uite zece taleri pentru tine și vezi de execută în totul poruncile lui Wang!

Sun se depărtă aiurit, repetând :

- Hotărât, stăpânul meu și-a pierdut mințile dar, cel puțin, are o nebulie darnică!

De data aceasta Kin-Fo na se mai putea îndoi. Rebelul vroia să îl lovească în pavilionul Vieței îndelungate, acolo unde însuși hotărâse să moară. Era ca o întâlnire ce îi dădea acolo. Nu va lipsi. Catastrofa era apropiată.

Cât păru de lungă lui Kin-Fo ziua aceasta!

Mersul orologiilor nu mai era normal! Limbile hoinăreau pe cadran!

În sfârșit, priveghiul cel dintâi lasă soarele să dispară la orizont și noaptea se întinse, încet-încet, în yamen.

Kin-Fo se instalează în pavilionul din care nu mai spera să iasă cu viață. Se întinse pe un divan moale ce părea făcut pentru repauz lung, și-așteaptă.

Atunci îi trecură prin minte amintirile inutilei sale existențe, plictiselile, dezgusturile, tot ce bogăția nu putuse învinge, tot ce sărăcia ar fi sporit!

O singură flacără lumina viața asta : dragostea ce Kin-Fo o simțise pentru tânăra văduvă. Sentimentul acesta îi mișca inima în momentul când ultimele-i bătaii erau să înceteze. Dar, să o facă pe biata Lé-u nenorocită alături de el, nu, niciodată!

Al patrulea priveghiu, cel ce precede zorile, și în timpul căruia viața universală pare ca suspendată, al patrulea priveghiu se scurse pentru Kin-Fo în cele mai mari emoțiuni. Asculta încordat. Privirile-i străpungeau întunericul. Căuta să surprindă cel mai neînsemnat zgomot. Nu odată crezu că aude scârțâind ușa, împinsă de o mână prudentă. Fără îndoială, Wang spera să-l găsească dormind și-l va lovi în somn!

Și atunci un fel de reacție se produse în el. Se temea și dorea totodată grozava apariție a rebelului.

Zorile albiră înălțimile, odată cu priveghiul al cincilea. Ziua veni încet.

Deodată ușa salonului se deschise.

Kin-Fo tresări, trăind în această ultimă clipă mai mult decât în toată viața sa....

Sun stătea dinainte-i cu o scrisoare în mână.

-Foarte urgentă! grai cu simplitate Sun.

Kin-Fo avu un fel de presimțire. Strânse scrisoarea ce purta timbrul din San-Francisco, rupse plicul, o citi repede și, sărind din pavilionul Vieței îndelungate

-Wang! Wang! strigă el.

Intr-o clipă fu la camera filozofului și deschise brusc ușa. Wang nu era acolo. Wang nu dormise în vilă și, când la strigătele lui Kin-Fo, oamenii răscoliră totul, se văzu că Wang dispăruse fără de urmă.»

CAPITOLUL X.

În care Craig și Fry sînt prezentați în mod oficial noului client al „Centenarului”

-Da, domnule Bidulph, o simplă lovitură de Bursă, o lovitură americană! zise Kin-Fo către agentul principal al companiei de asigurări.

Onorabilul William J. Bidulph surâse ca un cunoscător.

-Bine jucată, de altfel, căci toată lumea a fost prinsă în cursă, zise el.

-Însuși corespondentul meu! răspunse Kin-Fo. Falsă încetare de plăți, domnule, fals faliment, falsă înștiințare! După opt zile se plătea la ghișee deschise. Treaba era făcută. Acțiunile, depreciate cu optzeci la sută, fuseseră răscumpărate în taină de Banca Centrală și când directorul fu întrebat ce se va alege de ele din faliment : „O sută șazeci și cinci la sută!” a răspuns el zâmbind. Iată ce mi-a scris corespondentul în scrisoarea aceasta sosită astăzi de dimineață chiar, în momentul când, crezându-mă absolut ruinat....

- Era să atentați la viața d-v.? strigă William J. Bidulph.

- Nu, răspunse Kin-Fo, era să fiu probabil asasinat!

- Asasinat!

- Cu autorizația mea scrisă, asasinat convenit care v-ar fi costat....

- Două sute de mii dolari, răspunse William J. Bidulph, pentru că erau asigurate toate cazurile de deces. Ah, v-am fi regretat foarte mult, scumpe domn....

- Pentru importanța sumei?

- Și pentru cotizații!

William J. Bidulph luă mîna clientului său și-o strânse cordial, ca un american.

-Dar eu nu înțeleg... adăugă el.

- Aveți să înțelegeți răspunse Kin-Fo.

Și-l făcu să cunoască felul angajamentelor luate, față de el, de cel în care trebuia să aibă toată încrederea. Cită chiar termenii scrisorii pe care omul acesta o avea în buzunar, scrisoare ce îl ferea de urmări și-i asigura imunitatea. Dar, lucru

foarte grav, promisiunea făcută va fi îndeplinită, cuvântul dat va fi ținut, nici o îndoială în această privință.

-Acest om este un prieten? întrebă William J. Bidulph.

- Un prieten, răspuse Kin-Fo.

- Și atunci, din prietenie?....

- Din prietenie și, cine știe, poate de asemenea din calcul!

Eu i-am asigurat cincizeci mii dolari pe capul meu.

- Cincizeci mii dolari! strigă William J. Bidulph. Este deci domnul Wang?

- Chiar el.

- Un filozof! Nu se va învoi niciodată...

Kin-Fo era pe punctul de a răspunde:

-Filozoful acesta este un fost Tai-ping. În jumătate din viața sa el a comis mai multe omoruri de cât ar fi fost nevoie ca să ruineze Centenarul, admitând că toate victimele lui ar fi fost clienții companiei! Timp de optsprezece ani, a știut să pună frâu instinctelor sălbatice , dar astăzi când prilejul este oferit, căci mă crede ruinat, decis să mor, când, pe de altă parte știe că după moartea mea va avea să moștenească o mica avere, el nu va șovăi....

Dar Kin-Fo nu spuse nimic din toate astea. L-ar fi compromis pe Wang, întrucât William J. Bidulph n-ar fi ezitat să-l denunțe guvernatorului provinciei ca pe un fost Tai-ping. Aceasta salva, neîndoielnic, pe Kin-Fo, dar ar fi pierdut pe filozof.

-Ei bine, spuse atunci agentul companiei de asigurări, este de făcut ceva nespus de simplu!

- Anume?

- Domnul Wang trebuie prevenit că învoiala-i rupta, luându-i-se și scrisoarea compromițătoare, ce...

- Este mult mai ușor de zis decât de îndeplinit, replică Kin-Fo. Wang a dispărut de ieri și nimeni nu știe unde s-a dus.

- Hm! făcu agentul principal a cărui exclamare denota încurcătura.

El își privea cu atenție clientul.

-Și acum, scumpe domn, nu mai aveți nici o dorință de a muri? întrebă.

- Pe legea mea, nu, răspuse Kin-Fo. Lovitura Băncii Centrale Californiene mi-a dublat aproape averea și vreau cu dragă inimă să mă căsătoresc! Dar nu o voi face decât după ce

Îl voi fi regăsit pe Wang sau când învoiala convenita între noi va lua sfârșit.

- Și ea sfârșește.,.

- La 25 Iunie a anului acesta. În intervalul ăsta, Centenarul trece prin primejdii considerabile. E de datoria sa, deci, să ia măsuri în consecință.

- Și să regăsească pe filozof, răspunse onorabilul William J. Bidulph.

Agentul se plimbă timp de câteva minute cu mâinile la spate apoi :

- Ei bine, zise el, vom regăsi pe acest prieten de ispravă, chiar de ar fi ascuns în adâncul pământului! Dar, până atunci, domnule, vă vom apăra contra oricărei tentative de asasinat precum va apărasem contra oricărei tentative de sinucidere!

- Ce vreți să spuneți? Întrebă Kin-Fo.

- Că, începând de la 30 Aprilie, ziua când ați semnat polița de asigurare, doi din agenții mei v-au urmărit pas cu pas, au observat drumurile făcute de d-v., au spionat acțiunile d-v.!

- N-am remarcat nimic ..

- Oh! sunt oameni discreți. Vă cer permisiunea de a vi-i prezenta, acum când nu vor mai avea să se ascundă decât poate fața de A. Wang.

- Cu plăcere, răspunse Kin-Fo.

- Craig-Fry trebuie să fie pe aproape întrucât d-v. sunteți aici.

Și William J. Bidulph strigă : „Craig-Fry!w.

Craig și Fry erau chiar dinapoia ușei. Ei urmăriseră pe clientul Centenarului până la intrarea în biurou și acum îl așteptau la ieșire.

- Craig-Fry, zise atunci agentul principal, în tot timpul duratei poliței d-sale de asigurare nu veți mai apăra pe prețiosul nostru client contra sa însăși, ci contra unuia din prietenii d-sale, filozoful Wang, care s-a angajat să îl asasineze!

Și ambii nedespărțiți agenți fură puși în curent cu situațiunea. O înțeleseră, o acceptară. Bogatul Kin-Fo lo aparținea. El nu va avea de acum servitori mai fideli. Acum, ce drum să ia?

Erau două, după observațiile lui William J. Bidulph : sau să stea cu multă atenție în casa din Shang-Hai, în așa fel ca Wang să nu poată pătrunde fără a fi semnalat lui Fry- Craig, sau să

facă orice pentru a afla unde se găsește numitul Wang și să i se ia scrisoarea care trebuia declarată nulă și fără de valoare.

-Prima soluție nu e bună la nimic, răspunse Kin-Fo. Wang ar putea prea bine să ajungă până la mine fără a fi văzut pentru că locuința mea e și a sa. Trebuie deci regăsit cu orice preț.

- Aveți dreptate, răspunse William J. Bidulph. Mai sigur e să fie regăsit numitul Wang, și îl vom regăsi!

- Mort sau... zise Craig.

- Viu! complectă Fry.

- Nu ! viu! strigă Kin-Fo. Nu înțeleg ca Wang să fie un moment în pericol din cauza mea!

- Craig și Fry, adăugă Willian J. Bildulph, răspundeți de clientul nostru. Până la 30 lunie corent, domnul prețuiește pentru noi două sute de mii dolari.

Cu acestea, clientul și agentul principal al Centenarului se despărțiră. Zece minute, apoi, Kin-Fo, escortat de cei doi păzitori care nu mai trebuiau să-1 părăsească, reintra în vilă.

Când Sun văzu pe Craig și Fry instalați oficial în casă,, nu putu să-și ascundă oarecare regret Multe întrebări, multe răspunsuri, prin urmare multe foloase! In afară de asta, stăpânul reluându-și felul de viață, însemna că-și va muștrului din nou neîndemânaticul și leneșul valet. Nenorocosul Sun, ce ar fi zis dacă ar fi știut ce îi rezerva viitorul!

Prima grijă a lui Kin-Fo fu să „fonografieze* la Peking, aleea Sa-Cua, întorsătura norocului care î-l făcea mai bogat ca înainte. Tânăra femeie auzi glasul celui pe care îl credea pentru veșnicie pierdut spunându-i din nou minunatele cuvinte de alint. El visa pe mica-i surioară. Nu va fi trecut a șaptea lună fără a fi la ea spre a nu o mai părăsi de loc. Dar, după ce refuzase să o facă nenorocită, nu vroia să risce de a o face văduvă.

Lé-u nu înțelese deloc semnificația ultimei fraze, ea nu auzea decât că logodnicul se reîntorcea, că în mai puțin de două luni el va fi lângă dânsa.

Și, din ziua aceea, nu fu în tot Cerescul Imperiu o femeie mai fericită decât tânăra văduvă.

De altfel, o complectă reacție se produse în spiritul lui Kin-Fo, devenit acum de patru ori milionar grație fructuoasei operațiuni a Băncei Centrale Californiene. El vroia să trăiască, și să trăiască bine. Douăzeci de zile de emoții l-au metamorfozat. Nici mandarinul Pao-Shen, nici negustorul Yin-Pang, nici

optimistul Tim, nici Hual b'teratul n-ar fi recunoscut în el pe indiferentul amfitrion care își dăduse

cuvântul de adio pe unul din vapurașele de pe râul Perlelor. Wang nu și-ar fi crezut ochilor, dacă ar fi fost de față. Dar el dispăruse fără a lăsa nici o urmă. Nu mai revenea la casa din Shang-Hai. De aci, îngrijorare pe Kin-Fo și neliniște în tot momentul pentru paznicii săi.

Opt zile mai târziu, la 24 Mai, nici o știre asupra filozofului și, în consecință, nici o posibilitate de a i se da de urmă. În zadar, Kin-Fo, Craig și Fry răscoliră teritoriile concesionate, bazarurile, cartierele suspecte și împrejurimile Shang-Haiului. În zadar cei mai abili copoi ai poliției fură trimiși pe urma-i. Filozoful era de negăsit.

Totuși, Craig și Fry, din ce în ce mai îngrijorați, înmulțeau prevederile. Nici ziua, nici noaptea ei nu își părăseau clientul, mâncând la masa sa, culcându-se în camera sa. Vroiră chiar ca el să poarte o plasă de oțel pentru a se pune la adăpostul vreunei lovituri de pumnal, și să nu mănânce decât oua fierte care nu puteau să fie otrăvite!

Kin Fo, trebuie spus, ia trimis la plimbare. Pentru ce să se închidă de bună voie vreme de două luni, în casa de fier a

Centenarului, sub pretext ca valora pentru bancă două sute de mii dolari!

Atunci, William J. Bilduph, om practic, propuse clientului său restituirea primului vărsământ și anularea poliței de asigurare.

-Sunt dezolat, răspunse hotărât Kin-Fo, dar afacerea e făcută și veți suferi consecințele.

- Fie, replică agentul principal care își dădea seama de ceea ce nu putea împiedica, fie! Aveți dreptate. N-o să fiți niciodată mai bine păzit decât noi.”

CAPITOLUL XI.

În care Kin-Fo devine cel mai celebru om din imperiul de mijloc

Totuși Wang nu putea fi găsit. Kin Fo începea a se necăji ea e redus la inacțiune, că nu poate, cel puțin, să îl caute pe filozof. Dar cum ar fi putut face aceasta, dacă Wang dispăruse fără a lăsa nici o urmă!

Complicația aceasta nu-l lăsa rece nici pe agentul principal al Centenarului. După ce-și spusese întâi că nu era nimic serios, că Wang nu își va executa fagăduiala, că nici chiar în excentrica Americă nu s-ar fi putut petrece astfel de fantezii, ajunse a gândi totuși că nimic nu era imposibil în această ciudată țară denumită Imperiul Ceresc. Ajunse în curând la cunoștința lui Kin-Fo că dacă nu era regăsit filozoful, filozoful își va ține cuvântul dat. Disparația-i chiar denota din partea sa planul de a nu opera decât în momentul când elevu-i se va aștepta mai puțin, dându-i o lovitură fulgerătoare, sigură. Apoi, după ce va depune scrisoarea lângă victimă, se va prezintă liniștit la biurourile Centenarului cerând partea sa din capitalul asigurat.

Trebuia deci ca Wang sa fie avertizat; dar o avertizare directă nu era cu putință.

Onorabilul William J. Bidulph fu deci silit să întrebuițeze mijloace indirecte cu ajutorul presei. În câteva zile fură trimise înștiințări gazetelor chineze, telegrame ziarelor străine din cele două lumi.

Tching-Pao, jurnalul oficial din Peking, foile redactate în chinezește la Shang-Hai și Hong-Kong, ziarele cele mai răspândite din Europa și din cele două Americi reproduseră cu abundență nota aceasta:

-D. Wang din Shang-Hai e rugat să considere ca neavenită convenția făcută între d. Kin-Fo și d-sa la data de 2

Mai trecut, numitul d. Kin-Fo nemai având decât o singură dorință, aceea de a muri centenar.

Acest ciudat aviz fu în curând urmat de un altul, mult mai practic cu siguranță:

-Două mii dolari sau o mie trei sute taleri celui ce va aduce la cunoștința lui William J. Bidulph, agentul principal al Centenarului la Shang-Hai, reședința actuală a d-lui Wang din sus-numitul oraș.

Ca Wang să fi cutreierat lumea în timpul acela, nici pomeneală. Mai curând el ar fi stat ascuns în împrejurimile Shang Haiului pentru a se folosi de toate ocaziunile spre a și îndeplini promisiunea dată; dar onorabilul William J. Bidulph nu precupețea mijloacele de precauțiune.

Trecură mai multe zile. Situația nu se schimba. Or, anunțurile acestea, reproduse cu profuziune sub forma familiară americanilor : Wang! Wang!! Wang!!! pe deoparte, Kin-Fo! Kin-Foü Kin-Fo! !! pe de alta, sfârșiră prin a atrage atențiunea publică și provocară ilaritatea generală.

Se făcu haz până în fundul celor mai ascunse provincii ale Cerescului Imperiu.

- Unde e Wang?

- Cine a văzut pe Wang?

- Unde stă Wang?

- Ce face Wang?

- Wang! Wang! Wang! strigau copiii de chinezi pe străzi.

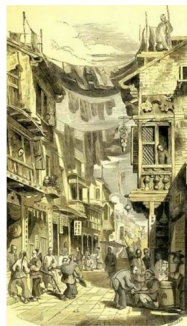
întrebările astea fură în curând pe toate buzele.

Și Kin-Fo, acest demn fia al Cerului, „a cărui vie dorință 'ora de a atinge centenarul'”, care pretindea să lupte pe terenul longevității cu celebrul elefant aflat în muzeul din Peking, nu putea întârzia de a deveni la modă.

- Ei bine, avansează în vârstă d. Kin-Fo?

- Cum se laudă?

- Mistui sănătos?

- Va fi învestmântat în halatul galben al bătrâneții⁵?

Cu astfel de cuvinte glumețe se interpelau mandarinii civili sau militari, speculanții la Bursă, negustorii în prăvălii, oamenii din popor în mijlocul străzilor și piețelor, luntrașii pe vasele lor.

Spre marea-i neplăcere, Kin-Fo trebui să suporte inconvenientele acestei celebrități ciudate.

Dacă el se închiuda de tot acest sgomot făcut în jurul numelui său, William J. Bidulph, din contră, era încântat totuși. Wang rămânea în aceeași măsură ascuns tuturor ochilor.

Ori, lucrurile merseră așa de departe că în curând situația lui Kin-Fo nu mai fu suportabilă. Ieșea? Un cortegiu de chinezi, de toate vârstele, de toate sexele, îl întovărășea pe toate străzile, pe toate cheiurile. Intra? O gloată de glumeți de cea mai proastă speță se forma la poarta vilei sale. Gazetele publicau în bătaie de joc un buletin al sănătății sale însoțit de comentarii ironice, ca și când ar fi fost vorba de dinastia domnitoare. În sfârșit, devenea ridicol cu totul.

Urmă deci că într-o zi, la 21 Mai, Kin-Fo se duse foarte enervat la onorabilul William J. Bidulph și îi făcu cunoscută intențiunea sa de a pleca îndată. Suferise destul din partea orașului Shang-Hai și din a Shanghaienilor!

- Veți întâmpina multe primejdii! observă foarte just agentul principal.

- Ce-mi pasă! răspunse Kin-Fo. Luați-vă măsurile de rigoare.

- Dar unde vă veți duce?

---

⁵ Toți chinezii cari ating etatea de optzeci ani au dreptul să poarte Teetmântal galben. Galbenul e culoarea familiei imperiale și este un omagiu adus bătrâneții.

- Unde voi vedea cu ochii.
- Unde vă veți opri?
- Nicăieri!
- Și când veți reveni?
- Niciodată.
- Și dacă aflu noutăți despre Wang?
- Dracu să-1 ia pe Wang! Ah, ce proastă idee să îi dau pe

mână o scrisoare așa de absurdă.

În fond, Kin-Fo simțea cea mai mare dorință de a-l regăsi pe filozof. Gândul că viața sa era în mâinile altuia îl irita nespus. A mai aștepta o lună și mai mult în aceste condiții, era peste putință.

- Ei bine, plecați, zise William J. Bidulph. Craig și Fry vă vor urma oriunde.

- Cum veți vroi, răspunse Kin-Fo, dar vă previn că vor avea de mers.

- - Vor merge, scumpul meu domn, vor merge, căci ei nu sunt deloc dintre aceia care să-și cruțe picioarele!

Kin-Fo se reîntoarce la vilă și-și făcu preparativele de plecare fără ca să piardă un moment.

Sun, spre marea lui neplăcere, nu se împăca cu deplasările trebuia să și întovărească stăpânul.

Cât privește pe Fry și Craig, ei, ca adevărați americani, erau gata să plece în tot momentul, chiar și la capul lumii. Nu puseră decât o întrebare :

- Unde... zise Craig.
- Va merge domnul? adaugă Fry.
- La Nan-King, mai întâi, și la dracu apoi!

Același zâmbet apăru simultan pe buzele lui Craig-Fry. Încântați amândoi! La dracu! Nimica mai plăcut pentru ei. Prilej de a lua concediu de la onorabilul William J. Bidulph de asemeni, de a îmbrăca un costum chinezesc care să atragă mai puțin atenția lumii asupra lor în timpul acestei călătorii dealungul Cerescului Imperiu.

După o oră Craig și Fry se îndreptau spre vilă, cu sacul de voiaj în mână și cu revolverele la cingătoare.

Când se întunecă, Kin-Fo și tovarășii săi părăseau discret raza teritoriului american și se îmbarcau pe corabia care face cursa de la Shang-Hai la Nan-King.

Părăsind Shang-Haiul, Kin-Fo nu se opriase fără motiv mai întâi la Nan-King. El socotea să aibă aici oarecari șanse de a regăsi pe filozof.

S-ar fi putut ca Wang să se simtă atras de amintiri în acest nenorocit oraș care fu principalul centru al rebeliunii celor din banda Ciang-Mao. Nu se proclamase în această cetate era nouă a Marei Păci ⁶? Nu fusese ea ocupată și apărată de viteazul Rong-Siéu-Tsilu, care deveni mai târziu, împăratul Taî-pingilor și se împotrivise mult timp autorității manciure? Nu se otrăvise el aici, la 1864, pentru a nu cădea viu în mâna inamicilor săi? Nu fuseseră smulse din mormânt și aruncate pradă animalelor, în mijlocul ruinelor orașului aprins, osemintele sale? În sfârșit, nu fuseseră masacrați în trei zile, în această provincie, sute de mii din foștii tovarăși ai lui Wang?

Posibil, dar, ca filozoful, luat de un fel de nostalgie, să se fi refugiat prin locurile astea pline de amintiri personale! De aici, în câteva ore, el se putea reîntoarce la Shang-Hai. Iată pentru ce Kin-Fo se îndreptase mai întâi la Nan-King, vroid să se oprească la această primă etapă a călătoriei sale. Dacă îl întâlnea pe Wang, totul se aranja și ar fi sfârșit cu absurda sa situație. Dacă Wang nu ieșea la iveală, el și-ar fi continuat pribegia, străbătând Cerescul Imperiu până în ziua când, convenția expirată, nu ar mai fi avut să se teamă cu nimic din partea fostului său maestru și prieten..

Kin-Fo, întovărașit de Craig-Fry și urmat de Sun, trase la un hotel aflat într-unul din cartierele pe jumătate nelocuite.

– Călătoresc sub numele de Ki-Nan, se mulțumi să spună tovarășilor săi, și înțeleg ca adevăratul meu nume să nu fie niciodată pronunțat, sub nici un fel de pretext.

– Ki... făcu Craig.

- Nan, completă Fry.
- Ki-Nan, repetă Sun.

Ziua întâia trecu cu vizitarea cartierelor, a piețelor și a străzilor din Nan-King. Kin-Fo mergea repede, vorbind puțin și privind mult.

Nici un chip suspect nu se arătă.

Kin-Fo, pe care oboseala nu părea să-l cuprindă, mergea mereu. Îndemnând pe cei doi însoțitori ai săi cari nu se dădeau bătuți, depărtându-se tot mai mult de nenorocitul Sun, puțin obișnuit cu acest soi de exerciții, el ieși prin poarta de Est și se aventură pe câmpia deșartă. La oarecare distanță de zidul orașului se deschidea o alee nesfârșită, având pe margini animale enorme de granit. Kin Fo merse dealungul aleei ceva mai repede.

Un mic templu o închidea. Dinapoi se ridica un „tumulus”, înalt ca o colină. Sub movila aceasta odihnea Rug-Uu, bonzul devenit împărat, unul din cei mai îndrăzneți patrioți care, cu cinci veacuri mai înainte, luptase contra dominației străine. Nu cumva filozoful venise să se reculeagă cu aceste glorioase amintiri chiar la mormântul unde odihnea fondatorul dinastiei Ming?

Templul era părăsit cu totul.

Dar, pe ușa templului, Kin-Fo zări, nu fără emoție, câteva semne gravate de o mână. Se apropie și citi următoarele trei litere :

W. K.-F.

Wang! Kin-Fo! Neîndoelnic, filozoful trecuse de curând pe acolo!

Kin-Fo, fără a zice nimic, privi, cercetă... Nimic.

Seara, el, Craig, Fry și Sun, care abia se târa, reintrau la hotel, iar a doua zi, dimineața, părăsiră Nan-Kingul.

CAPITOLUL XII

In care Kin-Fo, cei doi însoțitori și Taletul continuă aventura

Cine e călătorul ce se vede gonind pe marile drumuri fluviale sau pe șosele, pe canalurile și râurile Cerescului Imperiu? El merge, merge mereu, neștiind unde va fi a doua zi. Străbate orașe fără a le vedea, nu coboară în hoteluri sau hanuri decât pentru a dormi câteva ore, nu se oprește la restaurante decât pentru a mânca în grabă, nu socotește banul ; îl asvârle pentru a putea merge mai repede.

Nu-i un negustor ocupat cu afaceri. Nu-i un mandarin trimis de ministru în cine știe ce importantă și urgentă misiune. Nu-i un artist în căutarea frumuseților naturei.

E falsul Ki-Nan, întovărașit de Fry Craig, tot mai bine dispuși, urmat de San, tot mai mult obosit. Este Kin Fo, în ciudata stare de spirit care-l face să ocolească și să-l caute totodată pe misteriosul Wang. Este clientul Centenarului care nu cere din acest neîncetat du-te-vino decât uitarea situației sale și poate și o garanție contra nevăzutelor primejdii de care e amenințat.

Călătorii luaseră la Nan-King unul din vapoarele americane care fac curse pe fluviul Albastru. După șaizeci de ore debarcau la Cun-Kau unde rătăcitorul Kin-Fo nu se opri decât o jumătate de zi. Acolo, se regăseau și atunci, în stare de ruină completă, urme de ale Taipingilor ; dar nici în orașul acesta comercial, care nu e, la drept vorbind, decât o anexă a prefecturei Ran-Yang-Fon, clădit pe malul drept al afluentului, nici la U-Ciang-Fon, capitala provinciei Ru-Pé, ridicată pe malul drept al fluviului, misteriosul Wang nu lăsase vre-o urmă despre trecerea sa. Nimic, în afară de ciudatele litere găsite de Kin-Fo la Nan King pe mormântul bonzului încoronat.

Dacă Craig și Fry putuseră spera că din călătoria prin

China vor prinde unele obiceiuri sau alte cunoștințe asupra orașelor, ei fură în curând dezarmați. Nu aveau timp pentru a lua note iar impresiile lor se reduceau la câteva nume de cetăți și de târgușoare. Totuși nu erau nici curioși, nici flecari. Nu-și vorbeau aproape de loc. La ce bun? Ceea ce Craig gândea, gândea și Fry deasemeni. Deci nu observară nici ei, ca și clientul

lor, dubla fizionomie, comună celor mai multe cetăți chineze, pustii în centru, dar animate la periferii. Abia la Han Kéu zăriră cartierul european, cu străzile largi și drepte, cu locuinți elegante și loc de plimbare umbrat, cu arbori mari dealungul flaviului Albastra. Ei nu aveau ochi decât pentru a vedea un singur om și acest om rămânea invizibil.

Vaporul, mulțumită creșterii apelor Ran-Kingului putea să urce afluentul încă o sută treizeci leghe, până la Léo-Ro-Kéu.

Kin-Fo nu era câtuși de puțin omul care să renunțe la acest gen de locomoțiune care îi plăcea. Din contră, socotea să ajungă bine până la punctul unde Ran-King încetează de a fi navigabil. De aci încolo, va vedea. Craig și Fry nu îndrăzniră să întrebe dacă această navigațiune va dura în tot timpul călătoriei. Supravegherea era mult mai ușoară pe bord, primejdiile mai puțin iminente. Mai târziu, pe drumurile puțin sigure ale provinciilor Chinei centrale, va fi altceva.

În ce privește pe Sun, viața de pe vapor îi priia. Nu umbla, nu făcea vre-o treabă, își lăsa stăpânul pe mâinile lui Fry- Craig, nu visa decât să doarmă în colțul său după ce mâncase în lege, căci bucatăria era cât se poate de bună .

Vaporul, urcând cursul Ran Kingului, intra în regiunea grâului. La orizont se profilă câțiva munți. Districtul Quan- Lo-Fu apărui.

Kin-Fo nici nu debarcă în timpul descărcării combustibilului. Ce avea să facă în orașul care îl lăsa indiferent? Nu avea decât o dorință, de vreme ce nu da de urma filozofului să se afunde cât mai adânc în inima Chinei centrale.

După Quan-Lo-Fu urmară două cetăți clădite una în fața.???.. temerea cea mai serioasă, dacă nu pentru ei cel puțin pentru milionul viu pe care îl păzeau. Dacă Kin-Fo cădea sub pumnalul lui Wang sau cuțitul unui răufăcător, rezultatul era același. Lovitura o primea Compania.

În aceste împrejurări, dealtfel, Kin-Fo, nu mai puțin armat, era și el hotărât să se apere. Ținea la viața sa mai mult decât oricând.

Probabilitatea de a da de vre-o urmă a filozofului la Si-Nian-Fu, nu exista. Niciodată un fost Tai-ping nu s-ar fi gândit să se ascundă aci. Si-Nian-Fu era o cetate căreia rebelii nu i-au putut prăbuși, în timpul rebeliunii, întăriturile, și care-i ocupată de o numeroasă garnizoană manciură.

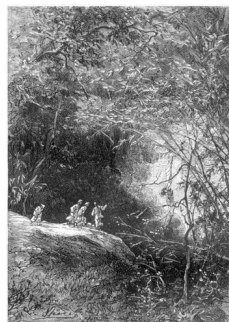
A doua zi, Kin-Fo, părăsind orașul, un important centru de afaceri între Asia centrală, Tibet, Mongolia și China, relua drumul spre nord.

Trecând prin Kao-Lin-Sien, Sing-Tong-Sien și prin valea. U-Ro, micul convoi ajunse la Rua-Cen, locul unei teribile insurecții musulmane la 1860. De acolo, când în barcă sau în căruță, Kin-Fo și tovarășii săi sosiră, nu fără mari greutate, la fortăreața Tong-Kuan, situată la încrucișarea apelor U-Ro și Ruang-Ro.

La Tong-Kuan călătorii erau în siguranță și în timpul nopții. El nu e o cetate comercială, ci un oraș militar locuit de tătarii manciuri care alcătuiesc categoria de frunte a armatei chineze! Kin-Fo avea poate intenția să se odihnească pentru câteva zile. Mergea, poate, să caute într-un hotel convenabil o cameră bună, o masă bună și un pat bun, ceea ce nu ar fi displicut lui Fry-Craig și cu atât mai puțin lui Sun!

Dar neîndemânatecul acesta făcu imprudența să dea la vamă, în locul numelui de împrumut, adevăratul nume al stăpânului său, plătind bine înțelese prostia-i cu o bună bucată din coadă. El uită că cel pe care avea cinstea să îl servească, nu mai era Kin-Fo, ci Ki-Nan.

Vai, ce furtună! Trebură să părăsească imediat orașul. Numele-i produsese efectul. Celebrul Kin-Fo sosise la Tong-

Kaan! Toți vroiau să-l vadă pe omul interesant, a cărui singură și unică dorință era de a deveni centenar!

Ghinionistul călător, urmat de paznici și de valet, nu avu decât timpul să o ia la fugă trecând prin gloata curioșilor care se strâneau în drumul său. La picior, de data asta, la picior! Urcă dealungul fluviului Galben și merse astfel până când tovarășii săi căzură de trudă într-un târgușor unde incognitul său trebuia să-i asigure câteva ore de liniște.

Sun, complet aiurit, nu mai îndrăznea să spună un cuvânt. La rândui, cu ridicola codiță de pisică ce-i rămăsese, era obiectul celor mai neplăcute glume! Copiii alergau după dânsul și îi împrășcau cu strigăte caraghioase.

Acum, depărtați de Tong-Kuan, în modestul târg unde Kin-Fo încercase să se refugieze, nici cai, nici măgari, nici trăsuri, nici căruțe. Nici o alta perspectivă decât de a rămâne acolo sau de a continua drumul pe jos.

Asta nu era de natură să redea buna dispoziție elevului lui Wang. Învinui toată lumea și nu se cruța nici pe el. Ah, cât regreta timpul când nu avea decât să trăiască în pace! Dacă, pentru a prețui fericirea, trebuia să fi cunoscut plictiseala, necazurile și grijile, așa cum spunea filozoful, apoi le cunoștea acum cu prisosință!

Și apoi, alergând astfel, nu putea să nu întâlnească pe drum oameni cum se cade, fără un ban, dar care erau fericiți totuși. Putuse observa dar formele diferite ale fericirii prilejuite de îndeplinirea senină a datoriei.

Ici, plugari aplecați pe brazdă ; colo lucrători care cântau mânuind unelte de lucru. Ah, lecția era complexă! O credea, cel puțin... Nu, prietene Kin Fo, ea nu era complexă!

Totuș, cătând mult prin sat, bătând la toate ușile, Craig și Fry sfârșiră prin a descoperi un vehicul, unul singur! În afară de asta vehiculul nu putea să transporte decât doar o persoană și, ceeace era mai grav, motorul îi lipsea. Era roabă, roaba lui Pascal, inventată poate înaintea lui de anticii inventatori ai pudrei, scrisului, busolei și zmeurilor. Dar în China roata acestui aparat, de un diametru destul de mare, e așezată, nu la extremitatea țargii ci la mijloc și se mișca străbătând prin ea însăși, așa cum se mișcă roata anumitor bărci cu motor. Fundul

roabei e deci împărțit în doua, după axa roatei, o parte în care poate sta călătorul și o alta destinată bagajelor.

Motorul vehiculului, o stinghie cu care se învârtește roata, e așezat în spatele călătorului astfel că acestuia nu îi stingherește vederea. Când vântul e prielnic, când bate adică dinapoi, omul se ajută cu această forță naturală care nu-l costă nimic , înfige un catarg în față, ridică o pânză pătrată și, prin presiunea vântului, în loc să împingă el roaba, e, la rându-i, împins, uneori mai repede decât ar fi vroit.

Vehiculul fu cumpărat cu toate accesoriile. Kin-Fo luă loc. Vântul era prielnic, pânza fu înălțată.

-Hai, Sun! zise Kin-Fo.

Sun se pregătea să se așeze foarte calm în a doua despărțitură a targii.

-Înhamă-te! strigă Kin-Fo pe un ton ce nu admitea replică.

- Stăpâne... păi... eu!., răspunse Sun ale cărui picioare se bălăbăneau ca cele ale unui cal prea mult purtat.

- Nu ești decât tu de vină, tu, limba și prostia ta!

- Hai, Sun! spuseră Fry-Craig.

- Înhamă-te! repeta Kin-Fo privind ceea ce rămăsese din coada nefericitului valet. La targă, animalule, și vezi să nu mă răstorni.

Arătătorul și mijlociul de la mâna dreaptă a lui Kin-Fo, apropiate în formă de foarfece, îi complectară așa de bine gândul, că Sun trecu cureaua pe după umeri și apucă targa cu amândouă mâinile. Fry-Craig se așezară de ambele laturi ale roabei și, vântul fiind prielnic, porniră cu ușurință.

Trebuie să renunțăm a zugrăvi ciuda surdă și neputincioasă a lui Sun, coborât la rolul unui cal. Și totuși, dese ori Craig și Fry consimțiră să îl înlocuiască. Din fericire vântul de sud le veni mereu în ajutor ușurând trei sferturi din povară! Roaba fiind bine echilibrată prin pozițiunea roții centrale, munca celui ce o trăgea se reducea la aceea a cârmaciului de pe vas : să o mențină în poziție dreaptă.

În acest echipagiu străbătu Kin-Fo provinciile de miază noapte ale Chinei, mergând pe jos când simțea nevoia sa își dezmoștească picioarele, purtat pe sus când, din contră? vroia să se odihnească.

Wang.

Astfel, după ce ocoli Huan-Fu și Ca-fong, urcă malul faimosului Canal Imperial, străbătu Tsinanul, H-Kien și pătrunse în provincia Pe-Cé-Li unde se ridică Pekingul, capitala Cerescului Imperiu.

Kin-Fo purtat mereu pe sus, iar Sun trăgând mereu pe jos, străbătură cheiurile unde se înălțau munți de saci cu sare, mahalalele, concesiunile engleze și americane, câmpul de alergări, grădinile bogate în legume și fructe. Toți patru

urmară drumul pietruit care duce la Peking, printre arborii de esență divină și trestii înalte ale fluviului, sosind astfel la Tcng-Céu, sănătoși, teferi, Kin-Fo prețuind tot două sute mii dolari, Craig-Fry zdraveni ca la începutul călătoriei, Sun cotonogit, olog de ambele picioare, și cu trei centimetri de coada în vârful căpățânei!

Era la 19 Iunie. Termenul acordat lui Wang expira peste șapte zile abia.

Unde se afla Wang?

CAPITOLUL XIII Care conține multe peripeții

-Domnilor, zise Kin-Fo celor doi paznici ai săi când targa fu oprită la intrarea în Tong-Céu, nu mai suntem decât la patru leghe de Peking, și gândul meu e să mă opresc aici până în

momentul când termenul convenției făcute între mine și Wang, va înceta. În orașul de patru sute de mii de suflete îmi va fi ușor să rămân necunoscut dacă Sun nu va uita cumva că e în serviciul lui Ki-Nan, simplu negustor din provincia Șen-Si.

Nu, desigur, Sun n-o să mai uite! Neghiobia lui îl transformase timp de opt zile în animal de ham și nădăjduia acum că domnul Kin-Fo...

-Ki... făcu Craig.

- Nan! completează Fry.

... Nu îl va mai lua de la vechile-i funcțiuni. Iar acum, dat fiind halal de oboseală în care se găsea, nu cerea decât o învoire d-lui Kin-Fo...

-Ki... făcu Craig.

- Nan! repeta Fry.

... învoirea de a dormi cel puțin patru zeci și opt de ore-

-Opt zile, dacă vrei! răspunse Kin-Fo. Voi fi cel puțin sigur că, dormind, nu vei mai flecari!

Kin-Fo și tovarășii săi începură apoi să caute un hotel convenabil și care nu lipsea la Tong-Céu. Localitatea nu era propriu zis decât un imens cartier mărginaș al Pekingului. Drumul pavat care o leagă de capitală e mărginit dea- lungul cu vile, case, cătunuri de plugari, morminte, mici pagode, ogrăzi înverzite, iar pe toată această șosea, circulația trăsurilor, călăreților, pietonilor, este neîntreruptă!

Kin-Fo cunoștea orașul și se duse la Té-Uang-Mia „templul principilor suverani”, o mănăstire transformată în hotel unde pasagerii străini pot locui destul de confortabil.

Kin-Fo, Craig și Fry se instalară îndată, agenții ocupând o cameră ce răspundea în cea a prețiosului lor client.

Cât privește pe Sun, dispăruse pentru a se culca în ungherul desemnat lui, și nu mai fu văzut.

După o oră Kin-Fo și credincioșii lui părăseau camerele. Mâncară cu poftă și se întrebară ce ar fi bine să facă.

-Ar fi bine, răspunseră Craig-Fry, să citim Gazeta Oficială pentru a vedea dacă nu-i vreun articol care să ne privească,

- - Aveți dreptate, răspunse Kin-Fo. Vom afla poate ce e cu Wang.

Câte și trei ieșiră deci din hotel. Din prevedere, paznicii mergeau lângă clientul lor, cercetau trecătorii și nu lăsau pe nimeni să se apropie. Merseră astfel pe străzile înguste ale

orașului și ajunseră pe cheiu. Acolo fu cumpărat în grabă un număr din Gazeta Oficială.

Nimic! Nimic decât promisiunea a două mii dolari sau a o mie trei sute taleri celui ce va indica lui William J. Bidulph adresa actuală a d-lui Wang din Shaug-Hai.

-Așa dar, zise Kin-Fo, n-a ieșit la iveală!

- N-a citit deci anunțul în chestie, răspunse Craig.

- Se socotește deci cu obligațiunea mandatului, adăugă

Fry.

- Dar unde poate fi? strigă Kin-Fo.

- Domnule, spuseră Fry-Craig, vă credeți mai amenințat în ultimele zile ale învoielii?

- Fără îndoială, răspunse Kin-Fo. Dacă Wang nu cunoaște transformările survenite în situația mea, și aceasta pare probabil, el nu se va putea sustrage necesității de a-și ține făgăduiala. Deci peste o zi, două sau trei, voi fi mai amenințat decât sunt astăzi, iar peste șase zile și mai mult încă .

- Dar termenul trecut?...

- Nu voi mai avea să mă tem de nimic.

- Ei bine, domnule, răspunseră Craig-Fry, nu-s decât trei moduri de-a va pune la adăpostul oricărui pericol în aceste șase zile.

- Care e primul? întrebă Kin-Fo.

- De a vă re-ntoarce la hotel, zise Craig, de a vă închide în camera d-voastră și de-a aștepta ca termenul să expire.

- Și al doilea?

- De a face să fiți arestat ca răufăcător, răspunse Fry, pentru a fi pus în siguranță în închisoarea din Tong-Côn.

- Și al treilea?

- De a trece drept mort, răspunseră Fry-Craig, și de a nu învia decât când veți avea toată siguranța.

- Nu-1 cunoașteți pe Wang! strigă Kin-Fo. Wang va găsi mijlocul de a pătrunde în hotel, la închisoare și în mormânt! Dacă nu m-a lovit până acum e că n-a vroit, e că i s-a părut preferabil să îmi lase plăcerea sau grija așteptării! Cine știe care va fi fost gândul său? În tot cazul, vreau să aștept în libertate.

- Să așteptăm!... Totuși... zise Craig.

- Îmi pare că... adăugă Fry.

- Domnilor, răspunse Kin-Fo, cu un ton sec, voi face ce îmi va conveni. Și apoi, dacă mor înainte de 25 ale lunii, ce poate pierde Compania d-voastră?

- Două sute mii de dolari, pe care va trebui să-i plătească succesorilor d-v.!

- Dar întreaga mea avere, fără a pune la socoteală viața! Eu sunt mai interesat ca d-v. în această afacere!

- Foarte drept!

- Foarte adevărat!

- Urmați deci a mă supraveghea cât veți socoti de nevoie, dar eu voi face cum voi crede mai bine!

Nu era loc de replică.

Craig-Fry trebuia deci să se mărginească a ține pe clientul lor de aproape și a înmulți prevederile. Dar, ei nu și-o ascundeau, gravitatea situației se accentua cu fiecare zi.

Tong-Céu e una din cele mai vechi cetăți ale Cerescului Imperiu. Așezat pe un braț canalizat al Peî-hoului, în apropierea unui alt canal ce o leagă de Peking, localitatea e prinsă într-un mare angrenaj de afaceri. Cartierele sale sunt nespuse de animate prin acel du-te-vino al populației.

Kin-Fo și tovarășii săi fură și mai mult izbiți de zgomot când ajunseră sus pe cheiu.

În definitiv, Craig și Fry erau în drept să se creadă mai în siguranță în mijlocul mulțimii. Moartea clientului lor trebuia să fie datorită în aparență unei sinucideri. Scrisoarea ce s-ar fi găsit la el nu ar fi lăsat nici o îndoială. Wang n-avea dar interes să-l lovească decât în anumite condiții pe care nu le putea prezenta trotuarul unei străzi sau piața publică a unui oraș. Ca atare, paznicii lui Kin-Fo nu aveau a se teme de o lovitură imediată. Ceea ce trebuia să îi preocupe numai era de a ști dacă Tai-pingul nu se luase cumva după urmele lor la plecarea din Shang-Hai. Pentru aceasta cercetau cu atenție trecătorii.

Deodată fu pronunțat un nume care avea darul să îi surprindă mult.

-Kin-Fo! Kin-Fo! strigau câțiva pui de chineji sărind și bătând din mâini în mijlocul mulțimei.

Kin-Fo era dară recunoscut, iar numele-i avea să produci efectul fatal?

Eroul se opri fără voce.

Craig-Fry erau gata să îl adăpostească, la nevoie, cu corpurile lor.

Dar strigătele acestea nu se adresau lui Kin-Fo. Nimeni nu părea a bănuși că el este acolo. Nu făcu deci nici o mișcare și, curios să știe cu ce împrejurare îi fusese pronunțat numele, așteptă.

Un grup de bărbați, de femei și copii se strânseseră în jurul unui cântăreț ambulant ce părea a fi foarte gustat de acest public al străzilor. Strigăte și aplauze, cu duimul.

Când se văzu în prezența unui auditoriu suficient la număr, cântărețul scoase din haina sa un teanc de cartoane ilustrate în culori, apoi strigă :

„Cele cinci priveghiuri ale Centenarului!”

Era faimosul cântec la modă pe atunci în Cerescul Imperiu.

Craig-Fry vroia să-și îndepărteze clientul de acolo , dar, de data aceasta el se încapățână a rămâne pe loc. Nu îl cunoștea nimeni. Nu auzise niciodată cântecul care îl descria pe el. Vroia să-l asculte!

Cântărețul începu astfel :

-La priveghiul întâi, luna luminează acoperișul ascuțit al casei din Shang-Hai. Kin-Fo e tânăr. El are douăzeci de ani. Se aseamănă sălciei ale cărei cele dintâi frunze scot la iveală un vârf de limbă verde!

-La priveghiul al doilea luna luminează partea de răsărit a bogatei vile. Kin-Fo are patruzeci ani. Zecile-i de mii de afaceri reușesc după voie. Vecinii îl fericesc nespus.

Cântărețul își schimbă figura pârând că îmbătrânește cu fiecare strofă. Fu acoperit de aplauze.

Continuă :

-La priveghiul al treilea luna luminează întinderea. Kin-Fo are șazeci ani. După frunzele verzi ale verei, galbenele crizanteme de toamnă!

-La priveghiul al patrulea luna s-a coborât la apus. Kin-Fo are optzeci ani! Corpu-i e scorjit! El apune! Apune ca astrul nopții!

-La priveghiul al cincilea cocoșii salută zorile renăscute. Kin-Fo are o sută ani. El moare, cea mai mare dorință a sa e împlinită ; dar mândrul prinț len refuză sa-1 primească. Prințului len nu-i plac oamenii așa de bătrâni. Iar bătrânul Kin-Fo rătăcește în veșnicie, neputându-se odihni niciodată”

Și gloata aplaudă și cântărețul vându sute de exemplare din cântecul său, cu trei sapece unul!

Dar pentru ce nu l-ar cumpăra și Kin-Fo? Scoase o monedă mărunță din buzunar și întinse brațul printre primele rânduri ale gloatei.

Deodată mâna îi tremură. Gologanul îi scăpă și se rostogoli pe pământ...

În fața lui se afla un om ale cărui priviri se încrucișară cu ale sale.

-Ah! strigă Kin-Fo, neputându-și reține exclamația asta, totodată de întrebare și de mirare.

Fry-Craig îl înconjură, crezându-l recunoscut, amenințat, lovit, mort poate.

-Wang! strigă el.

- Wang! repetă Craig-Fry.

Era Wang în persoană . El își întâlnise elevul ; dar în loc să se arunce asupra lui, împinse cu putere ultimele rânduri ale grupului și o luă la fugă cu toată viteza picioarelor lui lungi!

Kin-Fo nu șovăi. Vru să scape odată din intolerabila-i situație și se luă după Wang, însoțit de Fry-Craig care nu vroiau nici să i-o ia înainte, nici să rămână în urmă.

Dar pentru ce fugea Wang acuma? Nespus de ciudat totuși el gonea ca și când întreaga poliție a Cerescului Imperiu i s-ar fi luat pe urme.

Fu o goană nebună.

-Nu sunt ruinat! Wang, Wang ! Nu sunt ruinat ! striga Kin-Fo.

- Bogat! Bogat! repetau Fry-Craig.

Dar Wang era la o depărtare prea mare pentru a auzi cuvintele acestea care ar fi trebuit să-l oprească. El străbătu astfel cheiul, prelungirea canalului și ajunsese în fața cartierului din partea de apus.

Cei trei urmăritori aproape că zburau, dar nu le folosea la nimic.

Din contră, fugarul părea că se îndepărtează tot mai mult.

Vreo șase chinezi se alăturară lui Kin-Fo, fără a socoti alți câțiva polițiști care îl luară drept un răufăcător pe cel ce alerga cu atâta strășnicie.

Curios spectacolul acestui grup gâfâind, strigând, urlând, încrucișându-se în drum cu numeroși alții. Kin-Fo fusese foarte bine auzit pronunțând lângă cântăreț numele „Wang”. Din fericire, filozoful nu ripostase prin cel al elevului său, căci orașul întreg s-ar fi strâns în jurul unui om atâta de celebru. Dar numele lui Wang, destăinuit deodată, ajungea. Wang! Era deci enigmaticul personaj a cărui descoperire prețuia o recompensă enormă! Era știut. În felul acesta, dacă Kin-Fo alerga pentru cei opt sute mii dolari care constituiau avutul său, iar Craig-Fry pentru cei două sute mii ai asigurării, alții goneau pentru răsplata făgăduită și, se înțelege, aveau toți pentru ce să-și pună la încercare picioarele.

- Wang! Wang! Sunt mai bogat decât oricând! zicea mereu Kin-Fo atât cât îi îngăduia repeziciunea fugei.

- Nu-s ruinat! nu-s ruinat! repetau Fry-Craig.

- Oprește-te! oprește-te! strigau urmăritorii.

Wang n-auzea nimic. Cu coatele lipite de piept, el nu vroia nici să se trudească a răspunde, nici să-și încetineze goana pentru plăcerea de a întoarce capul.

Mahalaua fu străbătută. Wang se aruncă pe drumul pietruit care prelungește canalul. Pe drumul acesta, în momentul acela aproape gol, avea câmp liber. Ușurința fugii sale spori ; dar, natural deasemeni, se îndoii și eforturile următorilor săi.

Goana asta nebună dură aproape douăzeci de minute. Nimic nu lăsa să se prevadă care va fi rezultatul. Totuș păru că fugarul începea a slăbi puțin. Distanța păstrată până atunci între el și urmăritorii săi, se micșora.

Dându-și seamă de asta, Wang făcu un ocol și dispăru înapoia grilajului unei pagode mici aflate pe partea dreaptă a drumului.

- Zece mii de taleri celui ce-l va opri! strigă Kin-Fo.

- Zece mii de taleri! repetară Craig-Fry.

- Ya! ya! ya! urlară cei aflați înaintea.

Toți se repezeau pe urma filozofului, înconjurând împrejmuirea pagodei.

Wang reapăru. El fugi pe un șanțuleț, o luă de-a lungul unui canal de irigație și, pentru a-și încurca urmăritorii, făcu un nou ocol care îl readuse pe drumul pietruit.

Dar se văzu că este obosit căci întorcea capul de multe ori. Kin-Fo, Craig și Fry nu osteniseră deloc. Ei alergau așa de tare că nici unul din cei care fugeau de dragul recompensei nu reușea să le-o ia, măcar cu câțiva pași, înainte.

Deznodământul se apropia deci. Nu mai era decât chestie de timp, și de timp relativ scurt, câteva minute cel mult.

Toți, Wang, Kin-Fo, însoțitorii săi sosiseră la punctul unde drumul traversează fluviul pe celebrul pod Paiokao.

Wang, slăbind tot mai mult, străbătu șoseaua. Kin-Fo și ceilalți, printr-un suprem efort, se apropiară din ce în ce. Curând nu îi mai despărțiră decât doar douăzeci de pași, cincisprezece, zece.

Nu mai aveau de ce să încerce să-l opri pe Wang prin cuvinte fără folos pe care nu putea sau nu vroia să le audă. Trebuia să-l ajungă, să-l țină, să-l lege la nevoie... Se vor explica după aceea.

Wang înțelese că avea să fie prins și, cum printr-o ciudată încăpățănare părea că ocolește să stea față în față cu fostul său elev, merse până la a-și risca viața ca să scape.

Dintr-un salt, sări pe balustrada podului și se aruncă în Peî-ho.

Kin-Fo se opri o clipa și strigă :

- Wang! Wang!

Apoi, făcându-și vânt la rându-i :

- Îl voi avea viu! spuse el aruncându-se în fluviu.

- Craig? zise Fry.

- Fry? zise Craig.

- Două sute mii de dolari pe gârlă!

Și amândoi, trecând peste balustradă, săriră în ajutorul buclucașului client al Centenarului.

Câțiva dintre ceilalți îi urmară. Fu atunci ca un salt de clowni pe o trambulină.

Dar zelul trebuia să fie zadarnic. Kin-Fo, Fry-Craig și restul cetățenilor scormoniră mult prin Peî-ho. Wang nu putu fi regăsit. Fără de îndoiala că, târât de curent, nefericitul filozof fusese tras la fund.

Aruncându-se în fluviu, Wang vroise doar să scape de urmăritori sau fusese hotărât de vreun alt motiv să-și pună capăt zilelor? Nimeni n-ar fi putut-o spune.

După două ore, Kin-Fo, Craig și Fry, necăjiți, dar uscați și odihniți bine, și Sun, trezit din cel mai strașnic somn al său de până atunci, luau drumul în spre Peking.

CAPITOLUL XIV.

In care e vorba de orașul Peking și de o revedere plăcută

Pé-Cé Li, cea mai sudică dintre cele optsprezece provincii ale Chinei, se împarte în nouă departamente. Unul din acestea are drept loc central Șun-Kin-Fo, adică „orașul primului ordin ascultător de cer”. Orașul acesta e Peking.

În realitate, Pekingul întrunește două orășele deosebite, despărțite printr-un bulevard larg și un zid fortificat: unul,

un paralelogram dreptunghiular, e orașul chinez; celălalt, un pătrat aproape perfect, e orașul tătar ; acesta la rându-i înglobează alte două localități : orașul Galben, Hoang-Cing și Tsen-Kin-Cing, orașul Roșu sau, cum i se mai zice, Orașul Oprit.

Altădată acest conglomerat întrunea peste două milioane locuitori. Dar emigrarea provocată de mizeria gravă, a redus cifra aceasta la un milion și ceva. Locuitorii sunt tătari și chinezi, la cari trebuiesc adăugați aproape zece mii musulmani, plus un

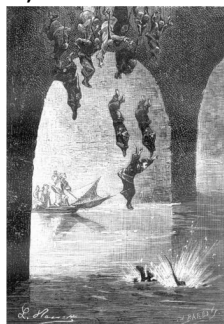

anumit număr de mongoli și tibetani care compun populația flotantă.

În mijlocul cetății tătare, orașul Galben de o suprafață de șase sute șazeci picioare, deservit prin opt părți, închide un munte de cărbuni înalt de trei sute picioare, punct culminant al capitalei, un caijal splendid denumit „Marea de Mijloc”, două mănăstiri de bonzi, o pagodă frumoasă, stabilimentul misionarilor catolici, pagoda imperială, marele templu închinat strămoșilor dinastiei domnitoare, templul Spiritelor, templul geniului Vânturilor, templul geniului Trăznetului, templul inventatorului de mătase, etc.

Ei bine, în mijlocul acestui cadrilater e închis Orașul Oprit, care are o suprafață de patruzeci și opt hectare. De la sine înțeles că dinastia domnitoare fiind manciură, prima din aceste trei cetăți e locuită în special de populația de aceeași rasa.

Alături de orașul Galben e orașul Tătar. Aici sunt instalate legațiunile franceze, engleze și ruse, spitalul Misiunilor Londrei, misiunile catolice de Est și Nord. Aici se înalță turnul Clopotului, templul lui Confucius, vechiul Observator cu marele-i turn pătrat, vila (yamenul) jezuiților, vila Literaților unde se dau examenele literare. Aici se ridică arcurile de triumf. Aici se văd palate unde-și au reședința principi de sânge, miniștrii finanțelor, ai confesiunilor religioase, de război, de lucrări publice, de externe, aici e Curtea de Compturi, Tribunalul Astronomic, Academia de Medicină. Totul, amestecat în străzile strimte, colbuite vara, noroioase iarna, măr-

ginite în cea mai, mare parte de case mizerabile și joase printre care se ridică cutare palat umbrit de arbori, al vreunui mare demnitar.

Acest paralelogram dreptunghiular e despărțit, de la nord la sud, de o însemnată arteră denumită Aleea Mare. În curmeziș el e deservit de o alta mai lungă care taie pe cea dintâi și merge de la poarta Șa-Cua, de la est, la poarta Cuan- Tsu, la vest. Ea se numește aleea Șa-Cua și pe ea, la o sută pași de încrucișarea cu Aleea Mare locuia viitoarea d-nă Kin-Fo.

Să se țină seamă că tânăra văduvă, primise la câteva zile după scrisoarea ce anunța ruina lui, o a doua ce anula pe prima și în care se spunea că nu se va încheia luna a șaptea fără ca „micu-i frate mai vârstnic” să nu se întoarcă lângă dânsa.

Că Lé-u număra de la data aceasta, 17 Mai, zilele și orele, e inutil să spunem. Dar Kin-Fo nu-i mai dăduse nici o noutate în timpul bizarei sale călătorii, întrucât nu vroia cu nici un preț să-și destăinuiească itinerariul. Scrisorile i-au fost înapoiate fără răspuns. Se înțelege deci care trebuia să îi fie neliniștea când nici o scrisoare nu îi sosise încă până la 19 Iunie.

Astfel, în tot timpul acestor lungi zile, tânăra femeie nu părăsise casa-i din aleea Șa-Cua. Aștepta îngrijată. Urâcioasa Nan nu-i putea îndulci singurătatea. „Bătrâna Mama” își făcea de cap mai mult decât oricând și merita să fie izgonită de o sută de ori pe lună.

Dar ce ore nesfârșite și triste înainte de a fi sosit Kin- Fo la Peking! Lé-u era budistă din secta bonzilor. Aceștia o vedeau deseori venind la templul Koan-Ti-Miao consacrat zeiței Koanin unde se ruga pentru prietenul sau.

În ziua aceea se gândi să meargă iar pentru a implora pe zeița Koanin, adresându-i rugăciuni și mai calde. Un

presentiment îi spunea ca o mare primejdie îl amenință pe cel așteptat cu o atât de justificată nerăbdare.

Lé-u chemă deci servitoarea și îi porunci să caute o trăsură la încrucișarea Aleei Mari.

Nan înălță din umeri după prostul ei obicei și ieși să îndeplinească ordinul primit.

În acest timp, tânăra văduvă, singură în buduarul său privea cu tristețe aparatul mut care nu-i mai dădea prilejul să audă de departe glasul celui absent.

- Ah, zicea ea, trebuie cel puțin să știe că nu am încetat să mă gândesc la el și vreau ca vocea să i-o repete la întoarcere.

Și Lé-u, împingând resortul ce punea în mișcare ruloul fonografic, pronunță cu glas tare cele mai dulci fraze pe care inima sa le putea inspira.

Nan, intrând brusc, întrerupse duiosul monolog.

Trăsura aștepta pe doamna „care ar fi putut foarte bine să stea acasă!”

Lé-u n-o ascultă. Ieși numaidecât lăsând pe „bătrâna mamă* să bombănească în voie, și urcă în trăsurică după ce dădu ordin să fie dusă la Koan-Ti-Miao.

Drumul era bun pentru mers. Dar trăsurică nu înainta fără de greutate. De fapt, afacerile se făceau tocmai la ora aceea iar înghesuiala era totdeauna considerabilă în cartierul acesta care e unul din cele mai populate ale Capitalei.

Trăsurică înainta deci încet. Înghesuiala era cu atât mai mare cu cât te apropiiai de bulevardul exterior. Ea ajunsese, totuși, și se opri lângă templu.

Lé-u coborî, intră, îngenunchie întâi și apoi se prosternă dinaintea statuei zeiței. Se îndreptă după aceea spre un aparat religios ce poartă numele „moara rugăciunilor”.

Era un fel de vârtelniță cu opt brațe.

Un bonz aștepta grav lângă aparat pe drept-credincioși și mai cu seamă darul acestora.

Lé-u dădă servitorului lui Buda câțiva taleri pentru nevoile cultului ; apoi, cu mâna dreaptă, apucă mânerul vârtelniței și o învârti puțin, după ce își pusese mâna stângă

pe inimă. Fără îndoială, moara nu se învârtea destul de repede pentru ca rugăciunea să își aibă efectul.

- Mai repede! zise bonzul încurajând-o cu gestul.

Și tânăra femeie dădu mai repede.

Aceasta ținut un sfert de oră după care bonzul declară ca rugăciunile credincioasei erau primite.

Lé-u se prosternă din nou în fața statuei zeiței Koanin, ieși din templu și se urcă în trăsurică pentru a se reîntoarce acasă.

Dar, când să intre pe Aleea Marê, oamenii trebuiră să se dea în lături cu grabă. Soldații îndepărtau brutal populația. Dugbenile se închideau din ordin. Străzile lăturalnice se barau.

Un cortegiu numeros ocupa o parte a aleii și înainta zgomotos.

Împăratul Koang-Sin, al cărui nume însemnează „Continuarea Gloriei”, se reîntorcea la reședința-i tătară. Tot cortegiul se scurse pe sub poarta lui Tin spre satisfacția trecătorilor, negustorilor, cerșetorilor care putură să își reia afacerile. Lé-u își putu continua dar drumul și ajunsese acasă după o lipsă de două ceasuri.

Ah, ce surpriză pregătise tinerei femei buna zeiță Koanin!

În momentul când trăsurică era la poartă, se oprise tocmai acolo o trăsură colbuită, trasă de doi asini. Kin-Fo cobora, urmat de Craig-Fry și Sun!

- Tu! tu! strigă Lé-u care nu-și putea crede ochilor.

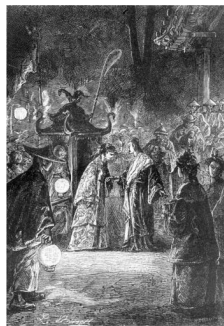
- Scumpă surioară, răspunse Kin-Fo, nu te mai îndoi de întoarcerea mea!

Lé-u nu răspunse. Își luă de mână prietenul și-l aduse în buduar în fața micului aparat fonografic, confident tainic al zbuciumului ei.

- Nu am încetat un singur moment de a te aștepta, scumpa inimă brodată în flori de mătase! zise ea.

Și desfăcând ruloul, împinse resortul care îl puse în mișcare.

Kin-Fo putu atunci să audă o voce blândă repetîndu-i ceea ce drăgăstoasa Lé-u spunea cu câteva ore mai înainte :

-Vino, mic frate drag! Vino la mine! Inimile noastre sa nu mai fie despărțite, asemeni celor două stele ale Ciobanului și Kirei! Toate gândurile mele sunt pentru reîntoarcerea ta...

Aparatul tăcu o secundă... atît doar o secundă. Apoi reîncepu, dar cu o voce țipătoare de data asta :

-Nu e de ajuns o stăpână, mai trebuie să ai și un stăpîn în casă! Prințul len să îi strângă pe amîndoi de gât!

Această a doua voce era prea de recunoscut. Ea era a Nanei. Uricioasa slugă urmasa să bombănească după ce plecase Lé-u, pe cînd aparatul funcționa încă, înregistrîndu-i, fără ca ea să bănuiască imprudentele vorbe.

Servitoare și valeți, păziți-vă de fonografe!

În ziua aceea chiar, Nan era concediată și, pentru a fi izgonită, nu mai fură așteptate nici ultimele zile ale lunii a șaptea!

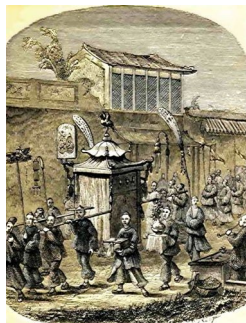
CAPITOLUL XV.

Care rezervă cu siguranță o surpriză lui Kin-Fo și, poate, cititorului

Nimic nu se mai împotriva căsătoriei bogatului Kin-Fo din Shang-Hai cu simpatica Lè-u din Peking. Chiar peste șase zile expira termenul acordat lui Wang pentru îndeplinirea obligației sale; dar nefericitul filozof plătea cu viața fuga-i inexplicabilă. Nu mai era deci nimic de care să se teamă acum. Căsătoria se putea face. Ea fu hotărâtă la douăzeci și cinci ale lunii Iulie, data cînd Kin-Fo voise să pună capăt existenței sale.

Tânăra femeie cunoscuse atunci toată situația. Ea știu prin ce întâmplări deosebite trecuse cel care, refuzând odată să o

facă nenorocită și a doua oară văduvă, se reîntorcea, liber în fine, s-o facă fericită.

Dar Lé-u, aflând de moartea filozofului, nu-și putu reține câteva lacrimi. Ea îl cunoștea, îl iubea, căci el fusese primul confident al sentimentelor ei pentru Kin-Fo.

- Bietul Wang! Lipsa lui va fi simțită mult în căsnicia noastră!

- Da! bietul Wang! răspunse Kin-Fo care regreta de asemeni pe tovarășul tinereții sale, pe prietenul lui vechi de douăzeci de ani. Și totuși el m-ar fi lovit precum jurase!

- Nu, nu! zise Lé u clătinând frumosul ei cap; el nu și-a căutat moartea în valurile Peî-hoului decât pentru a nu îndeplini groaznica-i datorie.

Stai! Presupunerea că Wang s-ar fi înecat pentru a scăpa de obligația mandatului sau, era cât se poate de admisibilă . În privința aceasta Kin-Fo gândea ceea ce gândea și tânăra femeie, astfel că erau alături două inimi în care imaginea credinciosului filozof nu se va mai șterge niciodată.

De prisos să mai spunem că, după nenorocirea de pe podul Palikao, gazetele chineze încetară de a mai reproduce anunțurile ridicole ale onorabilului William J. Bidulph, așa că celebritatea stingheritoare a lui Kin-Fo păli tot așa de iute cum se crease.

Iar acum ce aveau să facă Craig și Fry? Ei erau, desigur, însărcinați să apere interesele Centenarului până la 30 Iunie, adică timp de zece zile, dar, în realitate, Kin-Fo nu mai avea nevoie de serviciile lor. Era de temut ca Wang să atenteze la viața sa? Nu, pentru că el nu mai exista. Se puteau ei gândi că clientul lor își va răpune singur viața? Cu atât mai puțin. Kin-Fo nu mai cerea acum decât să trăiască, să trăiască bine și cât mai

mult timp cu putință. Deci, continua supraveghere a lui Fry-Craig nu își mai avea rațiunea de a fi.

Dar, la urma urmei, cei doi originali, erau oameni de treabă. Kin-Fo îi rugă să ia parte la ceremonia căsătoriei sale, și ei primiră.

- De altfel, observă glumeț Fry către Craig, o căsătorie e uneori o sinucidere!

De a doua zi, Lé-u își aduse în casa un personal mai bun. O mătușă a tinerei femei, d-na Lutalu, venise lângă ea, trebuind să-i țină loc de mamă până la celebrarea căsătoriei.

D-na Lutalu, soția unui mandarin de al patrulea rang și de a doua clasă, cu floare albastră, fost lector imperial și membru al Academiei Han-Lin, poseda toate însușirile fizice și morale necesare îndeplinirii demne a acestor importante funcțiuni.

Cât privește pe Kin-Fo, el ținea mult să părăsească Pekingul după căsătorie, nefiind deloc din acei Fii ai Cerului cărora le place vecinătatea Curților. El nu ar fi într-adevăr fericit decât când își va vedea soția instalată în bogata vilă din Shang-Hai.

Kin-Fo trebui deci să aleagă un apartament provizoriu și găsi ceea ce îi trebuia la Tien-Fu Tang, „Templul Fericirii cerești”, hotel și restaurant foarte confortabil, situat lângă bulevardul Tien-Men.

Acolo fură găzduiți și Craig-Fry care, din obișnuință, nu se puteau hotărî să își părăsească clientul. Cât privește pe Sun, el își reluase serviciul, bombănind mereu, dar având grijă să vadă de nu se găsea în prezența vreunui fonograf indiscret. Ceea ce suferise Nan îl făcea mai prudent.

Kin-Fo avu plăcerea de a regăsi la Peking pe doi din prietenii săi din Canton, negustorul Yin-Pang și literatul Hual. Pe de altă parte cunoștea câțiva funcționari și comercianți din Capitală și toți își făcură o datorie din a asista la această mare împrejurare.

Indiferentul de altădată, calmul elev al filozofului Wang, era într-adevăr fericit! Două luni de griji, de neliniști, de frământări, întreagă această perioadă agitată a existenței sale, fusese de ajuns să îl facă a aprecia ceea ce e, ceea ce trebuie să fie, ceea ce poate fi fericirea aici pe pământ. Da, înțeleptul filozof avea dreptate. De ce nu era el acolo pentru a-și da încă odată seama de roadele doctrinei sale!

Kin-Fo petrecea alături de tânăra femeie timpul pe care **nu îl consacra preparativelor ceremoniei. Lé-u era fericită îndată ce prietenul său se afla lângă ea. De ce avea nevoie să pună la contribuție cele mai bogate magazine din capitală pentru a o acoperi cu daruri minunate? Ea nu se gândea decât la el și își repeta înțeleptele maxime ale celebrului Pan-Hoei-Pan :**

- Dacă o femeie are un bărbat după inima sa, e pentru toată viața !

- Femeia trebuie să aibe un respect fără margini pentru cel al cărui nume poartă și o atenție continuă asupra ei însăși.

- Femeia trebuie să fie în casă ca o umbră curată și un simplu ecou.

- Bărbatul este cerul femeii.

Totuși pregătirile serbării de nuntă, pe care Kin-Fo o vroia splendidă, înaintau.

Cele treizeci perechi de pantofi brodați pe care îi necesită trusoul unei chineze, erau aranjați în locuința din aleea Șa- Cua. Preparatele casei Sinuyane, dulcețuri, fructe zaharisite, praline, siropuri de prune, etc., portocale de inibahar, superbe stoffe de mătase, giuvaerurile de pietre prețioase și de aur fin cizelat, inele, brățări, ace de cap, toate fanteziile încântătoare se îngrămădeau în buduarul ei.

În ciudatul Imperiu de Mijloc, când o fată se mărită nu aduce nici o dotă în căsnicie. Ea e într-adevăr cumpărată de părinții soțului sau de soț însuși și, în lipsă de frați, nu poate moșteni o parte a averii părintești decât dacă tatăl său face declarație anumită. Condițiunile sunt de obicei aranjate prin intermediarii numiți „mei-jin”, iar căsătoria nu e hotărâtă decât când totul e bine lămurit în această privință.

Logodnica e atunci prezentată părinților bărbatului. Acesta nu o vede. El nu o va vedea decât în clipa când ea va sosi în trăsură închisă la casa conjugală. În momentul acesta se dă soțului cheia de la trăsură. El deschide ușa. Dacă-i place logodnica, îi întinde mâna ; dacă nu-i place închide ușa brusc și totul este rupt.

Nimic asemănător nu putea avea loc în căsătoria lui Kin-Fo. El o cunoștea pe tânăra femeie, el nu avea s-o cumpere de la nimeni. Asta simplifica mult lucrurile.

Douăzeci și cinci lunie sosi în fine. Totul era gata.

De trei zile, potrivit obiceiului, casa lui Lé-u rămânea luminată înăuntru. D-na Lutalu, care reprezintă familia ei, trebuia să se abțină timp de trei zile de a dormi, un fel de a se arăta tristă în momentul când logodnica avea să părăsească acoperișul părintesc. Dacă Kin-Fo ar fi avut părinți, casa i-ar fi fost la fel de luminată în semn de doliu.

Niciuna din formalitățile astrologice nu a fost neglijată. Zodiile, consultate după toate regulile, arătau o perfectă potrivire a destinelor și a felului lor de a fi. Epoca anului, a Junei, se arătau favorabile. Nicio căsătorie nu se arătase sub auspicii mai bune.

Primirea soției trebuia să se facă la orele opt seara la hotelul „Fericirii Cerești44, adică ea va fi condusă cu pompă la domiciliul soțului. În China nu se vine în astfel de împrejurări nici în fața judecătorului, nici a preotului, nici a altuia.

La orele șapte, Kin-Fo, întovărașit de Craig și Fry care străluceau ca martori ai unei nunți europene, își primea prietenii în pragul apartamentului său.

Ce asalt de politeți! Ce notabile personagii invitate printr-o bucată de carton roșu pe care se scria în rânduri cu caractere microscopice: „D. Kin-Fo din Shang-Hai, salută umil pe domnul... și îl roagă și mai umil.... de a asista la umila ceremonie44.... etc.

Toți veniseră pentru a onora pe soți și a participa la festivalul rezervat bărbaților în timp ce doamnele se adunau la o masă aranjată special pentru ele.

Se aflau de față negustorul Yin-Ping și literatul Hual. Erau apoi câțiva mandarini care purtau la pălăria oficială globul roșu, de mărimea unui ou de porumbei, arătând că aparțineau primelor trei clase. Alții de categorie inferioară,

nu aveau decât nasturi albi sau albaștri. O mare parte erau funcționari civili, de origină chineză, așa cum trebuiau să fie prietenii unui Shangaian adversar al rasei tătare. Toți, în haine frumoase, în halate strălucitoare.

Kin-Fo, - astfel vroia politeța, - îi aștepta chiar la intrarea hotelului. Îndată ce sosiră îi conduse în salonul de recepție, după ce îi rugase de câte două ori să binevoiască a trece înaintea lui la fiecare din ușile pe cari le deschideau servitorii îmbrăcați în livrele de gală. El îi numea pe „nobilul lor nume”, le cerea

noutăți asupra „nobilei lor sănătăți”, se informa de „nobilele lor familii”.

Craig și Fry admirau aceste politeți; dar, admirând, ei nu își pierdeau din vedere ireproșabilul client.

O aceeași idee le venise amândorura. Dacă, prin imposibil, Wang nu ar fi pierit în apele fluviului?... Dacă el s-ar fi amestecat printre grupurile de invitați?... A douăzeci și patra oră din 25 ale lunii Iunie, - ultima oră, - nu sunase încă! Mâna Tai-pingului nu dezarmase. Dacă, în ultimul moment...

Nu! Nu era de crezut, dar, cu toate astea, era posibil. Astfel, printr-un rest. de prudență, Craig și Fry priveau cu băgare de seamă toată lumea aceea.. La urma urmelor nu văzură nici o figură suspectă,

In vremea aceasta, viitoarea soție părăsea locuința din aleea Șa-Cua și lua loc într-un palanchin închis.

Dacă Kin-Fo nu vroise să ia costumul de mandarin, pe care orice mire are drept să-l îmbrace, în onoarea instituției căsătoriei pe care vechii legislatori o țineau în stimă deosebită, Lé-u se conformase regulilor înaltei societăți. Cu toaleta-i în întregime roșie, confecționată dintr-o admirabilă stofă de mătase brodată, ea strălucea. Figura-i se pierdea, pentru a zice astfel, sub un voal de perle fine care păreau picurate din diadema al cărei cerc îi înconjura fruntea.

Cortegiul se puse în mișcare. Ocoli la răspântie pentru a trece pe Aleea Mare și urmă bulevardul Tien-Mén.

Prietene, tovarășe de ale lui Lé-ù veneau în urma palanchinului purtând diferitele obiecte ale trusoului. Douăzeci muzicanți mergeau înainte cu un mare zgomot de instrumente de alamă, printre care răsună gongul sonor. În jurul palanchinului se mișca o mulțime de purtători de torțe și de lanterne în mii de culori. Viitoarea soție stătea ascunsă de ochii gloatei. Primele priviri, așa cum cerea eticheta, trebuiau să fie ale mirelui său.

Astfel sosi cortegiul, spre orele șapte seara, la hotelul „Fericirii Cerești”.

Kin-Fo stătea la intrarea decorată bogat. Aștepta sosirea palanchinului pentru ca să deschidă ușa. După aceasta el și-ar fi ajutat mireasa să coboare și ar fi condus-o în apartamentul rezervat, unde, amândoi ar fi binecuvântat de patru ori cerul. Apoi, împreună, s-ar fi bucurat de prânzul nupțial. Mireasa ar fi făcut patru plecăciuni în fața soțului său. La rândul ei, el ar fi făcut două în fața ei. Ar fi picurat două- trei picături de vin sub formă de libațiuni. Ar fi oferit puțină hrană spiritelor mijlocitoare. După aceea li s-ar fi adus două cupe pline. Ei le-ar fi golit pe jumătate, apoi, amestecând ceea ce rămânea într-o singură cupă, ar fi băut unul după altul. Unirea era îndeplinită.

Palanchinul sosea. Kin-Fo înainta. Un maestru de ceremonii îi dădu cheia. O luă, deschise ușa și întinse mâna frumoasei Lé-u care era mișcată. Ea coborî ușor și străbătu grupul de invitați care se înclinară respectuos, punând mâna la piept.

Deodată se auzi pe bulevardul Tien-Men un zgomot depărtat. Erau strigăte la care se adăugau sunetele clare ale unei trompete. Se făcea după aceea tăcere, și zarva reîncepea după câteva clipe.

Tot acest tăraoi se apropie și ajunsese în curând pe strada unde se opriese cortegiul.

Kin-Fo asculta. Prietenii, nehotărâți, așteptau ca tânăra femeie să intre în hotel.

Dar îndată strada se umplu de-o mișcare neobișnuită. Sunetele trompetei răsunară mai tare, apropiindu-se. -Ce-i? întrebă Kin-Fo.

Trăsăturile lui Lé-ù se schimbaseră. O presimțire tainică îi grăbea bătăile inimei.

Deodată mulțimea năvăli în stradă. Ea înconjură pe un crainic imperial ce era însoțit de mai mulți polițiști.

Și crainicul aruncă, în mijlocul tăcerei generale, cuvintele acestea, cărora le răspunse un murmur surd : „Moartea împărătesei văduve! Interzis! Interzis!”

Kin-Fo înțeleșese. Era o lovitură ce îl izbea direct. Nu-și putu stăpâni un gest de furie.

Doliul imperial era decretat prin moartea văduvei ultimului împărat. Pe un termen ce îl va fixa legea, va fi interzis oricui să-și radă capul, interzis de a da serbări publice și reprezentațiuni teatrale, interzis tribunalelor de a judeca, interzis de a proceda la celebrarea căsătoriilor!

Lé-u, dezolată, dar curajoasă, căută să își facă inimă bună pentru a nu îngreuna necazurile mirelui său. Luă mâna scumpului ei Kin-Fo :

-Să așteptăm! zise ea cu un glas ce se forța să-și ascundă emoția.

Palanchinul plecă din nou cu tânăra femeie la casa-i din Șa-Cua, iar petrecerile fură amânate, mesele strânse, orchestrele concediate, și prietenii dezolatului Kin-Fo se despărțiră după complimentele de condoleanță. Nu trebuia să riști a călca decretul de interdicție! Hotărât, nenorocul continua să-l urmărească pe Kin-Fa încă un prilej de a se folosi de învățămintele filozofice ale fostului său maestrul

Kin-Fo rămăsese singur cu Craig și Fry în apartamentul deșert al hotelului „Fericirei Cerești”, nume ce îi părea acum ca un amar sarcasm. Termenul de interdicție putea fi prelungit după dispoziția Fiului Cerului . Și el care socotise

se întoarce imediat la Shang-Hai pentru a-și instala soția în bogata vilă, devenită a sa, reîncepând o nouă viață, în noi condiții .

O oră după aceea, un servitor îi dădea o scrisoare adusă de un mesager chiar atunci.

Kin-Fo nu putu să-și oprească un strigăt, îndată ce recunoscuseră scrisul de pe adresă.

Scrisoarea era de la Wang, și iată ce conținea: „Prietene, nu sunt mort, dar când vei primi răvașul acesta, voi fi încetat de-a mai trăi

Mor, pentru că nu am curajul să-mi țin făgăduiala; dar, fii liniștit, am îngrijit de toate.

Lao-Shen, șef al Taî pingilor, vechiu tovarăș al meu, are scrisoarea ta! El va avea brațul și sufletul mai tari decât am eu pentru îndeplinirea grozavei misiuni pe care m-ai silit să o primesc. Lui îi va reveni deci capitalul asigurat de tine, lui i l-am cedat și el îl va moșteni când tu nu vei mai fi!

Adio! Te urmez în moarte în curând, prietene ! Adio!

Wang”

CAPITOLUL XVI În care Kin-Fo reîncepe goana

Situația lui Kin-Fo era acum de o mie de ori mai gravă decât până atunci.

Așa dar, Wang, cu tot cuvântul dat, își simți voința paralizată când fu vorba să lovească pe fostul său elev! Așa dar, Wang nu știa nimic de schimbarea survenită în situația lui Kin-Fo, întrucât scrisoarea lui nu spunea nimic de aceasta! Așa dar, Wang însărcinase pe un altul să îi țină făgăduiala, și pe care! Pe un Taî-ping, mai strașnic între toți, care nu se va da înapoi din fața unui simplu omor de care nici nu putea fi făcut responsabil! Scrisoarea lui Kin-Fo nu îi asigura oare liniștea, iar delegația lui Wang nu îi procura un capital de cincizeci mii dolari?

-Ah! dar începe a mi se urâ! strigă Kin-Fo într-o primă, pornire de mânie.

Craig și Fry luaseră cunoștință de misiva lui Wang.

-Scrisoarea d-voastră, întrebare ei pe Kin-Fo, nu poarta data ultimă de 25 Iunie?

- Ei nu . răspunse el. Wang trebuia, și nici nu putea altfel, să o dateze în ziua morții mele. Acum acest Lao-Shen poate să-și facă treaba când îi va place, fără a fi mărginit de timp !

- Oh, făcură Fry-Craig, el are interes să se execute în termen cât mai scurt.

- Și de ce?

- Pentru ca suma asigurată pe capul d-voastră, sa fie acoperită de poliță și să nu-i scape!

Argumentul era fără de replică.

- Fie, răspunse Kin-Fo. Totul e însă că eu nu trebuie să pierd o oră pentru a recăpăta scrisoarea, chiar de ar trebui să plătesc cei cincizeci mii dolari garantați lui Lao-Shen .

- Just, zise Craig.

- Adevărat! adăugă Fry.

- Voi pleca deci! Trebuie știut acum unde e acest șef de Tai-pingi. El nu va fi, poate, de negăsit ca Wang!

Pe când vorbea așa, Kin-Fo nu putea sta pe loc. Se ducea și venea de colo până colo. Șirul loviturilor cari se abăteau asupra lui îl puneau într-o stare de supra-excitație puțin obișnuită.

- Plec! zise el. Merg în căutarea lui Lao-Shen! In ce vă privește, domnilor, faceți ce veți pofti.

- Domnule, răspunse Fry-Craig, interesele Centenarului sunt mai amenințate cum n-au fost niciodată! A vă părăsi în aceste împrejurări ar fi sa dezertăm de la datoria noastră. Nu vă vom părăsi.

Nu era vreme de pierdut. Dar, mai înainte, era de știut ce e cu acest Lao Shen și în ce ungher locuia. Or, faima sa era de așa natură că aceasta nu fu greu de aflat.

Intr-adevăr, vechiul tovarăș al lui Wang în mișcarea insurecțională, se retrăsese spre nordul Chinei, dincolo de Zidul Mare, în partea vecină a golfului Léao-Tong care nu-i decât o anexă a golfului Pe-Ce-Li. Dacă guvernul imperial nu tratase încă cu el, cum făcuse cu alți câțiva șefi ai rebelilor pe care nu i-a putut extermina, îl lăsa cel puțin să opereze liniștit pe teritoriile acestea situate dincolo de frontierele chineze. Lao Shen, resemnat la un rol mai modest, îndeplinea meseria de hoț de drumul mare. Ah, Wang își alesese bine omul ce-i trebuia. Acesta nu avea scrupule, iar o lovitură de pumnal mai mult sau mai puțin nu i putea tulbura conștiința.

Kin-Fo și cei doi agenți obținură deci informațiuni complete asupra Tai-pingului și aflară că el a fost semnalat ultima oară în împrejurimile Fu-Ningului, un port mic al golfului Léao-Tong. Intr-acolo hotărâră a se duce fără întârziere.

În primul rând, Lé-u fu informată de ceeace avea să so petreacă. Grijile-i se măriră. Lacrimi inundară frumoșii săi ochi.

Vroi să-l abată pe Kin-Fo de la drum. Va alerга în fața unei inevitabile primejdii? Nu era mai bine să se îndepărteze, la nevoie să părăsească Cerescul Imperiu și să se refugieze în vreun colț al lumii unde sălbaticul Lao Shen nu-l va putea atinge?

Dar Kin-Fo o făcu pe biata femeie să înțeleagă că nu putea trăi sub o neîncetată amenințare, la bunul plac al unui ticălos pentru care moartea sa prețuia o avere. Nu! Trebuia să sfârșească odată pentru totdeauna. Kin-Fo și credincioșii lui paznici vor pleca chiar în ziua aceea, vor merge până la Tai-ping, îi va cumpăra cu aur nenorocita scrisoare și se vor reîntoarce la Peking înainte chiar ca decretul de interdicție să fie ridicat.

- Scumpă surioară, zise Kin-Fo, am mai puțin de suferit, acum, când căsătoria noastră a fost amânată cu câteva zile. Ce situație ar fi fost pentru tine dacă era făcută ?

- Dacă era făcută, răspunse Lé-u, a-și fi avut dreptul și datoria să te urmez - și te urmam .

- Nu. zise Kin-Fo. A-și vrea mai bine o mie de morți decât să te expun unui singur pericol... Adio, Lé-u, adio.

Și Kin-Fo, cu ochii umeziți, se smulse din brațele tinerei femei care vroia să-l rețină.

În ziua aceea Kin-Fo, Craig și Fry, urmați de Sun, căruia ghinionul nu-i mai dădea o clipă de repaus, părăseau Pekingul și se duceau la Tong-Céu. Fu chestie de o oră.

Iată ce hotărâseră:

Drumul pe jos, străbătând o provincie puțin sigură, prezintă greutăți foarte mari.

Dacă nu ar fi fost vorba decât să țină Zidul cel Mare, la nordul capitalei, oricare ar fi primejdiile, ar mai fi mers. Dar portul Fu-Ning nu era la nord, ci la est. Mergând pe mare, câștigai timp și siguranță. În patru sau cinci zile, Kin-Fo și tovarășii săi puteau fi acolo, și atunci vor vedea ce mai au de făcut.

Dar vor găsi vreun vas în drum pentru Fu-Ning? Merșeră să se intereseze la agenții maritimi din Tong-Céu.

De data asta norocul sluji pe Kin-Fo, după cum ghinionul îl urmărea neîncetat Un bastiment, încărcat pentru Fu-Ning, aștepta la îmbucătura Peî-hoului.

Nu era altceva de făcut decât să iei un astfel de vas care face cursa pe apă și coboară până jos de tot.

Craig și Fry cerură numai o oră pentru preparativele lor, iar ora asta o întrebuițară cumpărând toate aparatele de salvare, de la centura primitivă până la vestmintele căpitanului Boyton. Kin-Fo prețuia doar două sute mii de dolari. El era asigurat pentru toate primejdiile. Ori, o catastrofa se putea întâmpla. Trebuia totul prevăzut și, de altfel, totul fu prevăzut.

Așa dar, la 26 lunie, la prânz, Kin-Fo, Craig-Fry și Sun se îmbarcau pe Péi-tang și coborau de-a lungul fluviului.

Péi-tang luneca repede, spintecând apele gălbui. Turnul înalt al unei pagode aflate dincolo de Tong-Céu, fu în curând trecut.

Prin locurile astea Peîhoul nu era încă larg.

Tien-Tsin se arată îndată. Aici fu oarecare pierdere de timp, căci trebuia deschis podul de est, iar circulația se face nu fără greutate în mijlocul sutelor de vase de care portul e plin.

A spune că, în tot timpul călătoriei» Craig și Fry, mai severi ca oricând, nu-și părăseau clientul de loc nu e suficient.

Nu mai era vorba de filozoful Wang, cu care o înțelegere ar fi fost lesne, dacă l-ar fi putut întâlni, ci de Lao-Shen, rebelul necunoscut. Mergând la el, te-ai fi putut crede în siguranță; dar cine ar fi fost în stare să arate că acesta nu plecase la drum pentru a întâlni victima? Și atunci cum să-1 ocolești, cum să-1 previi? Craig și Fry, vedeau un asasin în orice pasager al Peî-tangului! Ei nu mai mâncau, nu mai dormeau, nu mai trăiau.

Dacă Kin-Fo, Craig și Fiy erau serioși îngrijați, Sun, din parte-i era cât se poate de cătrănit. Singur gândul că e pe mare, îi făcea destul rău. El îngălbenea pe măsură ce Pei- tangui se apropia de golful Pe-Cé Ci. Nasu-i se ascuțea, gura-i se încleșta și, totuși, apele liniștite ale fluviului nu imprimau nici-o zguduitură vaporului.

Ce ar fi deci când Sun ar avea de suportat scurtele talazuri ale unei mări înguste!

-N-ai fost niciodată pe apă? îl întrebă Craig.

- Niciodată!

- Nu este bine? întrebă Fry. Nu!

- Te sfătuiesc să întorci capul... adăogă Craig.

- Capul?

- Și să nu deschizi gura.... completă Fry.
- Gura?....

Peisagiul se schimbă apoi. Malul drept, mai înalt, contrasta cu stângul ce era înspumat de talazuri. Vaste câmpii de porumb, de grâu, de mei, se întindeau. Așa precum este în toată China, - mamă cu atâtea milioane de copii de nutrit, - nu era o porțiune de teren cultivabilă, neglijată. Pretutindeni canale de irigație sau aparate rudimentare de bambu, scoteau și răspândeau apa cu îmbelșugare. Ici și colo, în preajma satelor cu tencuială galbenă, grupuri de arbori se înălțau. Pe maluri numeroși pescari se duceau și veneau.

Dacă drumul cel mare de-a lungul fluviului era acum deșert, mișcarea maritimă a Pei hoului nu se micșora însă.

A doua zi, la 27 Iunie, înainte de răsăritul soarelui, Pei-tang sosea în portul Taku, aproape de gura fluviului.

În strâmtoarea aceasta se ridică, pe ambele maluri, forturile de Nord și Sud, acum ruinate, care fură cucerite de armata anglo-franceză în 1860. Aci se produsese gloriosul atac al generalului Collineau în ziua de 24 August a aceluiași an.

Pei-tangul nu putea depăși bariera. Pasagerii trebuiră deci să debarce la Taku, un oraș destul de important a cărui

dezvoltare va fi considerabilă dacă mandarinii ar lăsa construirea unei linii ferate care să îl lege de Tîen Tsin.

Nava încărcată pentru Fu-Ning trebuia să ridice pânzele chiar în ziua aceea. Kin-Fo și tovarășii săi nu aveau nici o oră de pierdut. Cu ajutorul unei luntre fură, după un sfert de ceas, pe bordul vasului Sam-Yep.

CAPITOLUL XVII

In care valoarea comercială a lui Kin-Fo este din nou compromisă.

Cu opt zile mai înainte o navă americană ancorase în portul Taku. închiriată de compania a șasea chino-californiană, ea fusese încărcată în contul agenției Euk-Ting-Tong instalată în cimitirul Laurel-Hill din San-Francisco.

Acolo Fiii Cerului, morți în America, așteaptă ziua repatrierei, credincioși religiei lor care le poruncește să odihnească în pământul natal.

Bastimentul, destinat pentru Canton, luase cu autorizația, scrisă a agenției, un transport de doua sute cincizeci coșciuge dintre care șaiszeci și cinci trebuiau debarcate la Taku pentru a fi expediate în provinciile de la nord.

Transbordarea acestei încărcături se făcuse de pe vasul american pe cel chinez și, în dimineața aceea chiar, la 27 lunie, acesta își făcea apariția în portul Fu-Ning.

Cu el avea să călătorească Kin-Fo și tovarășii săi. Ei nu l-ar fi ales, fără îndoială, dar, în lipsă de alte vapoare care să plece în golful Léao-Tong, trebuiră să se îmbarce.

Nu era, de altfel, vorba decât de un drum de două sau trei zile cel mult, foarte ușor de străbătut la această epoca a anului.

Sam-Yep era un vas de aproape trei sute toné. El era de construcție modernă. Ușurința sa îl făcea să lunece pe apă, ca o plută. O ancoră, fabricată dintr-un lemn foarte tare, pânze

mlădioase care se manevrau de pe ponton, închizându-se sau deschizându-se în felul unui evantai, două catarguri unul mare și unul mai mic, – iată structura corăbiei acestea.

Cu siguranță, nimeni, la vederea Sam- Yepului, n-ar fi ghicit că cei care o închiriaseră făcuseră din ea, de data asta, nu enorm dric.

Așa dar, lăzile de ceai, baloturile de mătăsării, cantitățile de parfumerii chineze, erau înlocuite prin încărcătura de care am amintit. Dar ceea ce făcuse Sam Yep nn era o operă de repatriere, – o repatriere de cadavre, ce-i drept, dar de cadavre a căror dorință era satisfăcută?

Nici Kin-Fo și nici Sun nu puteau încerca cea mai mică repulsie călătorind în astfel de condițiuni. Erau prea chinezi pentru asta. Craig și Fry, asemeni compatrioților lor americani, care nu privesc cu ochi buni acest soi de marfa, ar fi preferat, fără îndoială, orice alt vas de comerț, dar nu aveau încotro.

Un căpitan și șase oameni compuneau echipagiul. Se spune că busola a fost inventată în China. E cu puțință, dar navigatorii nu se servesc niciodată de ea și merg la întâmplare.

La fel făcea și căpitanul Yin, comandantul Sam-Yepidui ce căuta să nu piardă din vedere, de loc, litoralul golfului.

Căpitanul Yin, un omuleț cu figura zâmbitoare, vioi și vorbăreț, era demonstrația vie a însăși mișcării perpetue. El nu putea sta o clipă pe loc. Gesticula. Brațele-i, ochii-i vorbeau încă mai mult decât limba care, totuși, nu se odihnea un momen. Înghiontea oamenii, îi interpela, îi înjura dar, în definitiv, bun marinar, foarte îndemânat ec prin părțile acestea, manevrându-și corabia cu multă ușurință.

Kin-Fo, Craig și Fry fuseseră, de bine, de rău, găzduiți în partea de dinapoi, Sun în cea dinainte.

Ambii agenți, mereu bănuitori, se dedaseră unui minuțios examen al echipagiului și al căpitanului. Nu găsiră nimic suspect în atitudinea lor. A presupune că erau de acord cu Lao-Shen, era în afară de orice crezare, întrucât singură întâmplarea pusese această corabie la dispoziția clientului lor , ori, cum ar fi putut să fie întâmplarea complice a mult faimosului Tai-ping!

Drumul, în afară de primejdia mării, era deci de natură să le alunge, pentru câteva zile, teama. Astfel îl lăsară pe Kin-Fo întrucâtva în pace.

Acestuia, dealtminteri, nu-i păru rău. El se izola în cabina-i „filozofând” în voie. Biet om care nu știe să își prețuiască norocul, nici să înțeleagă cât valora existența-i scutită de necazuri, în vila din Shang-Hai! Să reintre în posesia scrisorii și atunci se va vedea dacă lecția ia fost de folos, dacă nebunul va fi devenit înțelept!

Scrisoarea asta îi va fi, în sfârșit, redată. Da, fără îndoială, întrucât pune a un preț restituirii sale! Pentru Lao-Shen ea nu putea fi decât chestiune de bani! Totuși, trebuia să-l surprindă iar nu să fie surprins. Mare greutate. Lao-Shen trebuia să fie în curent cu tot ce făcea Kin-Fo; Kin-Fo nu știa nimic din ceea ce făcea Lao-Shen. De aici, pericol foarte serios, îndată ce clientul lui Craig-Fry ar fi debarcat în provincia pe care o exploata Tai pingul. Greutatea era deci asta: să-l prevestească. Evident, Lao-Shen ar fi trebuit să țină mai mult să câștige cincizeci mii dolari de la un Kin-Fo viu, decât de la un Kin-Fo mort.

Ar fi fost scutit de o călătorie până la Shang Hai și de o vizită în biurourile Centenarului, ceeace n-ar fi fost ușor, oricare ar fi fost îngăduința guvernului față de el.

Asta gândea mult schimbatul Kin-Fo.

Dar la ce reflecta Sun?

Sun nu reflecta Sun stătea întins în cabina sa rugându-se divinităților răufăcătoare ale golfului Pe-Cé-Li. El nu isbuti să adune câteva idei decât pentru a blestema și pe stăpânul său, și pe filozoful Wang și pe banditul Lao-Shen! Sufletul îi era prostit. Ai aiya! Ideile-i prostitate! Nu se mai gândea nici la ceai și nici la orez!

Ai ai ya! Ce vânt îl împinsese într-acolo. Greșise de o mie de ori, de zece mii de ori intrând în serviciul unui om care mergea pe mare! Ar fi dat bucuros ceea ce îi mai rămăsese din coadă pentru a nu fi aici! Ar fi preferat să își radă capul, sau să se facă bonz!

Totuși, sub presiunea unui vânt plăcut Sam Yep înainta ușor. Trecu pe dinaintea Pei-Tangului, la îmbucătura flu-

viului cu acest nume, nu departe de cotul unde armatele europene operară debarcarea lor, apoi pe lângă Sban-Tung, Ciang-Ho la gorile Taului, pe lângă Hai-Vé Tsé.

Partea asta a golfului începea a deveni deșartă. Mișcarea maritimă, destul de însemnată la estuarul Peï hoului, nu mai era în floare decât la douăzeci mile de acolo. Câteva corăbii de comerț, făcând mici curse, câteva bărci de pescuit, cercetând apele, iată aspectul acestei porțiuni de mare.

Craig și Fry observară că vasele pescarilor, chiar cele a căror capacitate nu trece de cinci sau șase tone, erau înarmate cu unul sau două tunuri mici.

La observația pe care o făcură căpitanului Yin, acesta răspunse, frecându-și palmele :

-Trebuie să înspăimântați pirații!

- Pirați în aceasta parte a golfului Pé-Cé-Li! exclamă Craig, nu fără oarecare surpriză!

- Pentru ce nu? răspunse Yin. Aici ca pretutindeni. Acești oameni de ispravă nu lipsesc pe mările Chinei!

Și căpitanul râdea arătând dublu-i șir de dinți strălucitori.

-Nu păreți a vă teme de ei, observă Fry.

- Nu am cele două tunuri cu mine? Două năzdrăvane care vorbesc cu glasul ridicat când ei se apropie prea mult.

- Sunt încărcate? întrebă Ciaig.

- De obicei.

- Și acum?

-Nu.

- Pentru ce? întrebă Fry.

- Pentru că nu am pulbere pe bord, răspunse liniștit căpitanul.

Atunci la ce bun tunurile? spuseră Craig-Fry, puțin satisfăcuți de răspuns.

- La ce bun? strigă căpitanul. Hei, pentru a apăra un transport când el merită asta, când corabia mea e încărcată cu ceai sau opium! Dar, astăzi cu încărcătura sa ...

- Și cum a-r ști pirații că vasul d-voastră merită sau nu osteneala de a fi atacat? întrebă Craig.

- Vă temeți dar mult de vizita acestor strașnici oameni răspunse căpitanul înălțând din umeri.

- Ei da, zise Fry.

- D-voastră n-aveți marfă pe bord.

- Bine, adăogă Craig, dar avem motive particulare pentru a nu dori vizita lor.

- Hei, fiți fără grije! răspunse căpitanul. Pirații, dacă ne vor întâlni, nu se vor obosi cu corabia noastră!

- Și de ce?

- Pentru că își vor da seama de conținutul ei îndată ce o vor vedea.

Și căpitanul arată pavilionul alb.

- Pavilion alb, cernit! Pavilion de doliu! Nu se vor deranja ca să jefuiască un transport de cosciuge!

- Ei pot crede ca navigați sub pavilion de doliu din prevedere, observă Craig, și ar putea veni pe bord să controleze...

- Dacă vin, îi vom primi, răspunse căpitanul Yin, și după ce ne vor fi făcut vizita vor pleca așa cum au venit!

Craig-Fry nu insistară, dar ei împărtășeau prea puțin ne tulburata liniște a căpitanului. Capturarea unei corăbii de trei sute de tone oferea destule foloase acestor „oameni strașnici” de care vorbea Yin, pentru ca ei să voiască a încerca atacul.

Orice ar fi, trebuia să se resemneze și să nădăjduiască într-o fericită călătorie.

De altfel, căpitanul nu neglijase nimic pentru a-și asigura împrejurări prielnice. În momentul pornirii a fost sacrificat un cocoș în onoarea divinităților mării. Pe punte atârnavă încă aripile nenorocitului jertfit. Câteva picături din sângele său, răspândite pe punte, o dușcă de vin, zvârlită peste bord, complectaseră sacrificiul. Sfințită în felul acesta, la ce s-ar fi putut teme corabia Sam-Yep sub comanda bravului căpitan Yin?

S-ar putea totuși crede că răsfățatele divinități nu erau mulțumite. Fie că cocoșul fu prea slab, fie că vinul nu era de soi bun, un vânt grozav se năpusti asupra corăbiei. Nimic nu lăsa să fie prevăzut în cursul zilei liniștite, limpezi, legănată de o adiere plăcută. Cel mai pătrunzător marinăr nu ar fi bănuț Spre orele opt seara, Sam-Yep, mereu la suprafață, se pregătea să urce spre nord-est. De aici nu avea decât să alerge în larg. Căpitanul Yin socotea dar să atingă în mai puțin de douăzeci și patru ore terenul la Fu-Ning.

Astfel, Kiri-Fo vedea apropiindu-se ora ancorării nu fără oarecare nerăbdare ce devenea feroce la Sun. Cât privește pe Fry-Craig, ei făceau următorul calcul : că, dacă în trei zile, clientul lor smulgea din mâinile lui Lao Shen scrisoarea ce îi compromitea existența, aceasta s-ar întâmpla tocmai în momentul când Centenarul nu ar mai fi avut de ce să se îngrijească de el. De fapt, polița nu-l ocrotea decât până la 30 Iunie, exact, întrucât Kin-Fo nu încredințase decât un vârsământ de două luni în mâinile onorabilului William J. Bidolph. Și atunci:

-All zise Fry.

- Right! complectă Craig.

Spre seară, în momentul când corabia ajungea la intrarea golfului Léao-Tong vântul săltă brusc la nord-est ; apoi, trecând la nord, sufla după două ore la nord-vest.

Dacă ar fi avut un barometru pe bord, căpitanul Yin ar fi putut constata că coloana mercurială pierduse, brusc aproape, patru-cinci milimetri. Or, această repede golire a aerului prezicea un typhon ⁷ apropiat a cărui mișcare descărca de pe acum straturile atmosferice. Pe de altă parte, dacă ar fi cunoscut observațiile englezului Paddington și ale americanului

---

7 Vârtejurile se numesc «tornados» pe coasta de vest a Africii și «typhon» pe mările Chinei. Denumirea lor științifică e ciclon.

Maury, căpitanul Yin ar fi încercat să schimbe direcția și să manevreze spre nord-est, în nădejdea de a da peste o atmosferă prielnică, în afară de central de atracție al vârtejului.

Dar căpitanul Yin nu făcea niciodată uz de barometru și nu cunoștea mersul cicloanelor. De altfel nu sacrificase oare un cocoș, iar jertfa asta nu trebuia să îl pună la adăpost de toate?

Neîndoielnic, superstițiosul chinez era un marinar foarte bun și o dovedi în aceste împrejurări. Din instinct manevra asemeni unui căpitan european.

Typhonul nu era decât un ciclon dotat, prin urmare, cu o foarte mare viteză de rotație și cu o mișcare de translație ce trecea de o sută kilometri pe ora. Împinse deci vasul spre est, circumstanță fericită în definitiv, deoarece alergând înainte corabia s-ar fi ridicat pe o coastă ce nu oferea niciun adăpost și ar fi fost cu siguranță pierdută în scurt timp.

La 11 seara vârtejul atinse maximum de intensitate. Căpitanul Yin, ajutat eficient de personalul său, manevra ca un adevărat om de mare. El nu mai râdea, dar își păstrase întreg sângele rece. Mâna, solid fixată la bară, conducea corabia ușoară ce sălta pe talazuri ca o floare de nălăbă.

Kin-Fo părăsise cabina de dinapoi. Fixat de parapet el privea cerul cu norii răvășiți de furtună ce târau pe deasupra apelor zdrențele lor de aburi. Contempla marea, nespuns de albă în noaptea întunecată. Pericolul nu îl mira și nici nu-l îngrozea. El făcea parte din șirul de emoții ce-i rezerva nenorocul care îl urmărea. O călătorie de șaiszeci ore, fără furtună, în plină vară, era bună pentru fericiții zilei, nu pentru cei ca el.

Craig și Fry se simțeau mult mai îngrijorați, veșnic în virtutea prețului ce reprezintă pentru companie clientul lor. Cert, viața lor valora cât cea a lui Kin-Fo. Morți împreună cu el, nu s-ar mai fi preocupat de interesele Centenarului. Dar conștiințioșii se uitau pe ei înșiși și nu gândeau decât la datoria lor. Să piară? Bine! Cu Kin-Fo? Fie! Dar după 30 Iunie! Să salveze un milion, iată ce vroiau Craig-Fry! Iată ceea ce gândeau Fry-Craig!

Timp de trei ore corabia fu în mare pericol. Ca să fie ținută într-o direcție neschimbată, în mijlocul talazurilor spumegânde de rășcoala vârtejului, nici chip de gândit. Pentru a păstra drumul parcurs până atunci, nu puteai să pretinzi.

Totuși o întâmplare fericită făcu ca Sam-Yep să atingă, fără stricăciuni grave, centrul uriașului disc atmosferic ce

cuprindea o rază de o sută de kilometri. Acolo marea se întindea pe un spațiu de doi-trei kilometri, liniștită, cu vânt abia simțit. Era ca un lac calm în mijlocul unui ocean dezlănțuit.

Scăparea corăbiei fu dar în aceia că uraganul o împinsese aci. Spre orele trei dimineața furia ciclonului scădea ca prin farmec iar apele tumultoase începeau a se liniști în jurul micului lac central.

Dar, când se luminea deabinelea, în zadar căută Sam-Yep un petec de pământ la orizont. Nici o coastă în fața ochilor. Apele golfului înconjurau vasul de toate părțile.

CAP. XVIII

In care Craig și Fry fac o descoperire importantă

- Unde suntem, căpitane Yin? întrebă Kin-Fo când pericolul fu trecut.

- Nu pot să știu exact, răspunse căpitanul a cărui figură devenise din nou jovială.

- In golful Pé-Cé-Li?

- Poate.

- Sau în golful Léao-Tong?

- Posibil.

- Dar încotro v-om merge?

- **Încotro ne-o împinge vântul.**

- **Și când?**

- **Îmi e cu neputință să spun.**

- **Un adevărat chinez e întotdeauna orientat, d-le căpitan, reluă Kin-Fo înciudat, citând un dicton cunoscut în Imperiul de mijloc.**

- **Pe pământ, da ! răspunse căpitanul Yin. Pe mare, nu!**

Și gura-i se întinse până la urechi.

- **Nu e nimic de râs, zise Kin-Fo.**

- **Nici de plâns replică marinarul.**

Adevărul e că, dacă situația nu era alarmantă, căpitanului Yin îi era imposibil totuși să spună unde se afla Scm-Yep. Corabia, cu pânzele strânse, nemaiputând fi aproape deloc condusă, fusese jucăria uraganului. Răspunsurile așa de nesigure ale căpitanului nu erau deci fără de motiv. Decât, el le-ar fi putut da cu mai puțină jovialitate.

Totuși, la urma urmei, fie că era târâtă în golful liêao-Tong sau svârlită din nou în golful PéCé-Li, vasul nu putea să șovăiască a-și lua direcția nord-vest. Pământul trebuia în orice caz găsit într-acolo. Chestie de distanță, atâta tot.

Căpitanul Yin ar fi trebuit deci să întindă pânzele și să meargă în sensul soarelui ce strălucea puternic, dacă manevra i-ar fi fost cu puțință în momentul acesta.

Ea nu era.

Dealtfel, liniște grea după vârtej, niciun curent în aer, nici un suflu de vânt. O mare fără cute, puțin umflată de undulările spumei de pe deasupra. Corabia se ridica și se cobora cu o forță regulată care nu o clătina. Un abur cald plutea deasupra apelor, iar cerul, așa de profund tulburat în timpul nopții, părea acum nepotrivit cu totul unei lupte a elementelor.

Era una din acele calme „seninătăți” a căror durată scapă oricărei aprecieri.

-Foarte binel își zise Kin-Fo. După furtuna care ne-a azvârlit în larg, iată că lipsa vântului ne împiedică de-a reveni la mal!

Apoi adresându-se căpitanului :

-Cât poate să dureze liniștea asta? întrebă el

- În sezonul ăsta, domnule! Ei, cine ar putea ști? răspunse căpitanul.

- Ore sau zile?

- Zile sau săptămâni ! replică Yin cu un zâmbet de perfectă resemnare care scoase pe pasagerul său din sărite.

- Săptămâni! exclamă Kin-Fo. D-voastră credeți că eu pot să aștept săptămâni!

- Va trebui de sigur, afară doar dacă nu vom târâ corabia noastră de vre-o remorcă!

- La dracu cu corabia voastră, cu toți cei pe care îi poartă în ea, cu mine cel dintâi, căci eu am avut proasta idee de-a mă urca într-însa !

- Domnule, răspunse căpitanul Yin, vreți să vă dau două sfaturi bune?

- Dați-mi.

- Primul, de-a dormi liniștit cum am să fac eu, ceea ce va fi înțelept după o noapte petrecută pe punte.

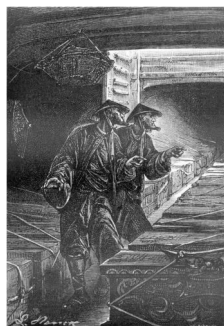
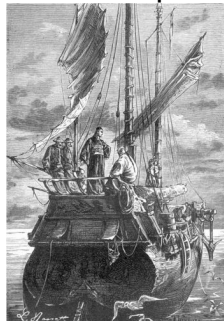
- Și al doilea? Întrebă Kin-Fo pe care calmul căpitanului îl exaspera tot atât cât și calmul mării.

- Al doilea, răspunse Vin, e de a imita pe pasagerii mei din sicrie. Ei nu se plâng niciodată și primesc vremea așa cum e.

După această filozofică observație, demnă de însuși Wang, căpitanul intră în cabină, lăsând doi sau trei oameni ai echipajului întinși pe punte.

Timp de un sfert de oră Kin-Fo se plimbă de colo până colo, cu brațele pe piept, mișcând cu nerăbdare din degete. Apoi, aruncând o ultimă privire mohorâtei întinderi în mijlocul căreia se afla corabia, dădu din umeri și se duse la locu-i fără a fi adresat un cuvânt lui Fry-Craig.

Cei doi agenți se aflau totuși afară, rezemați de perete, și flecăreau potrivit obiceiului lor. Auziseră întrebările lui Kin-Fo și răspunsurile căpitanului, dar fără a lua parte la

conversație. La ce le-ar fi servit să se amestece și, mai ales, pentru ce s'ar fi plâns de întârzierile care necăjeau atât pe clientul lor?

Dealtminteri, ceea ce pierdeau în timp câștigau în siguranță. Întrucât Kin-Fo nu mai alerga după primejdii, iar mâna lui Lao-Shen nu îl putea atinge, - ce puteau să ceară mai mult?

În afară de asta, răspunderea lor avea să înceteze curând. Patruzeci de ore încă și apoi toată armata Tai-pingilor putea să năvălească asupra fostului lor client, căci ei nu ar fi riscat un singur fir de păr în apărarea lui. Foarte practici, acești americani! Devotați lui Kin-Fo atâta vreme cât el prețuia două sute mii de dolari, complet indiferenți pentru tot ce i s-ar fi întâmplat când el nu mai prețuia o sapecă .

Craig și Fry, după ce raționară astfel, dejunară cu multă poftă. Proviziile erau de excelentă calitate. Mâncară din aceeași farfurie, aceeași cantitate de dumicați de pâine și de friptură rece. Băură același număr de pahare dintr-un excelent vin de Chao Chigne, în sănătatea onorabilului William J. Bidulph. Fumară la fel o jumătate duzină de țigări și dovediră încă odată că pot fi „Siamezi” prin gusturi și deprinderi, dacă nu prin născare.

Bravi yankei, care se credeau a fi la capătul greutăților lor!

Ziua se scurse fără incidente, fără accidente. Același calm în atmosferă, aceeași înfățișare vapoasă a cerului. Nimic care să lase a se ghici o schimbare în situația meteorologică. Apele mării erau încremenite ca ale unui lac.

Către orele patru Sun reapăru pe punte, clătinându-se, legănându-se, asemeni unui om beat, cu toate că, în viața sa, nu băuse niciodată așa de puțin ca în ultimele zile.

După ce fusese violet, la început, apoi albastru, verde, chipu-i tindea să redevină galben.

Sun se târî înspre cei doi agenți, cu ochii pe jumătate închiși, fără a îndrăzni să privească dincolo de parapetul vasului.

-Ajunși?... întrebă el.

- Nu, răspunse Fry.

- Sosim?...

- Nu, răspunse Craig.

- Ai ai ya! făcu Sun.

Și, desnădăduit, neavând putere de a vorbi mai mult, sa întinse pe jos, agitat de zgâlțâituri convulsive care îi bălângăneau coada scurtată asemeni unui ciot de cățel

Totuși, și în urma ordinelor date de căpitan, tăbliile pontonului fuseseră deschise pentru a aerisi fundul

corăbiei în care se aflau depozitate cadavrele. Nimerită măsură de prevedere.

Craig-Fry, plimbându-se pe punte, se opriă în mai multe rânduri în fața beciului cel mare. Sentimentul curiozității îi împinse curând să viziteze această hrubă funerară. Coborîă.

Soarele desena atunci un trapez de lumină în chiar centrul deschizăturii, dar părțile laterale rămâneau într-o obscuritate profundă. Cu toate astea ochii lui Craig și Fry se obișnuiră curând cu întunericul și putură observa aranjamentul acestei încărcături speciale a vasului.

Beciul nu era divizat, așa cum e la cele mai multe corăbii de comerț, prin despărțituri piezișe. El rămânea deci liber de la un cap la altul, rezervat în întregime mărfurilor, oricare ar fi fost, căci cabinele de pe punte ajungeau pentru locuința echipajului.

De fiecare parte a hrubei, curată ca salonul unui spital, se ridicau cele șeaizeci și cinci sicrie cu destinația pentru Fu-Ning. Așezate solid, ele nu puteau nici să se clatine din loc, nici să periclitizeze în vreun fel siguranța corăbiei.

O potecă lăsată Liberă între dublul șir de sicrie, îngăduia să mergi de la o extremitate a hrubei, din plină lumină venită prin deschizătura de sus, într-o obscuritate relativă.

Craig și Fry, tăcuți ca într-un mausoleu, parcurseră poteca.

Ei priveau, nu fără oarecare curiozitate.

Se aflau acolo cosciuge de toate formele, de toate dimensiunile.

Cei doi agenți, apropiindu-se, ascultară ținându-și respirația. Ca siguranță, ronțăitul se producea în interiorul unuia din sicrie.

-Nu v-or fi pus în una din cutiile astea pe vreun chinez căzut în letargie? zise Craig.

-Și care ar fi înviat după trecere de cinci săptămâni? răspunse Fry.

Ambii agenți puseră mâna pe cosciugul suspect și constatară că mișcarea se producea înăuntru.

-Drace ! zise Cra:g.

- Drace! zise Fry.

Aceeași idee le venise, natural, amândurora, că un apropiat pericol le amenința clientul.

Îndată, retragând puțin câte puțin mâna, simțiră cum acoperișul sicriului se ridica cu băgare de seama.

Craig și Fry, ca oameni pe care nimic nu i-ar mai fi surprins, statură nemișcați și, fiindcă nu puteau vedea în obscuritatea adâncă, ascultară nu fără încordare.

-Tu ești, Cuo? spuse o voce care ascundea un sentiment de foarte multă prudență.

Aproape în acelaș timp. dintr-unul din cosciugele din al doilea rând, care se întredeschise, o altă voce murmură :

-Tu ești, Fa-Kien?

Și următoarele câteva cuvinte fură la iuțeală schimbate:

-În noaptea asta?...

- În noaptea asta.

- Înainte de ridicarea lunii?

- La priveghiul al doilea.

- Și tovarășii noștri?

- Ei sunt pregătiți.

- Treizeci și șase ore în cosciug, mi-e destul!

- Mi-e prea mult!

- În sfârșit, Lao-Shen a vroit

- Tăcere !

La numele celebrului Tai ping, Craig și Fry oricât ar fi fost de stăpâni pe ei înșiși, nu-și putură reține o ușoară mișcare.

Imediat capacele căzură pe lăzile prelungi. O tăcere completă domnea în hruba corăbiei Sam-Yep.

Fry și Craig, târându-se pe genunchi ajunseră în partea luminată prin deschizătura cea mare și se urcară pe punte. După o clipă erau în spatele vasului, acolo unde nimeni nu-i putea auzi.

-Morți care vorbesc... zise Craig.

- Nu sunt morții.. răspunse Fry.

Așa dar, tovarăși de-ai temutului Lao-Shen se strecuraseră pe bord. Putea fi îndoială că aceasta nu se întâmplase cu complicitatea căpitanului Yin, a echipajului său, a hamalilor din portul Taku care îmbarcaseră funebrul transport? Nu ! După ce debarcaseră de pe nava americană care le aducea de la San-

Francisco, sicriile stătuseră într-o magazie vreme de două nopți și două zile. Doisprezece, douăzeci, și mai mulți poate, din pirații afiliați la banda lui Lao-Shen, violând cosciugele, le goliseră de cadavre pentru a ocupa ei locul. Dar, pentru a încerca lovitura asta, sub inspirația șefului lor, ei știau că Kin-Fo se imbarca pe Sam-Yep. Ori, cum ar fi putut afla asta?

Punct pe de-a întregul obscur.

Ceeace era sigur e că chinezi de cea mai proastă speță se găseau pe corabie la plecarea din Taku, e că numele lui Lao-Shen fusese pronunțat de unul din ei, e că viața lui Kin-Fo era direct și în curând amenințată.

Noaptea aceasta chiar, avea să coste pe Centenar două sute mii de dolari.

Ar fi să nu-i cunoaștem pe Fry și Craig dacă ne-am închipui că au să-și piardă capul în astfel de împrejurări critice. Hotărârea lor fu imediat luată : trebuiau să silească pe Kin-Fo a părăsi corabia înainte de priveghiul al doilea, și să fugă cu el.

Dar cum să scape?

Erau orele șapte seara. Căpitanul, închis în cabină, nu-și făcuse încă apariția. El aștepta de sigur ora convenită cu tovarășii lui Lao-Shen.

-Nici un moment de pierdut! spuseră Fry-Craig.

Nu, nici unul!

Corabia părea părăsită la întâmplare. Un singur matelot dormea în față.

Craig și Fry împinseră ușa cabinei de dinapoi și se apropiară de Kin-Fo.

Kin-Fo dormea.

Greutatea unei mâini îl trezi.

-Ce poftiți? zise el.

În câteva cuvinte, Kin-Fo fu pus la curent cu situația. Curajul și sângele rece nu-l părăsiră.

-Să aruncăm în mare aceste false cadavre! strigă el.

Un plan dumnezeesc dar de ne îndeplinit, dată fiind complicitatea căpitanului Yin și a pasagerilor beciului.

-Ce-i de făcut atunci? întrebă el.

- Să vă îmbrăcați cu acestea! răspunseră Fry-Craig.

Deschizând unul din pachetele imbarcate la Ton-Céu, prezentară clientului lor unul din minunatele aparate nautice inventate de căpitanul Boyton.

Pachetul conținea alte trei aparate cu diversele accesorii care le complectau făcându-le utile salvării în caz de naufragiu.

-Fie, zise Kin-Fo. Mergeți de căutați pe Sun.

După o clipă, Fry îl aducea pe Sun complet aiurit. .Trebuie îmbrăcat. El se lăsa, în mod automat, nemanifestând gândul sau decât printr-un ai ai ya care îți rupea inima!

La orele opt Kin-Fo și tovarășii săi erau gata. S-ar fi zis că sunt patru foci din mările înghețate în momentul de a se cufunda. Trebuie, totodată, spus că foca Sun nu avea nimic din mlădierea uimitoare a acestor mamifere marine, atât era de molâu în vestmântul său nou.

Începea să se întunece spre est. Corabia plutea în mijlocul unei tăceri complete pe suprafața calmă a apelor.

Craig și Fry împinseră una din ferestrele de dinapoi. Sun fu ridicat fără multă bătaie de cap, fu trecut prin aceasta și aruncat în mare.

Kin-Fo îl urmă îndată. Apoi Craig și Fry, adunând aparatele care le erau necesare, se zvârliră pe rând.

Nimeni nu putea bănuî că pasagerii de pe Sam-Yep părăsiseră bordul .

CAPITOLUL XIX

Care nu sfârșește bine nici pentru căpitanul Yin, comandantul corăbiei, nici pentru echipajul său

Aparatele căpitanului Boyton constă numai dintr-un vestmânt de cauciuc, pantalon, jachetă și capișon. Prin însăși felul stofei întrebuintate, ele sunt dar impermeabile. Totuși, impermeabile în ce privește apa, ele nu ar fi fost la frig în urma unei cufundări prelungite. Pentru aceasta vestmintele sunt din două stofe, puse una deasupra alteia, între care se poate insufla o anume cantitate de aer.

Aerul servește în două împrejurări: 1. menține aparatul suspendat la suprafața apei; 2. împiedică orice contact cu mediul lichid și, în consecință, garantează contra oricărei răcirii. Astfel învesmântat, un om ar putea să plutească la infinit

De prisos să spunem că cusătura aparatelor era perfectă.

La jachetă erau fixate mai multe tuburi de cauciuc care serveau pentru introducerea aerului și permiteau a reglementa după voie densitatea pe care vroiai s-o obții. Puteai deci să stai cufundat până la gât sau până la jumătatea corpului, numai, sau să ieși chiar poziția orizontală. Într-un cuvânt complectă libertate de acțiune și de mișcare, siguranță garantată și absolută.

Acesta-i aparatul care a procurat atâta faimă inventatorului său și a cărui utilitate practică e vădită într-un anumit număr de accidente pe mare. Diverse accesorii îl completează : un sac impermeabil conținând câteva ustensile și pe care îl puteai prinde pe corp; un baston solid care se fixa de picior; o vâslă mică ce servea sau pentru vâslit sau pentru cârmă, după împrejurări.

Echipați astfel, Kin-Fo, Craig-Fry și Sun pluteau acum la suprafața valurilor. Sun se lăsă împins de unul din agenți și, din câteva mișcări de vâslă, toți patru se putură îndepărta de corabie.

Noaptea, foarte întunecoasă încă, favoriza manevra. În caz când căpitanul Yin sau vreunul din mateloții săi s-ar fi urcat pe punte ei n-ar fi putut să vadă pe fugari. Nimeni, de altfel, nu avea cum să presupună că ei părăsiseră bordul în aceste condițiuni. Ticăloșii, închiși în hrubă, nu vor afla de cât în ultimul moment.

„La priveghiul al doilea” spusese falsul mort din sicriul din urmă, adică pe la miezul nopții.

Kin-Fo și tovarășii săi aveau dar câteva ore de răgaz pentru a fugi și, în acest timp, ei nădăjduiau să câștige o milă asupra vasului. De fapt o „tremurare” începea să brăzdeze oglinda apelor, dar așa de ușor că nu trebuiau să conteze decât pe vâslă pentru a se depărta de corabie.

În câteva minute Kin-Fo, Craig și Fry se obișnuiseră așa de bine cu aparatul lor că îl manevrau instinctiv, fără să șovăiască nici asupra mișcării ce trebuia făcută, nici asupra poziției de luat. Sun, însuși, se ținea bine și se găsea mult mai la adăpost aici decât pe bordul vasului. Rău-i de mare încetase subit.

Dar dacă Sun nu mai era bolnav, el era stăpânit de o frică grozavă. Se gândea că rechinii încă nu se culcaseră, și, instinctiv, sgârcea picioarele ca și cum ar fi fost pe punctul de a fi înghățat!...

Sincer vorbind, puțin din îngrijorarea lui nu era deplasată de data asta.

Astfel mergeau Kin-Fo și tovarășii săi, asvârliți! de nenoroc în cele mai anormale situații. Vâslind, ei stăteau aproape orizontal. Când se opreau în loc, reluau poziția verticală.

La o oră după ce-l părăsiseră, Sam-Yep le rămânea în urmă cu o jumătate de milă. Se opriră atunci, se sprijiniră în vâslă și ținură un sfat, având grijă să nu vorbească decât cu voce joasă :

-Ce ticălos căpitanul ăsta! exclamă Craig pentru a intra în materie.

- Ce potlogar Lao-Shen! ripostă Fry.

- Vă miră? zise Kin-Fo cu tonul unui om pe care nu l-ar mai surprinde nimic.

- Da! răspunse Craig, căci nu pot înțelege cum au putut ști mizerabilii că noi ne vom urca în corabia asta!

- De ne-nțeles, oricum, adăugă Fry.

- Nu are însemnătate cum au știut de vreme ce-am scăpat!

- Scăpat! răspunse Craig. Nu! Atâta vreme cât Sam-Yep va fi în fața noastră, noi nu vom fi în afară de pericol!

- Ei bine, ce e de făcut? întrebă Kin-Fo.

- Să dublăm forțele, răspunse Fry, și să ne depărtăm îndeajuns pentru a nu fi zăriți în zorii zilei!

Și Fry acumulând o anumită doză de aer în aparatul său, se ridică deasupra apei până la jumătatea corpului. Aduse apoi

sacul pe piept. îl deschise, scoase o sticlă și un pahar pe care îl umplu cu-n rachiu întăritor și-l dădu clientului său.

Kin-Fo nu se lăsă rugat și dădu de dușcă paharul până la ultima picătură.

Craig-Fry îl imitară, iar Sun nu fu uitat.

- Merge? .. îi zise Craig.

- Ca untul! răspunse Sun după ce îl goli. Numai de-am ,putea îmbrucea ceva!

- Măine, zise Craig, vom dejuna și câteva pahare de ceai...

- Rece! exclamă Sun strâmbându-se.

- Cald! răspunse Craig.

- Veți face foc?

- Vom face foc.

- Pentru ce să așteptăm până mâine? întrebă Sun.

- Vrei ca focul să dea de veste căpitanului Yin și complicilor lui?

- Nu! Nu!

Atunci pe mâine!

Intr-adevăr, ștrașnicii oameni țineau taifas „ca la ei acasă”. Urcau și coborau pe apă, rând pe rând, asemeni clapelor unui clavier atinse de mâna pianistului.

Începu să adie.

- La lucru, răspunseră Fry-Craig.

Și se pregăteau a manevra bastonul de care era atașată pânda, când Sun scoase o exclamație de groază :

-Taci, imbecilule!

zise stăpânul lui. Vrei dar să fim descoperiți?

- Mi s-a părut că văd.... murmură Sun.

- Ce?

- Un animal mare... care s-apropia... Un fel de rechin....

- Te înșeli, Sun! zise Craig, după ce privi cu atenție suprafața mării.

- Dar... am crezut că simt... reluă Sun.

- Taci, ticălosule! zise Kin-Fo, punând o mână pe umărul servitorului său. Chiar de-ți vei simți înhățat piciorul, te opresc să strigi, că de nu...

- De nu, adăugă Fry, o tăietură de cuțit în aparatul lui și îl vom da la fund, unde va putea să strige cât va avea plăcere .

Nenorocitul Sun, se vede, nu era la capătul necazurilor sale. Frica îl muncea, dar el nu mai putea să sufle un cuvânt. Nu

era departe de-a regreta corabia, răul de mare și pasagerii din pivnița funebră.

După cum constatase Kin-Fo, începea să adie; dar nu era decât una din acele slabe mișcări în atmosferă, care, cele mai adesea, sfârșesc în zorii zilei. Trebuiau să profite

Pentru a se depărta cat mai mult cu putință de Sam-Yep. Când tovarășii lui Lao-Shen nu-1 vor mai fi regăsit pe Kin-Fo în cabină se vor pune, desigur, în cercetarea lui. Deci, cu orice preț, era necesar să fie departe înainte de a se lumina.

Vântul sufla de la est.

Era cam pe la orele 10 seara. Luna trebuia să apară curând la orizont. Nu era dar un moment de pierdut.

-La pânză ! spuseră Fry-Craig.

Vâslirea începu îndată. Nimic mai ușor, dealtfel.

Kin-Fo, Sun și cei doi agenți se întinseră întâi pe spate.

După ce făcură pregătirile necesare, fiecare din ei manevră cu o siguranță și o lesniciune perfectă. Vâsleau cu prudență, fără a se depărta unii de alții. S-ar fi zis că sunt un pâlci de goelanzi enormi care, cu aripile întinse, lunecau încet pe suprafața apelor.

Plutirea era favorizată, dealtfel, de însăși starea în care .se afla marea.

Nici un val nu îi tulbura întinderea și undularea calmă.

De două-trei ori, numai, stângaciul Sun uitând sfaturile lui Fry-Craig, vroi să -ntoarcă într-o parte capul și înghiți câteva înghițituri din lichidul amar. Dar nu asta îl necăjea, ci mai curând teama de a întâlni o bandă de rechini grozavi. Totuși i se spuse că întâmpina mai puține primejdii în poziția orizontală decât în cea verticală. Dispoziția gurii sale silește pe rechin să se întoarcă pentru a-și înghiți prada, iar mișcarea asta nu îi este ușoară când vrea să apuce un obiect ce plutește orizontal. În afară de asta s-a remarcat că, dacă aceste lacome animale se aruncă asupra corpurilor inerte, ele șovăesc în fața celor care se mișcă.

Scafandrii plutiră în felul acesta cam o oră.

Craig-Fry comandă în urmă stoparea.

-Cinci minute de odihnă, domnule, de odihnă, zise Craig lui Kin-Fo.

- Bucuroși.

Toți, afara de San care vroia să rămână întins „din prevedere”, reluară poziția verticală.

-Un al doilea pahar de rachiu? zise Fry.

- Cu plăcere, răspunse Kin-Fo.

Câteva înghițituri din întăritorul lichid, - mai mult nu le trebuia deocamdată. Foamea nu îi chinua încă. Ei mâncaseră cu o oră înainte de a părăsi corabia și puteau aștepta până a doua zi dimineața. Cât privește încălzitul, el era de prisos. Stratul de aer, interpus între corpurile lor și apa, îi ferea de orice umezeală. Temperatura normală a corpurilor nu coborâse cu un grad de la plecarea lor.

Dar mai era în văzul ochilor Sam-Yep?

Craig și Fry se întoarseră.

Fry scoase din sacul său un benoclu de noapte și-1 plimbă cu băgare de seamă spre est.

Nimic! Niciuna din umbrele, abia vizibile, pe care le desenează bastimentele pe fondul întunecat al cerului. Dealtminteri, noapte grea, puțin cețoasă și fără stele. Planetele nu formau decât un fel de nebuloasă pe firmament. Dar, cu siguranță, luna ce nu putea să întârzie și arăta jumătatea de disc, va risipi ceața puțin opacă și va lărgi spațiul.

-Corabia-i departe! zise Fry.

- Ticăloșii dorm încă, răspunse Craig, și nu au să profite de vânt!

- Vă învoiți? zise Kin-Fo întinzând din nou pânza.

Tovarășii îl imitară și urmară prima direcțiune mânați de vântul care se întărise puțin.

Mergeau astfel spre vest. Ca atare, luna, ridicându-se de la est nu putea lovi direct privirile lor ; dar ea va lumina cu primele-i raze orizontul opus și acest orizont trebuia scrutat de ei cu atenție. Poate că, în locul unei linii circulare, neted trasă între pământ și apă, ar prezintă un profil accidentat, tăiat de luminile ei. Scafandrii nu s-ar lăsa înșelați. Ar fi fost litoralul Cerescului Imperiu și, ori unde ar acosta,

salvarea este sigura. Debarcarea nu putea să fie primejdioasă. Odată pe pământ, vor vedea apoi ce mai au de făcut.

Cam spre orele unsprezece și trei sferturi câteva raze se desenează vag la zenit.

Nici Kin-Fo și nici tovarășii săi nu se întoarseră. Vântul care sufla, în timp ce se risipeau aburii de pe cer, îi mâna cu mai multă repeziciune. Dar simțiră că spațiul se lumina tot mai mult.

În același timp, constelațiile se iviră mai clar.

Discul lunii, trecând de la roșul de aramă la albul argintiu, luminează curând întreg cerul.

Deodată o înjurătură strașnică, precisă, americană, scăpă din gura lui Craig:

-Corabia ! zise el.

Toți se opriră.

-Jos pânzele! strigă Fry.

Într-o clipă cele patru foci se culcară.

Kin-Fo și tovarășii săi priviră înapoi.

Sam-Yep era acolo, la mai puțin de o milă, profilându-și în negru pe orizontul luminat toate pânzele sale.

Era corabia! Ea vâslea și profita de vânt. Căpitanul Yin, fără îndoială, observase dispariția lui Kin-Fo fără a înțelege cum putuse să fugă.

La întâmplare se pusese pe urma-i, de acord cu complicități din hrubă și, în mai puțin de un sfert de oră, Kin-Fo, Craig și Fry ar fi fost căzuți în mâna lor!

Fuseseră însă văzuți în cercul luminos scăldat de lună la suprafața mării? Poate că nu!

-Jos capul! zise Craig care se agăța de această nădejde.

Fu înțeles. Tuburile aparatelor lăsară să se piardă puțin aer și cei patru scafandri se cufundară în apă în așa fel că numai capul plutea deasupra.

Nu puteau altceva decât să aștepte în liniște completă, fără a face vreo mișcare.

Corabia se apropia cu repeziciune. Pânzele-i mari lăsau două uriașe umbre pe apă.

Peste cinci minute, Sam-Yep nu mai era decât la o jumătate de milă. Deasupra parapetelor mateloții se vedeau, agitându-se. În urmă, căpitanul ținea cârma.

Manevra pentru a ajunge pe fugari? Nu făcea decât să se mențină în voia vântului? Nu se știa.

Deodată se auziră strigăte. Un pâlț de oameni apăru pe pontonul corăbiei. Răcnetele se accentuară.

Evident, se dădea o luptă între falșii morți, ieșiți din hrubă, și echipajul vasului.

Dar de ce lupta asta? Nu erau înțeleși toți acești tâlhari, mateloți și pirați?

Kin-Fo și tovarășii săi auzeau foarte clar, de-o parte vociferări grozave, de alta strigăte de durere și desnădejde, care se stinseră în câteva minute.

Apoi un puternic clocotit de apă, dealungul corăbiei, arătă că corpurile erau aruncate în mare.

Nu! Căpitanul Yin și echipajul său nu erau complicități bandiților lui Lao-Shen! Bieții oameni, din contră, fuseseră surprinși și masacrați. Ticăloșii care se ascunseseră pe bord, - fără îndoială, cu ajutorul hamalilor din Taku, - n-au avut altă țintă decât să jefuiască corabia cu ordinul Taî-pingului și, desigur, ei nu știau că Kin-Fo fusese pasagerul Sam-Yepidui!

Ori, dacă acesta ar fi fost văzut și prins, nici el și nici Fry-Craig sau Sun nu s-ar fi putut aștepta la milă din partea lor.

Corabia înainta, totuși. Ea îi ajunse dar, printr un noroc nelămurit, aruncă peste ei umbra pânzelor sale.

Se cufundară o clipă.

Când reapărură, corabia trecuse fără a-i fi văzut.

Un cadavru plutea în urmă și valurile îl apropiară puțin câte puțin de scafandri.

Era trupul căpitanului, cu un pumnal în coaste. Poalele halatului său îl țineau încă la suprafață.

Se cufundă apoi și dispăru în adâncimile mării.

Așa pieri bunul căpitan Yin, comandantul corăbiei Sam-Yep. Zece minute, apoi, și vasul se pierdea către vest, iar Kin-Fo, Craig-Fry și Sun se găseau singuri la suprafața mării.

CAPITOLUL XX

În care se va vedea la ce se expun oamenii care întrebuințează aparatele Căpitanului Boyton

La trei ore după aceea, zorile prindeau să se arate la orizont. Curând se lumineă iar marea putu fi observată în toată întinderea.

Corabia nu se mai vedea. Se depărtase mult de scafandrii care nu se puteau lua la întrecere cu ea. Ei urmaseră același drum spre vest, sub impulsivitatea aceluiași vânt, dar Sam-Yep trebuia să fie acum la o depărtare de mai mult de trei mile. Deci, nimic de temut din partea celor ce erau pe ea.

Dar, pericolul acesta înlăturat, situația nu era mai puțin gravă.

Dealtfel, marea era complet deșartă. Niciun bastiment, nici o barcă de pescari pe aproape. Nici urmă de pământ la nord sau est. Nimic care să arate perspectiva vreunui litoral. Apele erau ale golfului Pé-Cé-Li sau ale mării Galbene? În privința asta, nesiguranță totală.

Cu toate astea, câteva valuri goneau încă la suprafața. Nu era timp de pierdut. Direcția urmată de corabie arăta că pământul se va ivi, mai de vreme sau mai târziu, la vest și că, în orice caz, într-acolo trebuia căutat.

Fu dar hotărât ca scafandrii să întindă pânzele după ce se vor fi întremat puțin. Stomacurile își cereau dreptul lor. Zece ore de drum în împrejurările acestea erau deajuns.

-Să mâncăm, zise Craig.

- Copios! adăugă Fry,

Kin-Fo făcu un gest de aprobare, iar Sun un clămpănit de

fălci elocvent. În momentul ăsta înfometatul nu se mai gândea că ar putea fi devorat pe loc.

Din contră.

Sacul impermeabil fu dar deschis. Fry scoase diferite comestibile de buna calitate, pâine, conserve, câteva obiecte de masă, în sfârșit tot ce trebuie pentru a potoli foamea și setea.

Dejunară deci, și cu multă poftă. Sacul conținea provizii pentru două zile. Ori, în mai puțin de două zile aveau să fie pe pământ, sau n-au să mai ajungă niciodată.

-Dar noi avem multă speranță, zise Craig.

- Pentru ce aveți multă speranță? întrebă Kin-Fo, nu fără oarecare ironie.

- Pentru că norocul e de partea noastră, răspunse Fiy.

- Ah, credeți?

- Fără îndoială, reluă Craig. Pericolul cel mare era corabia și am putut scăpa.

- Niciodată, domnule, de când avem cinstea de a fi atașați pe lângă d-voastră, adăugă Fry, niciodată n-ați fost în mai multă siguranță decât acum!

- Toți Taî-pingii din lume... zise Craig.

- Nu v-ar putea atinge... zise Fry.

- Și plutiți admirabil,... adăogă Craig.

- Pentru un om care cântărește două sute mii de dolari! completă Fry.

Kin-Fo nu se putu împiedica de a zâmbi.

- Dacă plutesc, răspunse el, e mulțumită d-v.. domnilor I Fără ajutorul d-v. eram acum unde e bietul căpitan Yin.

- Noi de asemeni! replicară Fry-Craig.

- Și eu! strigă Sun sforțându-se să treacă un enorm dumaticat de pâine din gură în esofag.

- Nu are importantă, reluă Kin-Fo, știu ce vă datorez!

- Dv. nu ne datorați nimic, răspunse Fry, de oarece sunteți clientul Centenarului.

- Companie de asigurări pe viață.

- Capital garanție: douăzeci milioane dolari...

- Și noi nădăjduim...

- Că ea nu vă va datora nimic...

În fond, Kin-Fo era foarte mișcat de devotamentul celor doi agenți, oricare ar fi fost cauza. Astfel, el nu le ascundea sentimentele sale în această privință.

-Vom mai vorbi de asta, adăugă el, când Lao-Shen îmi va fi dat scrisoarea!

Craig și Fry se priviră. Un zâmbet imperceptibil se schița pe buzele lor. Aveau desigur același gând.

Kin-Fo și tovarășii săi, odihniți, ospătați, desfășurară micile pânze și urmară drumul spre vest.

Adierea se menținu încă și scafandrii meraseră bine, cu vântul în urmă. Abia de trebuiau să modifice drumul, din când în când, cu o lovitură simplă de vâslă. Stând în poziție orizontală, ușor și încet purtați, ei simțeau întrucâtva pofta de a dormi. De aici, trebuința de a rezista somnului care ar fi fost nepotrivit în momentul acesta.

Craig și Fry, pentru a goni toropeala, aprinseseră o țigare și fumau asemeni unor fasonei în bazinul unei școli de înot.

De mai multe ori, dealtfel, scafandrii fără tulburați de topăiturile unor vietăți marine care pricinuiră nefericitului Sun friguri grozave.

Nu erau din fericire decât inofensivi purceluși ⁸. Acești „clovni” de mare veneau numai să vadă ce fel erau vietățile astea ciudate care pluteau în elementul lor, mamifere ca ei, dar nu marine.

Spectacol curios! Animalele se apropiau în pâlcuri ; treceau ca o săgeată, nuanțându-și culorile lichide de smarald ; se ridicau cu cinci- șase picioare deasupra apei și făceau un fel de salt mortal care dovedea mlădierea și vigoarea mușchilor lor. Ah, dacă scafandrii ar fi putut spinteca apa cu

aceiași ușurință, n-ar mai fi întârziat, fără îndoială, de a atinge grabnic pământul!

Totuși, pe la amiază, vântul se opri cu totul.

-O complicație... zise Craig.

- Gravă ! răspunse Fry.

Se opriră un moment. Catargurile fură desfășurate, pânzele strânse, și fiecare, în poziție verticală, cercetă orizontul.

Marea era deșartă. Nici o pânză în zare, nici un fum de vapor pierzându-se pe cer. Un soare aprins sorbise aburii și rărise curenții atmosferici. Temperatura apei ar fi părut caldă chiar și celor ce n-ar fi fost îmbrăcați într-un dublu acoperământ de cauciuc.

Cu toate astea, Fry-Craig nu se lăsau copleșiți de aventura asta neprevăzută. De fapt, distanța parcursă în șaisprezece ore aproape nu putea fi calculată , dar ca să nu se distingă vecinătatea litoralului, niciun bastiment de comerț și nici o barcă de pescari, iată ce era din ce în ce tot mai inexplicabil.

Din fericire, Kin-Fo, Craig și Fry nu erau deloc oameni care să disprezeze ușor. Aveau încă provizii pentru o zi și nimic nu arăta că timpul amenință să se înrăutățească.

-La vâslă! zise Kin-Fo.

Acesta fu semnalul plecării și, când pe spate, când pe pântec, scafandrii continuară drumul spre vest.

Nu mergeau repede. Vâslitul obosea repede brațele nedepinse cu el. Deseori trebuiau să se oprească și s-aștepte pe Sun care rămânea în urmă reîncepând tânguilele.

Stăpânul îl descosea, îl bruftuia, îl amenința ; dar Sun, ne mai temându-se pentru restul codiței lui și adăpostit de învelișul gros de cauciuc, îl lăsa să vorbească. Frica de a nu fi părăsit, doar, îl ținea pe aproape.

Pe la orele două se iviră câteva păsări. Erau goelanzi. Dar aceste repezi zburătoare se aventurau foarte departe. Nu se putea deduce, după prezența lor, dacă coasta era aproape.

O oră mai târziu, scafandrii se încurcară într-o rețea de plante din care scăpară cu multă anevoie. Se prindeau asemeni peștilor într-o plasă. Trebuiră să ia cuțitele și să taie mărăcinișul marin.

Pierdură mai mult de o jumătate de oră și risipiră forțe pe care le-ar fi putut utiliza mai bine.

La orele patru micul grup plutitor se opri din nou, obosit, trebuie să o spunem. O adiere simțită se ridica, dar ea sufla acum de la sud. Situație foarte îngrijorătoare. O frământare puternică agită valurile și făcu situația mult mai gravă.

Oprirea fu de lungă durată. Atacără din nou proviziile pentru a câștiga forțe. Cina fu mai puțin plăcută ca la prânz. Noaptea avea să cadă peste câteva ore. Vântul se întărea. Pe ce dum s-apuce?

Kin-Fo, sprijinit de vâslă, cu sprâncenile încruntate, mai mult enervat decât neliniștit de acest îndrăcit ghinion, nu rostea un cuvânt. Sun gema ne-nctat și strănuta ca prins de guturai.

Craig și Fry se simțeau interogați în gând de tovarășii lor, dar nu știau ce să răspundă.

Insfârșit, o întâmplare din cele mai fericite le dădu un răspuns.

Cu puțin înainte de ceasul cinci, Craig și Fry, întinzând în același timp mâna spre sud, și strigară:

-O pânză!

Intr-adevăr, la trei mile depărtare, se arăta o luntre. Ori, continuând să meargă în direcția mânată dinapoi de vânt, ea avea să treacă pe aproape de locul unde se opriseră Kin-Fo și-ai lui.

Nu aveau dar de făcut altceva decât să taie drumul luntrei așezându-se perpendicular în cale-i.

Scafandrii manevrară îndată în felul acesta. Forțele le veneau din nou. Acum, când salvarea era, pentru a zice astfel, în mâna lor, n-o vor lăsa să scape.

Direcția pânzelor nu mai permitea atunci întrebuintarea micilor pânze, dar vâslele erau suficiente pentru a parcurge o distanță relativ scurtă.

Luntrea se vedea gonind repede sub adierea vântului. Nu era decât o barcă de pescari, iar prezența sa arăta în mod evident că coasta nu putea fi prea îndepărtată, de oarece pescarii chinezi se aventurează rareori în larg.

-Curaj! Curaj! strigară Fry-Graig, vâslind puternic.

Nu mai era nevoie să ațâțe zelul tovarășilor lor. Kin-Fo întins pe suprafața apei, luneca admirabil. Cât privește pe Sun, el se întrecea într-adevăr și ținea capul sus, de teamă să nu rămână în urmă!

Cam o jumătate de milă, iată cât trebuia să meargă pentru, a ajunge în direcția bărcii. Dealtfel era încă ziuă deplină și dacă scafandrii n-ar fi ajuns destul de aproape pentru a fi văzuți, ei s-ar fi făcut auziți totuși. Dar pescarii nu o vor lua la fugă la vederea acestor ciudate animale care i-ar fi strigat? Iată o eventualitate destul de gravă.

Orice ar fi, nu trebuia pierdut niciun moment măcar. Astfel, brațele se mișcau, vâslele băteau repede suprafața apei, iar distanța se micșora văzând cu ochii, când Sun, aflat în frunte, scoase un strigăt grozav :

-Un rechin! Un rechin!

Și, de data asta, Sun nu se-nșela.

La o depărtare de douăzeci de pași se vedeau răsărind două apendice. Erau aripile unui animal hrăpăreț, specific acestor mări, rechinul-tigru, demn de numele său, căci natura i-a dat îndoita cruzime a rechinului și a fiarei obișnuite.

-Cuțitele! spuseră Fry și Craig.

Erau singurele arme ce aveau, arme insuficiente poate.

Sun, lesne de înțeleș, se oprise deodată și dădea înapoi.

Rechinul, zărind pe scafandrii, se îndreptă spre ei. O clipă, enormu-i corp se ivi prin transparența apei, dungat cu verde. Avea între șaisprezece și optsprezece picioare lungime. Un monstrul

El se repezi, mai întâi asupra lui Kin-Fo, întorcându-se pe jumătate pentru a-l înghiți.

Kin-Fo nu pierdu nimic din sângele-i rece. În momentul când peștele era să îl ajungă, se sprijini cu spatele de vâslă și, dintr-o sforțare viguroasă, se dădu înlături.

Craig și Fry se apropiaseră, gata de atac, gata de apărare.

Rechinul se cufundă o clipă și reapăru apoi, cu botul căscat, o foarfecă uriașă, crestată de patru șiruri de dinți.

Kin-Fo vroi să înceapă din nou manevra ce îi reușise întâi , dar vârsla i se lovi în falca animalului și se frânse.

Rechinul, culcat pe-o parte, se svârli atunci asupra pradei.

În momentul acesta valuri de sânge țâșniră în sus, iar apa se înroși.

Craig și Fry dăduseră animalului două lovituri și, oricât de tare fu pielea sa, cuțitele lor americane cu lame lunguețe au izbutit să o pătrundă.

Gura monstrului se deschise și se închise apoi cu un troznet oribil în timp ce coada-i plescăia apa cu-n zgomot formidabil. Fry primi o lovitură cu coada care-l aruncă la zece pași deacolo.

-Fry! strigă Craig cu accentul celei mai vii dureri ca și cum ar fi primit el însuși lovitura.

- Urra! răspunse Fry întorcându-se.

Nu era rănit. Chiurasa-i de cauciuc temperase violența loviturii de coadă.

Rechinul fu atacat din nou cu o adevărată furie. Se sucea, se învârtea. Kin-Fo reușise sa îi înfigă în orbita ochiului capătul ascuțit al vârlei și încerca, cu riscul de a fi frânt în două, să-l țină nemișcat, în timp ce Fry și Craig căutau să-l lovească în inimă.

Trebuie presupus că cei doi agenți reușiră aceasta întrucât monstrul, după ce se mai zbătu pentru ultima dată, se cufundă într-un ultim val de sânge.

-Urra! Urra! Urra! strigară Fry-Craig deodată agitându-și cuțitele.

- Mulțumesc! zise cu simplitate Kin-Fo.

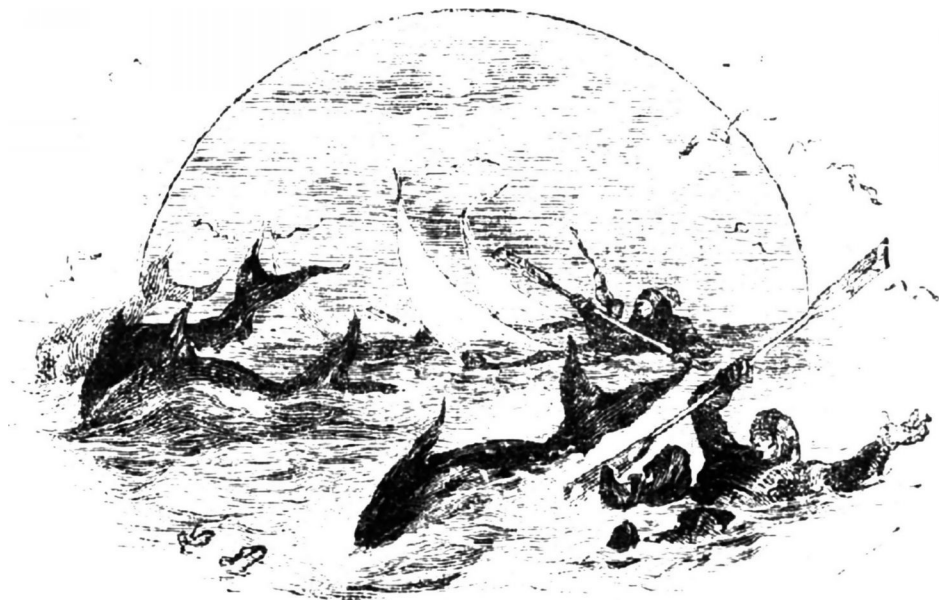
- Nu aveți pentru ce! replică Craig. O înghițitură de două sute mii dolari peștelui ăsta!

- Niciodată! adăugă Fry.

Și Sun? Unde era Sun? Înainte, de data asta, și foarte apropiat de barca aflată la mai puțin de șase sute pași. Ticălosul o ștersese cu ajutorul vârlei. Era însă să o pățească.

Pescarii îl zăriseră, dealtfel ; dar ei nu își puteau închipui că sub acest vestmânt de ființă marină ar fi fost cumva o creatură omenească.

Se gătiră deci să îl pescuiască, precum ar fi făcut cu un delfin sau cu o focă. Astfel, îndată ce presupusul animal se apropie, un laț lung cu cârlig fu lansat de pe bord.

Cârligul îl atinse pe valet ceva mai sus de centura vestmântului și, lunecând, i-l sfâșie până la ceafă.

Ne mai fiind susținut decât prin aerul cuprins în dublul înveliș al pantalonului, Sun căzu tumba și rămase cu capul în apă, cu picioarele în aer.

Kin-Fo, Craig și Fry, sosind atunci, avură prevederea de a acosta pe pescari în buna limbă chineză.

Spaima grozavă pe bieții oameni! Foci care vorbeau! Trebuiau să își strângă pânzele și să o ia la goană cât se poate de iute...

Dar Kin-Fo îi liniști, se recomanda drept ceia ce erau, tovarășii și el adică oameni, chinezi, precum erau și ei!

După o clipă cele trei mamifere terestre se aflau pe bord.

Rămânea Sun. Îl traseră cu o cange, i se scoase capul din apă. Unul din pescari îl apucă de rădăcina cozii și-l ridica..

Coada lui Sun îi rămase în întregime în mână, iar nenorocitul se văicări din nou.

Atunci pescarii îl încercuiră cu o coarda și izbutiră, nu fără greutate, să-l aducă în barcă.

Abia ajuns pe punte, și Kin Fo se apropie de el întrebându-l cu un ton sever:

-;Coada era falsă cum văd?

- Dacă nu o aveam, eu, care vă cunoșteam obiceiurile, nu a-și fi intrat niciodată la dv.

Si mărturisi așa de nostim asta că toți izbucnira în râs.

Pescarii erau de fel din Fu-Ning. La mai puțin de doua mile se afla portul pe care îl dorea Kin-Fo.

În seara aceea chiar, pe la orele opt, el debarca cu tovarășii săi și, lepădând aparatele căpitanului Boyton, toți patru căpătara din nou înfățișarea creaturilor omenești.

CAPITOLUL XXI.

În care Craig și Fry se despart de Kin-Fo

-Acum, după Tai-ping!

Astea fura cele dintâi cuvinte rostite de Kin-Fo, a doua zi, la 30 Iunie, după o noapte de odihnă bine meritată de eroii acestor ciudate aventuri.

Erau, în sfârșit, prin locurile isprăvilor lui Lao-Shen. Lupta avea să se dea hotărât.

Va ieși Kin-Fo învingător? Da, fără îndoială, dacă îl va putea surprinde pe Tai-ping căci va plăti scrisoarea cu prețul ce i-l va cere Lao-Shen. Nu, cu siguranță, dacă era surprins, dacă o lovitură de pumnal îi venea în plin piept mai înainte ca el să fi tratat chiar cu sălbaticul mandatar al lui Wang.

-După Tai-ping! răspunseseră Fry și Craig care s-au înțelese din priviri.

Sosirea lui Kin-Fo, a lui Fry-Craig și Sun în ciudatele lor costume, felul în care pescarii îi prinseseră pe mare, erau de natură a stârni oarecare emoție în micul port Fu- Ning. Cu greu ar fi putut să scape de curiozitatea generală. Fuseseră deci escortați în ajun până la han unde, mulțumită banilor păstrați în centura lui Kin-Fo și în sacul lui Fry-Craig, și-au procurat vestminte mai convenabile. Dacă ar fi fost mai puțin înconjurați, ducând-se la han, Kin-Fo și tovarășii săi ar fi observat poate pe un anumit chinez care nu-i slăbea din priviri. Surpriza lor ar fi sporit, fără de îndoială, dacă l-ar fi văzut făcând toată noaptea naveta prin fața hanului. Bănuiala le-ar fi fost apoi ațâțată când l-ar fi regăsit dimineața în același loc.

Dar ei nu văzură nimic, nu bănuiră nimic și nici nu se mirară când suspectul personaj le oferi serviciile sale de ghid în momentul când ieșeau din han.

Era un om de vreo treizeci de ani și care, de altminteri, părea foarte de treabă.

Totuși unele bănueli se treziră în mintea lui Craig-Fry și îl descusură pe oul

-Pentru ce, îl întrebară ei, te oferi în calitate de ghid și încotro vrei să ne îndreptăm?

Nimic mai natural decât această dublă întrebare, dar nimic mai natural, deasemeni, ca răspunsul ce le fu dat.

-Îmi închipui, zise ghidul, că aveți intenția să vizitați

Zidul cel Mare, așa cum fac toți călătorii care sosesc la Fu-Ning. Eu cunosc locurile și mă ofer să vă conduc.

- Prietene, zise Kin-Fo care interveni atunci, înainte de a lua o hotărâre, a-și vrea să știu dacă provincia e sigură.

- Foarte sigură, răspunse ghidul.

- Nu se vorbește pe aici de un oarecare Lao-Shen? întrebă Kin-Fo.

- Lao-Shen, Taî-pingul?

- Da.

- Adevărat, răspunse ghidul, dar nu e nici un motiv de teamă dincoace de Zidul cel Mare. El nu s-ar hazarda pe teritoriul imperial. Banda lui cutreieră provinciile mongole.

- Se știe unde e el acum? întrebă Kin-Fo.

- A fost semnalat ultima oară în împrejurimile Cing-Tang-Roului, la câteva locuri numai de Zidul cel Mare.

- Și care e distanța de la Fu-Ning la Cing-Tang~Ro T

- Cam cincizeci de mile.
- Ei bine, primesc serviciile d-tale.
- Ca să vă conduc până la Zidul cel Mare?
- Ca să mă conduci până în tabăra lui Lao-Shen.

Ghidul nu-și putu reține o oarecare mișcare de surpriză.,

-Vei fi bine plătit ! adăugă Kin-Fo.

Ghidul dădu din cap ca omul care șovăia să treacă frontiera.

Apoi :

-Până la Zidul cel Mare, bine! răspunse el. Dincolo, nu înseamnă a-ți risca viața.

- Apreciez prețul celei a d-tale. O voi plăti.

- Fie, răspunse ghidul.

Și, întorcându-se spre cei doi agenți, Kin-Fo adăugă :

-Sunteți liberi, domnilor!

- Unde veți merge... zise Craig.

- Vom fi și noi. zise Fry.

Clientul Centenarului nu încetase încă de a valora pentru ei două sute mii de dolari!

De altfel, după conversația asta, agenții părură a se asigura cu privire la ghid. Dar trebuie știut că, dincolo de bariera pe care chinezii au ridicat-o contra incursiunilor hoardelor de mongoli, se puteau aștepta la cele mai grave întâmplări.

Pregătirile de plecare fură curând făcute.

Mijloacele de transport, ca trăsuri sau căruțe, lipseau cu totul în târgușorul Fu-Ningului. Cai sau asini, nici atât. Doar era un oarecare număr de cămili care slujesc la comerțul mongolilor. Acești aventuroși negustori merg în caravane pe drumul de la Peking la Kiatșca, mânănd nenumărate turme de oi cu coadă groasă. Ei stabilesc astfel legături între Rusia asiatică și Cerescul Imperiu. Dar, ei nu se încumetă a străbate stepele nesfârșite decât în coloane numeroase și bine armate. Aceștia sunt oamenii sălbateci și mândri pentru care chinezul nu-i decât un obiect de dispreț spune d-1 de Beauvoir.

Cinci cămile cu hamul lor, foarte rudimentar, fură cumpărate. Le încărcară cu provizii, își procurară arme și porniră sub conducerea ghidului.

Dar pregătirile necesitaseră oarecare timp. Plecarea nu se putu face decât la o oră după amiază. Cu toată întârzierea ghidul se făcea luntre și punte să ajungă îndată la poalele

Zidului cel Mare. Acolo vor întocmi o tabără, iar a doua zi, dacă Kin-Fo stăruia în imprudenta sa hotărâre, vor trece frontiera.

Locul, în împrejurimile Fu-Ningului, era accidentat.

Cămilele mergeau cu pasul măsurat, cam încet, dar stăruitor. Ghidul se afla înaintea lui Kin-Fo, Sun, Craig și Fry.

Dar dacă drumul nu era obositor, căldura era mare.

Cu toate că provincia e situată la extremitatea Chinei nu trebuie presupus că e pustie. Oricât de vast ar fi, Cerescul Imperiu este încă prea mic pentru populația sa. Astfel, locuitorii săi sunt numeroși chiar pe liziera deșertului.

Pe câmpii munceau oameni. Femei tătare, lesne de recunoscut după culorile trandafirii și albastre ale hainelor lor, ajutau la lucrările câmpului. Turme de oi galbene cu coada lungă, o coadă pe care Sun nu o privea fără de invidie, umblau încoa și încolo.

Apoi, o puzderie de păsări de vânt zbură în toate părțile. Un glonț nu ar fi rămas fără întrebuințare pe această porțiune de teritoriu.

Dar Kin-Fo și tovarășii săi își urmau drumul prin norul de colb al acestor ținuturi. Ei nu se opreau nici la umbra potecei, nici la fermele izolate, nici prin satele semnalate din loc în loc de turlă funerare ridicate în memoria anumitor eroi ai legendei budiste. Mergeau în șir, lăsându-se conduși de cămilele lor care au obiceiul de a merge unele după altele cu cadența regulată de un clopot roșu atârnat la gât.

În felul acesta nici o conversație nu se putea deschide. Ghidul, puțin vorbăreț de felu-i, era mereu în fruntea micului convoi. El nu șovăia de loc de-a lungul drumului, chiar la anumite răspântii unde lipseau stâlpii indicatori.

Astfel, Fry-Craig, n-e mai simțind nici o grije în această privință, își concentrau întreaga vigilență asupra prețiosului client al Centenarului Dintr-un sentiment, lesne de înțeles, simțeau neliniștea sporind în măsura în care se apropiau de țintă. În fiecare moment, de altfel, fără a fi preveniți, se puteau găsi în fața unui om care, dintr-o lovitură bine aplicată, i-ar fi făcut să piardă două sute mii de dolari.

În ce îl privește pe Kin-Fo, el era în acea dispoziție a spiritului când amintirea trecutului domină frământările prezente și viitoare. Revedea tot ceea ce se petrecuse în viața sa, vreme de două luni. Persistența nenorocului său nu îl

neliniștea prea mult. Din ziua când corespondentul din San-Francisco îi trimisese știrea presupusei ruini, nu intrase într-o fază de necazuri cu adevărat extraordinare? Nu se stabilise o compensație între a doua parte a vieții sale și prima de ale cărei foloase nu și-a dat seama? Ar fi luat

sfârșit toată această serie de împrejurări protivnice odată cu reluarea scrisorii din mâinile lui Lao-Shen? Drăgălașa Lé-u ar fi reușit ca, prin prezența sa, prin îngrijirile sale, prin mângâierile și voioșia ei, să înlăture spiritele abătute în contra sa? Da, întreg trecutul îi venea în față, îl frământa, îl neliniștea. Și Wang! Desigur, nu-l putea acuza de a fi vroit să își țină un jurământ ; dar Wang, filozoful, oaspetele obișnuit al vilei din Shang-Hai, nu va mai fi cu el pentru a-l învăța să fie înțelept!

-O să cădeți! strigă în momentul acesta ghidul a cărui cămila fusese izbită de cea a lui Kin-Fo.

- Am ajuns? întrebă el.

- Sunt ceasurile opt, răspunse ghidul, și sunt de părere ,să ne oprim pentru a cina.

- Și apoi?

- Apoi o să pornim la drum.

- Se va înopta.

- Oh, nu vă fie teamă că vă răătăcesc! Zidul cel Mare nu-i decât la douăzeci locuri de aci și acolo e potrivit să lăsăm animalele ca să se odihnească.

-Fie! răspunse Kin-Fo.

Kin-Fo și tovarășii săi se instalară acolo lângă o colibă și mâncară cu pofta celor care au făcut un drum lung.

Convorbirea, totuși, nu se prindea. Odată sau de două ori, Kin-Fo o abordă pe tema lui Lao-Shen. El întreba pe ghid cine era Tai-pingul acesta, dacă îl cunoștea. Ghidul dădea din cap ca și când n-ar fi știut mare lucru și, pe cât cu putință, evita să răspundă.

-Vine câteodată prin regiune? întrebă Kin-Fo.

- Nu, răspunse ghidul, dar Tai-pingi de-ai lui au trecut de multe ori Zidul cel Mare și nu e tocmai bine să-i întâlnești! Buda să ne apere de Tai-pingi!"

La aceste răspunsuri, a căror însemnătate pentru interlocutorul său, ghidul nu putea, evident, s-o înțeleagă, Craig și

Fry se priveau încruntând sprâncenile, scoteau ceasul, îl consultau, și la urmă clătinau din cap.

-Pentru ce, spuseră ei, n-am rămâne noi liniștiți aici așteptând ziua?

- Prin dărmăturile astea! exclamă ghidul. Prefer câmpia goală. Riști mai puțin de a fi surprins!

- E convenit ca vom fi astă seara la Zidul cel Mare, răspunse Kin-Fo. Vreau să fiu și voi fi.

Acestea fură spuse cu un ton ce nu admite replică.

Masa terminată, erau aproape orele nouă, ghidul se sculă și dădu semnalul plecării.

Kin-Fo se îndreptă spre cămila sa. Craig și Fry spre cămilele lor.

-Domnule, spuseră ei, sunteți hotărât serios de a vă duce în mâna lui Lao-Shen?

- Perfect hotărât, răspunse Kin-Fo. Vreau să am scrisoarea cu orice preț.

- Înseamnă a vă juca cu focul, mergând în tabăra Tai-pingului, reluara ei.

- N-am venit până aici ca să dau înapoi! replică Kin-Fo. Sunteți liberi să faceți ce veți vrea!

Ghidul aprinsese o lanterna de buzunar. Cei doi agenți se apropiară și priviră pentru a doua oară ceasul.

-Ar fi desigur mai prevăzător să așteptați până mâine, stăiruiră ei.

- Pentru ce asta? răspunse Kin-Fo, Lao-Shen va fi tot așa de primejdios mâine sau poimâine, precum poate fi astăzi. La drum!

- La drum! repetară Fry-Craig.

Ghidul auzise această frântură de conversație. De mai multe ori chiar, în timpul popasului, când agenții vroiau să-l convingă pe Kin-Fo să nu meargă mai departe, pe chipul lui se zăgrăvisse oarecare nemulțumire. Și, în momentul când îi auzi reîncepând, nu-și putu stăpâni un gest de nerăbdare.

Acestea nu-i scăpară lui Kin-Fo care era, de altfel, hotărât să nu dea înapoi. Dar uimirea îi fu nespusă când, ajutându-i să se urce pe cămilă, ghidul se plecă la urechea lui și îi șopti :

-Nu vă luați după ei!

Kin-Fo era să-i ceară explicația cuvintelor acestea... Ghidul îi făcu semn să tacă, dădu semnalul plecării și convoiul se aventură în noapte de-a lungul câmpurilor.

Se furișase un grăunte de neîncredere în sufletul clientului lui Fry-Craig? Vorbele neașteptate și inexplicabile ale ghidului puteau pune în cumpănă cele două luni de devotament ale agenților? Nu, într-adevăr! Și, totuși, Kin-Fo se întrebă pentru ce îl sfătuiseră Fry-Craig să amâne vizita în tabăra Tai-pingului sau să renunțe cu totul la ea? Nu pentru a-l întâlni pe Lao-Shen părăsiseră ei așa de repede Pekingul? Însuși interesul celor doi agenți ai Centenarului nu era ca clientul lor să reintre în posesia absurdei și primejdioasei scrisori? Stăruința lor nu putea fi deci înțeleasă,

Kin-Fo nu manifestă nimic din simțămintele care îl frământau. Își reluase locul în urma ghidului. Craig-Fry îl urmau, și meraseră astfel vreme de două ore.

Trebuia să fie pe aproape de miezul nopții când ghidul, oprindu-se, arătă spre nord o linie neagră ce se profila vag pe fondul ceva mai clar al cerului.

-Zidul cel Mare! spuse ghidul.

- Putem să-1 trecem în seara asta chiar? întrebă Kin-Fo.

- Da, dacă vroiți cu orice preț! răspunse ghidul.

- Vreau!

Cămilele se opriseră.

-Vreau să recunosc drumul, zise apoi ghidul. Stați și așteptați-mă.

Se depărtă.

În momentul acesta, Craig și Fry se apropiară de Kin-Fo.

-Domnule... zise Craig.

- Domnule.. zise Fry.

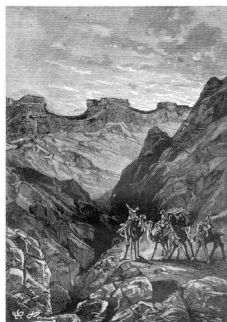
Și adăugară amândoi:

-Ați fost mulțumit de serviciile noastre în astea două luni de când onorabilul William J. Bidulph ne-a atașat pe lângă d-voastră?

- Va fi bun domnul să semneze această hârtie pentru a mărturisi că nu a avut decât să laude bunele și devotatele noastre servicii?

- Hârtia asta? răspunse Kin-Fo, mirat, la vederea unei file detașate de Craig dintr-un carnet.

- Certificatul acesta, adăugă Fry, va atrage un compliment pentru noi din partea directorului.
- Și, fără îndoială, o gratificație suplimentară! Uite, spatele meu care ar putea sluji de pupitru, spuse Craig aplecându-se.
- Și cerneala trebuincioasă pentru ca domnul să ne poată da această amabilă adeverință, zise Fry.
- Kin-Fo râse și iscăli.
- Și acum, întrebă el, pentru ce toata această ceremonie, în acest loc și la această oră?
- În acest loc, răspunse Fry, pentru că intenția noastră e de a nu vă însoți mai departe!
- La această oră, completează Craig, deoarece peste câteva minute va fi miezul nopții!
- Și ce importă ora?
- Domnule, reluă Craig, interesul pe care vi-l purta Compania noastră de asigurări....
- Va înceta peste câteva clipe, adăogă Fry.
- Și puteți să vă omorâți....
- Sau să fiți omorât....
- Cât veți pofti!
- Kin-Fa privea, fără să înțeleagă, pe cei doi agenți ce-i vorbeau cu tonul cel mai amabil. În momentul ăsta luna apăru la orizont, zvârlind asupra lor prima ei rază.
- Luna!... exclamă Fry.
- Și azi e 30 Iunie! exclamă Craig.
- Ea se ridică la miezul nopții....

- Iar polița d-v. nefiind reînnoită....
- Nu mai sunteți clientul Centenarului.
- Bună seara, domnule Kin-Fo ! zise Craig,
- Domnule Kin-Fo, bună seara ! zise Fry.

Și ambii agenți, întorcând frâul animalelor lor, dispărură îndată lăsându-și clientul încremenit.

Abia încetase de-a se mai auzi mersul cămilelor celor doi americani, poate întrucâtva prea practici, când un grup de oameni, conduși de ghid, năvălea asupra lui Kin-Fo, care încercă în zadar să se apere, și asupra lui Sun care căută în zadar să fugă.

Un moment apoi, stăpân și servitor erau târâți în camera joasă a unuia din bastioanele părăsite ale Zidului cel Mare, a cărui ușă fu cu îngrijire închisă în urma lor.

CAPITOLUL XXII.

Cu care povestirea acestor aventuri ia sfârșit

Zidul cel Mare, un paravan chinez, lung de patru sute de leghe, construit în secolul al treilea de împăratul Tsi- Ci-Huang-Tii, se întinde de la golful Léao-Tong până la Kan-Su unde își reduce proporțiile cu mult.

E o succesiune neîntreruptă de parapete apărate prin bastioane și turnuri.

De partea Cerescului Imperiu, zidăria e într-o stare destul de proastă. Înspre partea Manciei el are un aspect mai bun, iar crenelurile sale constituiesc încă o minunată podoabă arhitectonică.

Mijloace de apărare, pe această lungă linie de fortificație, nu sunt; tunuri, cu atât mai puțin. Rusul, tătarul, chirghisul, o pot trece tot așa de bine ca și fii cerului. Paravanul nu mai apără frontiera sudică a Imperiului nici chiar de pulberea

măruntă mongolă pe care vântul de nord o poartă deseori până în capitala sa.

Pe sub una din trecătorile acestui zid pustiu, după o noapte chinuitoare petrecută pe paie, trebuiră să se înfunde în ziua următoare Kin-Fo și Sun, escortați de doisprezece inși, ce nu puteau aparține decât bandei lui Lao-Shen.

Cât privește pe ghid, el dispăruse. Dar lui Kin-Fo nu îi mai era cu putință să își facă vre-o iluzie asupra lui. Nu întâmplarea îl scosese în cale pe acest trădător. Fostul client al Centenarului fusese, evident, pândit de ticălos. Șovăiala lui de a se aventura dincolo de Zidul cel Mare nu era decât un moft ca să-i îndepărteze bănuelile. Tâlharul aparținea doară Taî-pinguini și nu putea lucra decât din ordinul acestuia.

Dealtminteri, în privința aceasta Kin-Fo nu mai avu nici urmă de îndoială, după ce întrebă pe unul care părea a conduce convoiul.

-Mă duceți, desigur, în tabăra lui Lao-Shen, șeful vostru? întrebă el.

- Vom fi acolo în mai puțin de-o oră . răspunse individul.

La urma urmei, ce cătase elevul lui Wang? Pe înputernicitul filozofului! Ei bine, era dus unde vroia să fie . De voie sau cu forța, de ce să protesteze? Sarcina asta putea să o lase lui Sun, ai cărui dinți clănțăneau și al cărui cap se clătina pe umeri.

Așa dar, calm ca întotdeauna, Kin-Fo se împacă cu întâmplarea și se lăasă purtat. Avea însfârșit să încerce obținerea scrisorii sale de la Lao-Shen. Aceasta chiar dorea. Tot era bine.

După ce trecu prin Zidul cel Mare, micul grup merse nu pe drumul obișnuit al Mongoliei, ci prin șanțurile zgrunțuroase din dreapta, în partea muntoasă a provinciei. Merseră astfel timp de o oră, atât de iute cât le îngăduia terenul. Kin-Fo și Sun, înconjurați de aproape, n-ar fi putut să fugă și, dealtfel, nici nu gândeau s-o facă.

După o oră și jumătate, prizonierii și paznicii zăriră, în dosul unei întărituri, o clădire pe jumătate ruinată. Era a veche mănăstire, ridicată pe una din înălțimi, curios monument de arhitectură budistă. Dar în unghiul ăsta pierdut al frontierei ruso-chineze, în mijlocul întinderii deșerte, te puteai întreba ce fel de credincioși îndrăzneau sa frecventeze templul.

Dacă își stabilise sediul în această parte muntoasă a provinciei, Taî-pingul Lao-Shen făcuse, de bună seamă, o alegere demnă de isprăvile lui.

Ori, la o întrebare a lui Kin-Fo, căpetenia escortei răspunse că Lao-Shen locuia, într-adevăr, în interiorul mănăstirii.

-A-și vrea să-1 văd îndată, zise Kin-Fo.

- Îndată. răspunse conducătorul.

Kin-Fo și Sun, ale căror arme fuseseră mai dinainte luate, fură introduși într-un larg vestibul, formând atrium-ul templului. Acolo se aflau vreo douăzeci de oameni înarmați, pitorești în costumele lor de bandiți.

Kin-Fo trecu liber prin mijlocul îndoitului șir de Taî-pingi. Cât privește pe Sun, el trebui să fie viguros împins de la spate.

După ce coborâră vreo treizeci de trepte și înaintară cam vreo sută de pași, călăuziți de lumina fumegândă a torțelor purtate de cei ce îi escortau, ambii prizonieri ajunseră în mijlocul unei săli mari, semi luminată de făclii.

Era, cu siguranță, o criptă.

Un murmur surd se auzi în sala înfundată la sosirea prizonierilor.

Sala nu era goală.

Întreaga bandă a Taî-pingilor se afla adunată acolo pentru cine știe ce suspectă ceremonie.

În fundul criptei, pe o estradă de piatră, un om de statură înaltă aștepta în picioare. S-ar fi zis că e președintele vreunui tribunal secret. Trei sau patru din tovarășii lui, nemișcați lângă el, păreau a-i servi de ajutoare.

Omul făcu un semn. Mulțimea se dădu la o parte și lăsă liberă trecere prizonierilor.

-Lao-Shen, zise simplu șeful escortei arătând pe cel ce era în picioare.

Kin-Fo înaintă și, de-a dreptul, ca cel ce e hotărât să tranșeze îndată :

-Lao-Shen, zise el ai o scrisoare ce ți-a fost trimisă de fostul tău tovarăș, Wang. Scrisoarea nu îți mai are acuma rostul și am venit să mi-o dai.

La aceste cuvinte, pronunțate cu voce fermă, Taî-pingul nici nu dădu din cap. S-ar fi zis că-i de bronz.

-Ce pretinzi ca să îmi dai scrisoaroa? reluă Kin-Fo.

Și așteptă răspunsul care nu veni.

-Lao-Shen, zise Kin Fo, îți voi da, pentru bancherul care îți va conveni și în orașul ce vei alege un mandat ce îți va fi plătit integral, fără ca omul de încredere pe care îl vei trimite să se poată teme de ceva!

Aceiași tăcere de ghiață, tăcere ce nu prevestea nimic bun.

Kin-Fo relua, apăsând pe cuvinte :

-Pe ce sumă vrei ca să îți fac mandatul? Îți ofer cinci mii taleri⁹.

Nici un răspuns.

-Zece mii taleri?

Lao-Shen și tovarășii săi rămâneau muți ca și statuile ciudatului templu.

Un fel de ciudă îl apucă pe Kin-Fo. Propunerile lui meritau, de bună seamă, un răspuns, oricare ar fi fost.

-Nu mă auzi? zise el Tai-pingului.

Lao Shen înclină de data asta capul, arătând că a înțeles perfect.

-Douăzeci mii taleri! Treizeci mii taleri! strigă Kin-Fo. Îți dau ceea ce ți-ar fi da Centenarul dacă muream! Dublu! Triplu! Vorbește! E destul?

Kin-Fo, pe care mutismul lui Lao-Shen îl scotea din sărite, se apropie de el și, încrucișând brațele :

-Cu ce preț, zise el, vrei dar să-mi vinzi scrisoarea?

- Cu nici un preț, răspunse Tai pingul însfârșit. Ai ofensat pe Buda disprețuind viața pe care ți-o dăduse, și Buda vrea să fie răzbunat. Numai în fața morții vei cunoaște cât prețuia norocul de a fi pe lume, noroc atâta vreme necunoscut de tine!

Spunând acestea și pe un ton ce nu admitea replică, Lao- Shen făcu un gest. Înainte de a fi avut timpul să se apere, Kin-Fo fu înhățat și târât.. Câteva minute apoi, el era băgat într-un fel de cușcă și închis ermetic.

Sun, bietul Sun, cu toate strigătele sale, cu toate rugămințile sale, trebui să îndure același tratament.

-Moartea? își spuse Kin-Fo. Ei bine, fie cel care a disprețuit viața merită să moară!

---

⁹ Cam 6000 franci.

Cu toate astea, moartea, deși inevitabilă, nu îl lovea acum. La ce îngrozitor supliciu îl va supune crudul Tai-ping, nu putea să-și închipuie.

Ore întregi trecură. Kin-Fo, în cușca unde fusese închis, se simțise ridicat și transportat apoi pe un fel de vehicul. Hurducăturile drumului, zgomotul cailor, zăngănitul armelor celor ce-l escortau, nu-i lăsară nici o îndoială. Era purtat departe. Unde? Zadarnic ar fi încercat să afle.

După șapte opt ore, Kin-Fo simți că trăsură se oprea, că lada în care fusese închis era luată pe brațe și, în curând, un legănat urmă zguduirilor drumului pe pământ.

-Sunt deci pe-o navă; își zise el. Moartea în valuri ,fie! Ei mă scutesc de chinuri care ar fi fost desgustătoare! Mulțumesc, Lao-Shen!

Totuși, patruzeci și opt ore se scurseră. De două ori pe zi era introdusă în cușca sa câte puțină hrană printr-o deschizătură secretă, fără ca prizonierul să poată vedea ce mână i-o dădea, fără ca vreun răspuns să fie dat întrebărilor sale.

Ah! înainte de a părăsi viața asta pe care cerul i-o făcuse atâta de plăcută, Kin-Fo căutase emoții . Nu vroise ca inima să înceteze de a-i bate fără să fi tresărit măcar odată . Ei bine, dorințele lui erau îndeplinite, și în afară de ele ce-ar mai fi putut să vrea?

Totuși, dacă își sacrificase viața, Kin-Fo ar fi vroit să moară în plină lumină. Gândul că colivia în oare se afla va fi dintr-un moment într-altul aruncată în valuri, i se părea grozav. Să moară fără să fi văzut pentru ultima dată lumina zilei și pe biata Lé-u a cărei amintire îl năpădea cu totul, era prea mult.

Însfârșit, după o trecere de timp pe care n-o putuse calcula, i se păru că îndelunga plutire încetase de o dată. Învârtiturile elicei se opriră. Vaporul acosta. Kin-Fo simți că era din nou ridicat

Acum era desigur momentul hotărâtor, și condamnatul nu avea timp decât să ceară iertare pentru greșelile vieții sale.

Câteva minute se scurseră, ani, veacuri .

Spre marea-i uimire el putu constata că cușca se odihnea din nou pe un teren solid.

Deodată aceasta se deschise. Brațe îl apucară, o legătură îi fu imediat aplicată pe ochi și se simți tras cu bruschete afară. Ținut puternic, Kin-Fo trebui să facă vreo câțiva pași. Apoi păzitorii îl siliră să se oprească.

-Dacă-i vorba să mor, în fine, exclamă el, nu vă cer să-mi lăsați viața cu care n-am știut ce să fac, dar să mă lăsați, cel puțin, să mor cu fruntea sus ca unul care nu se teme să privească moartea în față!

- Fie . zise o voce gravă. Să se facă precum condamnatul dorește!

Îndată, legătura ce îi acoperea ochii fu desfăcută.

Kin-Fo aruncă o privire lacomă în lături...

Era jocul unui vis? O masă îmbelșugat servită era în fața sa, iar dinaintea ei cinci conmeseni, cu aer zâmbitor, păreau că îl așteaptă spre a începe prânzul. Două locuri ne ocupate așteptau, parcă, doi ultimi musafiri.

-Voi! Voi! Prieteni, scumpi prieteni! Voi sânteți? exclamă Kin-Fo cu un accent imposibil de reprodus.

O, nu! Nu se înșela. Era Wang, filozoful! Erau Yin-Pang, Hual, Tim, prietenii din Canton, aceia chiar cu care petrecuse, cu două luni în urmă. pe iachtul de pe râul Perlelor, tovarășii tinereții sale, martorii cu care se despărți de viața de flăcău!

Kin-Fo nu-și putea crede ochilor. Se afla la el acasă, în sala de mâncare a vilei din Shang-Hai!

-Dacă ești tu, strigă el lui Wang, dacă nu-i umbra ta, vorbește-mi...

- Sunt chiar eu, prietene, răspunse filozoful. Vei ierta bătrânului tău maestru cea din urmă, și întrucâtva aspră, lecție de filozofie ce a trebuit să-ți dea?

- Ei ce! strigă Kin-Fo. Erai tu, tu, Wang?

- Eu, răspunse Wang, eu care nu îmi luam sarcina de a-ți ridica viața decât pentru ca altul să nu vie în loc! Eu, care am știut înaintea ta că nu erai ruinat și că va veni un moment când nu vei mai vroi să mori! Vechiul meu tovarăș Lao-Shen, care vine să se predea și va fi de acum cel mai convins susținător al Imperiului, a binevoit să mă ajute a te face să înțelegi, punându-te în fața morții, care e prețul vieții!

Dacă te-am lăsat și, ceia ce e mai mult, te-am făcut să rătăcești în prada celor mai mari neliniști, deși înima îmi

sângera, e că aveam siguranța că pribegești după fericirea ta și vei sfârși prin a o cuceri!

Kin-Fo era în brațele lui Wang care îl strângea cu căldură la piept.

-Bietul meu Wang, zicea Kin-Fo mișaat, dacă aș fi pribegit singur! Dar cât rău ți-am făcut! Cât a trebuit să pribegești tu însuși și ce baie te-am silit să iei pe podul Pa- likuo!

- Ah, aceia, răspunse Wang râzând, a speriat puțin cei cincizeci și cinci de ani ai mei și filozofia mea! Mi-era prea

cald și apa era prea rece. Dar am scăpat. Nu alergi și nu înoți niciodată așa de bine decât pentru alții!

- Pentru alții! zise Kin-Fo cu un ton grav. Da, pentru alții trebuie făcut totul! Secretul fericirii e în aceasta.

Sun intra tocmai, galben ca omul pe care răul de mare l-a torturat patruzeci și opt de ore. Ca și stăpânul său, necăjitul valet trebuise să străbată din nou drumul de la Fu- Ning la Shang-Hai, și în ce condițiuni! Se putea judeca după fața-i!

Kin-Fo, după ce se smulse din brațele lui Wang, strânse mâna prietenilor săi.

-Hotărît, spuse el, am fost un nebun până acum!

- Și poți deveni înțelept! răspunse filozoful.

- Voi căuta, zise Kin-Fo, și voi începe prin a pune ordine în treburile mele. Ce a devenit scrisoarea aceea nenorocită pe care ți-o dădusem, scumpul meu Wang? Nu mai este înt-'adevăr la tine? Nu mi-ar părea rău s-o revăd, căci în sfârșit, dacă ea s-ar pierde din nou? Dacă Lao-Shen o mai deține încă, el nu poate da nici o importanță acestui petec de hârtie pe când eu voi fi îngrijat să nu cadă în mâini. . mai puțin delicate!

La aceste cuvinte toată lumea începu să râdă

-Prietenii, zise Wang, Kin-Fo, s-a ales din aceste neplăceri, hotărât, cu darul de a fi om de ordine! Nu mai e nepăsătorul de altădată! El calculează ca un om chibzuit!

- Dar toate astea nu-mi redau scrisoarea, absurda mea scrisoare, reluă Kin Fo. Mărturisesc fără de rușine că nu voi fi liniștit decât când o voi arde și când voi fi văzut cenușa risipită la toate vânturile!

- Serios, tu ții dar la scrisoare? reluă Wang.

- Bine înțeles, răspunse Kin-Fo. Vei avea tu cruzimea de a vroi s-o păstrezi ca pe o garanție contra vreunei noi nebunii din parte-mi?

- Nu.

- **Ei bine?**

- **Ei bine, scumpul mea elev, nu e în calea dorinței tale decât o piedică și din nenorocire, nu vine de la mine. Nici Lao-Shen, nici eu, nu mai avem scrisoarea...**

- **N-o mai aveți!**

- **Nu.**

- **Ați distrus-o?**

- **Nu! Nu!**

- **Veți fi făcut imprudența de a o încredința altor mâini?**

- **Da.**

- **Cui? Cui? zise agitat Kin-Fo a cărui răbdare era pe isprăvite.**

-**Da! Cui?**

- **Cuiva care a ținut să n-o dea altuia decât ție!**

Și în momentul acesta, încântătoarea Lé-u care, ascunsă după un paravan nu pierduse nimic din cele de până acum, apăru fluturând scrisoarea în vârful degetelor ei mici. Kin-Fo deschise brațele.

-Nu încă! Ai puțină răbdare, rogu-te îi zise drăgălașa femeie simulând gestul de a se retrage în urma paravanului. Afacerile înainte de toate, o, înțeleptul meu soț.

Și punându-i scrisoarea sub ochi :

-Frățiorui meu își recunoaște opera?

- Cum să n-o recunosc! exclamă Kin-Fo. Cine altul, dacă nu eu, ar fi putut să scrie o așa de proastă scrisoare.

- Ei bine, înainte de toate, răspunse Lé-u, așa precum ai mărturisit legitima dorință, rupe, arde, distruge această imprudentă scrisoare. Să nu rămână nimic din Kin-Fo care a scris-o!

- Fie, zise Kin-Fo apropiind de o flacăară hârtia, dar deocamdată, o, suflet drag, îngăduiește soțului tău de a-și îmbrățișa cu dragoste soția și de a ruga să prezideze acest mult fericit prânz. Eu mă simt în stare să-i fac onorurile.

- Și noi deasemeni ! exclamară cei cinci conmeseni Când ești prea mulțumit, ai poftă de mâncare!

Peste câteva zile, interdicția imperială fiind ridicată, căsătoria se îndeplinea.

Cel doi soți se iubeau , aveau să se iubească mereu. Mii de fericiri îi aștepta în viață . Trebuie să te duci în China pentru a vedea asta.

SFÂRȘIT

O carte care poate fi citită cu folos de către toți tinerii, și în special de domnișoare, este: CARTEA FETELOR MARI ȘI A TUTUROR CELOR TINERI scrisă de Delafras.

SUMARUL

CAP. I. - Unde personalitatea și naționalitatea eroilor se desprind puțin câte puțin

CAP. 11. - In care Kin-Fo și filozoful Wang sunt arătați într-un

mod mai precis

CAP. 111. - Unde cititorul va putea, fără greutate, să arunce o

privire asupra orașului Shang-Hai . . . .

CAP. IV. - In care Kin-Fo primește o scrisoare importanta, cu

opt zile întârziere

CAP. V. - Unde Le u primește o scrisoare pe care n'ar fi vrut

s'o primească

CAP. VI. - Care va da, poate, cititorului dorința de a face o plimbare prin biurourile «Centenarului»

CAP. VII. - Care ar fi foarte trist, dacă n'ar fi vorba de fapte și moravuri specifice Cerescului Imperiu

CAP. VIII. - In care Kin-Fo face o propunere serioasă lui Wang și pe care acesta o acceptă cu aceeași seriozitate .... CAP. IX. - A cărui îucheere, oricât de ciudați ar fi, nu va surprinde. poate, pe cititor

CAP. X. - In care Craig și Fry suut prezintați în mod oficial noului client al tCentenarului»

CAP. XI. - In care Kin Fo devine cel mai celebra ora din Imperiul da mijloc

CAP. XII. - In care Kin-Fo, cei doi însoțitori și valetul continui

aventura

CAP. XIII. - Care conține multe peripeții

» XIV. - In care e vorba de orașul Peking și de o revedere plăcută

CAP. XV. - Care rezerva cn siguranță o surpriză lui Kin-Fo

și,

poate, cititorului

CAP. XVI. - 1q care Kin Fo reîncepe goana .

i XVII. - In care valoarea comercială a lui Kin-Fo este din nou compromisă .

CAP. XVIII - In care Craig și Fry fac o descoperire importantă. > XIX. - Care nu sfârșește bine nici pentru căpitanul Yin,

comandantul corăbiei, nici pentru echipajul său

CAP. XX. - . In care se va vedea la ce 9e expun oamenii cari

întrebuințează aparatele Căpitanului Boyton

CAP. XXI. - In care Craig și Fry se despart” de Kin Fo. . . .

XXII. - Ca care povestirea acestor aventuri ia sfârșit . .

De ION PAS:

A apărut :

In seara de Crăciun, piesă într-un act (Ed. Socec)

Vor apare :

Jertfa Morții (însemnările unui soldat) In lumea copiilor Jurnalul lui Nicușor Pentru zilele de vacanță

Traduceri :

Octave Mirbeau: Calvarul (în colaborare cu Sarina Cassvan) (Ed. Ancora, Al calai & Calafateanu)

1) Un piastru esto 5 frauci și 2j centime, talerul 7 – 8 fr., și sapecar mărunță monedă divizionară, cam o jumătate'centimă.

1) Vilă.